Leto VII., štev 57 | Ljubljana, sreda 10. marca 1926 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon štev. 72, ponoči tudi štev. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 9. marca.

Politika Italijanske vlade na Južnem Tirolskem je sistematično usmerjena na to, da čim najpreje iztrebi v tej pokrajini nemški živelj. To je prav ista politika, ki jo Italija izvaja napram našim rojakom v Primorju. Usoda Jugoslovenov v Julijski Krajini in Nemcev v Trentinu je torej povsem enaka. Oboji so po načrtu italijanskih državnikov zapisani smrti. Toda to svojo zlo usodo prenašajo Jugosloveni v italijanskem kraljestvu s stojično mirnostjo, dočim Nemci na Južnem Tirolskem ječe in plakajo ter kličejo na pomoč svoje rojake v Avstriji, zlasti pa v Nemčiji. Seve Nemci so bili do najnovejšega časa povsod gospodujoč narod in niso imeli nikdar prilike okušati grenki kruh narodne manjšine. Slovenci smo na tak kruh že od nekdaj navajeni in vemo prav dobro, da je enako gorjup in naj ga nam režejo Italijani ali pa Nemci. Zato tudi manj tarnamo, ker se pač zavedamo, da so solze vse preje kakor uspešno in učinkovito sredstvo, da si izboljšamo svoj položaj. Nemci so nas doslej vsikdar krepko prezirali. Zrli so v nas hlapce, katerim se pač zapoveduje, nikdar pa se ž njimi ne seda k eni mizi. Toda skupna nesreča je tudi Nemce približala nam. Nič več ne gledajo na nas preko ramen, ker smo jim pač pod Italijani tovariši v nesreči. In napram nam so jeli ubirati drugače doneče strune, kakor so jih ubirali nekoč, ko sa nam bili še oni sami neomejeni gospodarji. «Jugosloveni so naši naravni zavezniki v boju proti Italijanom», tako se glasi sedaj pesem, ki nam doni vedno češče iz Berlina pa tudi z Dunaja. In priznati je treba, da ta melodija ne udarja baš neprijetno na jugoslovenska naivna ušesa. Marsikomu je pač simpatična skupna nemško-jugoslovenska fronta proti Italijanom, zlasti odkar so naši Nemci vrgli med svet geslo o kulturni avtonomiji koroških Slovencev in odkar so koroški mogočniki uprizorili v deželnem zboru znano komedijo, kakor da hočejo privoščiti tudi svojim slovenskim sodeželanom košček pravic.

Toda to je samo trenutno sentimetalno razpoloženje. Predobro še pač poznamo naše nemške prijatelje, da bi se dali slepo hipnotizirati od njihovih sedaj tako lepo donečih fraz o narodni enakopravnosti in o pravici vsakega naroda, da se more nacijonalno izživeti. A recimo, da bi mi pozabili na vse, kar je bilo in kar so nam bili Nemci v preteklosti, Nemci sami skrbe za to, da nam ne obledi spomin na Tugomerove čase.

Kulturna avtonomija na Koroškem bi naj bila tista vada, ki bi nas naj priklenila na Nemce in nas spravila ob njihovi strani v bojno falango proti Italijanom! Res, prosvetna samouprava je ideja, o kateri se da s pridom razpravljati in katere izvedba bi ne pvzročala prevelikih težkoč, ako bi odločala pri tem dejanska dobra volja in pošten namen med pogodniki. Toda, ali smemo pri Nemcih računati z dobro voljo in predvsem s poštenim namenom?

Že diskusija o vprašanju naše kulturne avtonomije na Koroškem nam priča, da imajo Nemci vse preje kot poštene namene, ko so načeli poglavje o kulturni avtonomiji. Tako-le gostolé o našem življu onkraj Karavank in o njega prosvetni avtonomiji nemški krogi, ki si domišljajo, da so najzmernejši med zmernimi na Koroškem:

«Temeljni predpogoj za primerno presojo položaja na Koroškem je poznanje dejstva, da nima takozvana slovenska manjšina niti enotne narodne strukture, niti izrazite narodne individualnosti . . . Kulturna avtonomija brez narodne kulture si ne moremo misliti. Na Koroškem pa bi zaman iskali znake slovenske narodne kulture . . . Kdo bi naj torej bil nositelj in upravitelj kulturne avtonomije? . . . Treba bo zato najprvo ugotoviti, kakšno vsebino naj pravzaprav ima pojem «kulturna avtonomija» in ako že ni v bistvu izpolnjena z že obstoječimi kulturnimi in gospodarskimi napravami koroških Slovencev.» (B. Scheichelbauer, «Kärnt. Monatshefte», št. 8.)

Takšna je miselnost onih, ki nas snubijo za zaveznike proti Italijanom! Ne glede na to, da se prav dobro zavedamo, da ni končni cilj nemških aspiracij samo Južno Tirolsko, marveč še bolj posest naših jugoslovenskih zemlja doli do Jadrana, moramo priznati, da ni niti v narodnem, niti v državnem našem interesu, da bi se vezali z Nemci in ako bi nam tudi obljubljali za to zlate gradove. Mlad in zdrav narod smo, zato je bodočnost naša in če tudi se ne vežemo ne z enim, ne z drugim izmed svojih sosedov!

Kraljevski par poseti prestolice antante

Beograd, 9. marca. p. Kakor se izve iz dvornih krogov, namerava kraljevska dvojica odpotovati okrog 10 aprila v inozemstvo in pri tej priliki oficijelno posetiti *London, Pariz in Rim*. Kasneje bi poglavarji Francije, Anglije in Italije vrnili ta poset v Beogradu.

Položaj v parlamentu

Proračun bo do 25. t. m. pod streho. — Odgoditev zbornice. — Sondiranje terena za nove volitve.

Beograd, 9. marca. p. Po dolgi in izčrpni kritiki je nocoj vladna večina izglasovala proračun ministrstva za narodno zdravstvo. V kuloarjih zbornice je bilo danes nenavadno živahno. Fin. minister dr. Stojadinović je bil kmalu po svojem povratku v Beograd pri ministrskem predsedniku Pašiću in mu je obširno poročal o uspehu svoje misije v Franciji, Angliji in Ameriki. Proti večeru je bil minister na dvoru, kjer je v daljši avdijenci poročal kralju o svojih pogajanjih v Parizu, Londonu in Washingtonu.

V parlamentarnih krogih sedaj živahno razmotrivajo, s čim se bo bavila zbornica po izglasovanju državnega proračuna. Predsednik Narodne skupščine Trifković je nocoj izjavil vašemu dopisniku, da upa, da bo proračun pod streho okrog 25. t. m. in da utegne potem priti na dnevni red zbornice večje število prošenj in pritožb, nakar nastane kratek odmor, nemara do 7. aprila. Iz vladnih krogov se doznava, da bo vladna večina jutri razpravljala o definitivnem znesku proračuna in naknadnih kreditih. V vrstah vladne koalicije se kaže zelo veliko nezadovoljstvo, ker predlaga vlada toliko amandmanov, vsled česar znaša budžet tudi po izdatni redukciji državnih nameščencev še vedno nad 13 milijard dinarjev. Poslanci so pripravljeni odreči se svojim naknadnim kreditom, ako umakne vlada svoje. Širi se tudi verzija, naj bi skupščina razen proračuna donesla poseben zakon o izrednih kreditih. Vladni krogi žele, naj bi se po izglasanem proračunu seje zbornice odgodile za kakih 14 dni. Med tem časom naj bi razpravljala zakonodajni in finančni odbor, prvi o zakonskem načrtu o občinah, ki pride pred skupščino že te dni, drugi pa o carinski tarifi. Govori se tudi, da namerava predložiti skupščini minister pravde načrt kazenskega postopka in civilno-pravdnega postopka. Čim bo sprejet občinski zakon, se takoj razpišejo občinske volitve po vsej državi.

Vse kaže, da se ministrski predsednik Pašić nikakor ne strinja z naziranjem Narodne skupščine, po katerem naj bi ostala zbornica zbrana še tudi po donošenju proračuna. On bi najraje videl, da gredo poslanci po izglasanem budžetu na daljše počitnice. Med tem bi on sondiral teren za volilni mandat, ki ga sicer nikakor ne more dobiti.

Narodna skupščina o zdravstvu

Mladi zdravniki naj se izpopolnijo na klinikah. — Numerus clausus za zdravnike.

Beograd, 9. marca. r. Na dopoldanski seji Narodne skupščine se je pričelo razpravljati o proračunu ministrstva za narodno zdravje. Minister narodnega zdravja dr. Slavko Miletić je v svojem ekspozéju naglašal, da znaša proračun njegovega resora 305,485.000 Din, in sicer za 16 in pol milijona manj kakor lanski. Proračun je manjši, ker se je izvedla redukcija uradništva, ukinili so se obmejni inšpektorji ter se je reduciralo nižje upravno osobje. Oseb ni izdatki so napram materijelnim v razmerju 1 : 2.

Nato sta govorila še dr. Milan Popović in dr. Ladislav Polić (hrv. feder.), nakar je bila dopoldanska seja zaključena ob 18. ter se je nadaljevala popoldne.

Popoldne je Narodna skupščina nadaljevala debato o proračunu ministrstva za narodno zdravstvo. Kot prvi je dobil besedo klerikalec Strcin, ki je napadal zdravstveno politiko vlade v Sloveniji.

Prihodnji govornik, radikal Vasilije Trbić iz Bosne, je branil postopanje vlade v zdravstvenih zadevah in dejal, da je zdravstvo v naši državi zelo povoljno in moremo biti z njim zadovoljni.

Potem je dobil besedo davidovićevec Rafajlović, ki je bil svoj čas sam minister za zdravstvo. Kot strokovnjak v teh zadevah je ostro kritiziral vladno politiko v tej tako važni panogi javnih poslov in navedel številne konkretne primere, kako nerodno postopajo državna oblastva. Govornik je kritiziral dejstvo, da se mladi zdravniki, ki so komaj dovršili univerzo, zaposlujejo v Beogradu in drugih večjih mestih, kar nikakor ni prav. Mladi zdravniki naj si preje pridobe zadostno prakso na klinikah. Govornik je tudi zahteval numerus clausus za zdravnike v vseh krajih z nad 20.000 prebivalci.

Po govoru poslanca Čede Kokanovića je na kratko odgovarjal minister za narodno zdravstvo dr. Slavko Miletić poedinim govornikom opozicije.

Zbornica je z večino glasov sprejela proračun ministrstva za narodno zdravstvo, nakar je bila seja zaključena ob pol 9. zvečer. Prihodnja seja jutri dopoldne. Na dnevnem redu je podrobna debata o proračunu ministrstva za vojsko in mornarico.

Kako deluje finančni odbor

Samostojni demokratje predlagali prevedbo kronskih v dinarske upokojence.

Beograd, 9. marca. p. Popoldne ob 2.30 se je začela plenarna seja finančnega odbora, na kateri je bilo odobrenih nekaj manjših kreditov iz dolarskega posojila, potem pa so prišli na razgovor naknadni krediti samostojnih demokratov. Klub poslancev Samostojne demokratske stranke je namreč predlagal, naj se ukinejo vsa mesta državnih podtajnikov in prosvetnih nadzornikov. Ta predlog so zagovarjali samostojni demokrat dr. Popović in tudi drugi govorniki opozicije. Proti predlogu samostojnih demokratov so se zavzeli vsi zainteresirani ministri Uzunović, Pavle Radić, Simonović in doktor Nikić. Dejali so, da bo to vprašanje itak rešeno z zakonom o osrednji upravi in so zato odklonili predlog. Samostojni demokratje so zahtevali nadalje, naj se vsi kronski upokojenci prevedejo s 1. aprilom t. l. v dinarske in naj se potrebni zneski vstavijo v proračun. Tudi ta predlog je bil odklonjen. Samostojni demokratje so se zavzeli tudi za to, naj se izplača obmejnem prebivalstvu tudi izven Srbije in Črne gore vojna odškodnina. Kakor je bilo pričakovati, je vladna večina odrekla tudi temu umestnemu predlogu svoj pristanek.

Davidovićevec dr. Kumanudi je zahteval pojasnila, kaj je s pravilniki za izplačilo posebnih doklad državnih nameščencev od 1. februarja dalje. Predsednik finančnega odbora Radonjić je odgovoril, da se nahajajo sedaj vsi pravilniki v finančnem ministrstvu, da izračunajo finančni efekt teh pravilnikov.

Naša pogodba z Italijo se izpopolni

Minister dr. Ninčić odide še enkrat v Rim.

Beograd, 9. marca p. Min. predsednik Pašić je bil včeraj v daljši avdijenci pri kralju. V diplomatskih krogih je vzbudila ta avdijenca večje zanimanje, ker obstoji mnenje, da je Pašić ob tej priliki predložil kralju dr. Ninčićeva poročila iz Pariza o razgovorih z Briandom. V poučenih političnih krogih se trdi, da se nahajamo pred zaključitvijo nove politične pogodbe z Italijo, ki bi naj bila izpopolnilo k rimskemu paktu. Izpremenjeni položaj v Evropi v zvezi z locarnskim sporazumom je izzval potrebo te dopolnilne pogodbe z Italijo in dr. Ninčić je sprejel ponudbo Italije za naknadne razgovore. Kolikor je znano, se o besedilu nove pogodbe vrše še pogajanja med našo in italijansko vlado. Zaradi tega odpotuje dr. Ninčić po zaključenem zasedanju Zveze narodov ponovno v Rim, da določi z Mussolinijem končno besedilo pogodbe in da ga podpiše. Kakor poroča »Politika«, bi ta nova dopolnilna pogodba z Italijo upoštevala dejanjske potrebe naše države in Italije v zvezi s sedanjim splošnim evropskim in balkanskim položajem. Kakor se zdi, ne bo iz pogodbe izostalo niti vprašanje združenja Avstrije z Nemčijo, niti bodoči odnošaji napram Grški, Albaniji in Bolgarski.

Darujte „Društvu slepih“!

Italijanske vojaške priprave

Senat odobril zakonski načrt o reorganizaciji vojske.

Rim, 9. marca. o. Senat je razpravljal danes o načrtih za reorganizacijo italijanske vojske. General Caviglia je naglašal, da odgovarja le iz dveh brigad sestavljena divizija italijanskemu terenu, dočim je divizija treh brigad nemškega izvora in je primerna za enolično ozemlje. General Cadorna je predlagal, naj bi se stalež italijanske vojske povišal od 200.000 na 250.000 mož, kakor hitro bodo to dopustile državne finance. Glavni poročevalec general Giardino je govoril v prilog zakonskemu načrtu, ki predvideva divizijo treh brigad. Potem je povzel besedo ministrski predsednik Mussolini, ki je rekel, da so časi negotovi. *Zato mora biti Italija dobro opremljena in pripravljena.* Prosil je senat, naj z mirno vestjo glasuje za predležeče vojaške načrte.

Po kratki debati je senat nato sprejel z neznatnimi izpremembami vse predložene načrte o reorganizaciji italijanske vojske. Potem je Mussolini predložil senatu zakonski predlog za ustanovitev Italijanske akademije. Prihodnja seja senata je jutri popoldne.

Mussolini je odredil, da morajo 23. t. m. na dan proslave sedme obletnice ustanovitve bojnih fašijev nastopiti kot glavni govorniki v posameznih italijanskih mestih vsi člani italijanske vlade, ministri in državni podtajniki.

Pred sestavo nove Briandove vlade

Po zadnjih poročilih sestavi Briand danes novi kabinet, nakar se vrne v Ženevo. — Finančno listnico prevzame zopet Caillaux

Pariz, 9. marca. ls. Predsednik Doumergue se je po svojem vjerajšnjem povratku iz Lyona posvetoval ves dan s Herriotom, Renaultom in Dantjelom Vincentom o sestavi nove vlade. Popoldne je sprejel predsednik Doumergue tudi predsednika finančnega odbora v senatu Lacroixa, nadalje Bienvenu-ja, Martina, Cazalsa, Leona Bluma in Pereta. Vsi so izjavili, da smatrajo Brianda za edinega moža, ki more rešiti sedanjo krizo.

Po današnjih ponovnih posvetovanjih je predsednik Doumergue ponudil sestavo kabineta Herriotu, ki pa je izjavil, da je z ozirom na zasedanje Zveze narodov Briand najbolj poklican, da prevzame to nalogo. Nato je pozval predsednik republike k sebi Brianda ter mu poveril sestavo vlade. Briand je izjavil, da je načeloma pripravljen sprejeti mandat za sestavo kabineta, da pa bo končnoveljavno odgovoril šele zvečer ob 9.

Večina listov meni, da bo Briand sestavil novo vlado že jutri dopoldne in da bo zvečer že odpotoval v Ženevo kot polnomočni zastopnik Francije. Nova vlada bi se predstavila zbornicama šele po Briandovem povratku iz Ženeve.

Kakor se izve, bo Briand naprosil Caillauxa, naj prevzame finančno ministrstvo. Justično ministrstvo bo najbrže prevzel Peret. Nadalje si hoče Briand zasigurati sodelovanje Malvyja in Lamourela.

Pariz, 9. marca. k. Socijalistična frakcija je z majhno večino sprejela resolucijo, v kateri je izjavila, da je pripravljena lojalno in brezpogojno pomagati pri resnih ukrepih za sanacijo financ in stabilizacijo valute. Nadalje zagovarja resolucija absolutno večino, ki bi jo tvorili radikali, socijalistični republikanci in socijalistična stranka.

Zagata v Ženevi

Zavlačevanje rešitve najvažnejšega vprašanja glede razširjenja Sveta radi nemškega odpora. — Poljska preti z izstopom iz Zveze narodov. — Francija na strani Poljske.

Ženeva, 9. marca. d. Veliko pozornost je zbudilo nepopustljivo stališče Poljske, ki zahteva stalen sedež v Svetu Zveze narodov. Tudi njene pretnje so vedno bolj pogoste. Tako je imel se'mski maršal razgovor z angleškim zunanjim ministrom Chamberlainom v katerem mu je rekel, da bi odklonitev poljskih zahtev imela hude posledice. Ni dvoma, da bo morala Poljska vsled tega izstopiti, ako na sedanjem zasedanju Zveze narodov ne dobi stalnega sedeža v Svetu. Poljska bo razen tega izstopila iz Zveze narodov, razveljavila locarnsko pogodbo in sklenila posebno pogodbo s sovjetsko Rusijo

Ženeva, 9. marca, s. Prvi odsek Zveze narodov, ki ima proučiti predlog Nemčije za sprejem v Zvezo narodov je danes popoldne pod predsedstvom Chamberlaina sklenil ustanoviti pododsek, ki bo na isti način, kakor svoj čas napram Bolgarski, Avstriji in Madžarski, v podrobnosti razpravljal o predlogu za sprejem. V tem pododseku so zastopane Francija, Italija, Japonska, Kuba, Norveška, Grčija, Bolgarija, Irska in Jugoslavija. Poleg teh sta v njem še predsednik Chamberlain in podpredsednik Loudon (Holandska). Prvi odsek se je nato odgodil na nedoločen čas, dočim je pododsek v nejavni seji pričel s svojim delom.

Ker traja nemški odpor proti razširjenju Sveta Zveze narodov dalje, bo angleška delegacija zagovarjala rešitev, ki ob načelni zahtevi po odgoditvi te zadeve do prihodnjega zasedanja že sedaj predvideva imenovanje odbora, ki bo obstojal iz članov Sveta in v katerem bo zastopana tudi Nemčija. Ta odbor bi moral jeseni predložiti poročilo in svoje predloge. Vse kaže, da bo francoska delegacija pristala na to rešitev le tedaj, ako se Nemčija obveže, da ne bo nasprotovala novim stalnim sedežem v Svetu Zveze narodov.

Avstrijski zvezni kancelar dr. Ramek je imel danes razgovor z nemškim državnim kancelarjem dr. Luthrom in z nemškim zunanjim ministrom dr. Stresemannom Dr. Ramek in oddelni načelnik dr. Schüller sta poleg tega razpravljala s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem o novih pogajanjih za trgovinsko pogodbo med Avstrijo in Češkoslovaško. Nadalje je imel dr. Ramek razgovore z jugoslov. zunanjim ministrom dr. Ninčićem in generalnim komisarjem dr. Zimmermannom.

Madžarski odbor Sveta Zveze narodov je odobril poročilo generalnega komisarja in finančnega odbora. Finančni odbor je v svojem poročilu ponovno opozoril na potrebo redukcije uradniškega aparata. Odbor je vzel na znanje ukrepe, ki jih namerava storiti madžarska vlada v svrho popolne centralizacije državnih fnodov v madžarski narodni banki ter za bodoče funkcijoniranje. Govori se, da je prišlo do manjnega incidenta, ker je hotel grof Bethlen načeti vprašanje odprave finančne kontrole. Vendar pa zastopniki drugih držav, zlasti Francije in Male antante za tak slučaj niso skrivali svojega namena, da bodo načeli vprašanje odgovornosti za ponarejevalsko afero. Vsled tega grof Bethlen ni govoril.

Vest o določitvi datuma pripravljalne razorožitvene konference v danes dopoldne objavljeni obliki ne odgovarja dejstvu. Svet Zveze narodov se danes dopoldne ni bavil z vprašanjem datuma in kraja tega zasedanja. Kar se tiče pripravljalne svetovne gospodarske konference, je bil že pred časom stavljen zadevni predlog. Vabila na merodajne organe so bila že odposlana. Konferenca se sestane 25. aprila.

Pariz, 9. marca. o. »Echo de Paris« poroča, da vlada med zastopniki držav, ki so podpisali locarnsko pogodbo, velika zmešnjava in da čakajo na Briandov povratek v svrho proučevanja razširjenja Sveta Zveze narodov. Prevladuje mnenje, da bosta zaenkrat sprejeti le Nemčija in Španija.

»Excelsior« piše: Nemčija triumfira, zakaj verjetno je, da se bo spričo Briandove odsotnosti dosegel sporazum na sledeči podlagi: Nemčija dobi stalen sedež v Svetu in se ne bo protivila španski zahtevi po sprejemu v Svet. Velesile se bodo nato sporazumele, da priznajo Poljski šele septembra začasen sedež. Morda bi postal položaj popolnoma drugačen, ako bi mogel Briand nastopiti s polnomočjem francoske vlade.

»Gaulois« naglaša, da bi utegnil poljski poraz pri Zvezi narodov prisiliti Poljsko, da si poišče zaslombe na boljševiškem vzhodu.

»Action Francaise« piše: Poljski izgledi za sprejem v Svet Zveze narodov so nekoliko slabši kakor pred tremi dnevi, nemški pa dan za dnem večji.

»Petit Journal« poroča iz Ženeve, da bi bila Francija, ako bi bilo potrebno, pripravljena pristati na odgoditev razširjenja Sveta Zveze narodov pod naslednjimi pogoji: 1. ako se Španija, Brazilija in Poljska s tem strinjajo in 2. ako se Nemčija pismeno obveže, da ne bo nasprotovala vstopu Poljske v Svet. Kakor vse kaže, si Nemčija sedaj še noče vezati rok, Francija pa tudi ne bi hotela pustiti Poljske na cedilu.

Senzacijonalen preokret v madžarski aferi

Najdba dolgo iskanih bankovcev.

Budimpešta, 9. marca k. Predsednik višjega državnega pravdništva je dobil danes dopoldne pismo, ki veli, da se nahajajo oni falzifikati, ki jih je policija zaman iskala, pri madžarski nacijonalni zvezi in drugod, v kovčegu, ki je spravljen v garderobi na zapadnem kolodvoru. Pismu je bil priložen listek za garderobo. Predsednik višjega državnega pravdništva je takoj odposlal na kolodvor dva državna pravdnika po kovčeg. Hkrati je naprosil francoske poobla-ščence, naj ga posetijo. Med tem sta odposlana dva državna pravdnika dala prepeljati izredno težki kovčeg na državno pravdništvo, kjer so ga nato v navzočnosti francoskih delegatov odprli. V njem so našli 6.674 različnih ponarejenih bankovcev po tisoč frankov. Francoski poobla-ščenci so ta novi preokret vzeli z veseljem na znanje in nato tudi sestavili zapisnik.

Budimpešta, 9. marca s. Na podlagi včerajšnjih izjav poslanca Friedricha, da je že leta 1922 vedel za ponarejanje francoskih frankov in da je sam videl falzifikate, so preiskovalna oblastva sklenila dodatno preiskavo. V zvezi s tem so bili glavni obdoloženci zopet zaslišani v ječi.

Mejni grof Pallavicini se je danes odzval pozivu preiskovalnega sodnika in se pri njem javil popoldne. Policija je zaslišala tudi poslanca Szilagyija.

Naša trgovinska pogodba z Anglijo

Beograd, 9. marca. p. Popoldne so se začela pogajanja med jugoslovensko in angleško delegacijo za sklenitev trgovinske pogodbe med obema kraljevinama. Člani naše delegacije so dr. *Rybář, Marković, dr. Vošnjak, Kukić dr. Schmid in Todorović*, angleške pa poslanik Cunard in trgovinski ataše poslaništva Harvey. Na današnji seji se je v glavnem razpravljalo o tarifnem delu trgovinske pogodbe.

Proslava Pašićeve 80letnice

Beograd, 9. marca. p. Popoldne je bila seja glavnega odbora radikalne stranke in predsedništva radikalskega kluba, ki ji je predsedoval poslanec Ljuba *Jovanović*. Izvoljen je bil poseben pripravljalni odbor za proslavo osemdesetletnice predsednika radikalne stranke, ministrskega predsednika Nikole Pašića, *ki jo bodo slavili po vsej državi dne 22. maja t. l.* Za predsednika tega odbora je bil izvoljen bivši minister dr. Velizar Janković.

Pomirjenje na ameriškem tržišču

Newyork, 9. marca. d. Predsednik banke Irving v Newyorku, enega največjih in najuplivnejših denarnih zavodov v Ameriki, Harry Ward, izjavlja glede nenavadnega močnega padca papirjev na ameriških borzah, da se nikakor ne more govoriti o kaki krizi. Likvidacije na efektni borzi v Newyorku niso bile nič drugega kot naravna reakcija po preveliki spekulaciji. Na tržišču so se cene zopet nekoliko učvrstile. Splošni položaj je slejkoprej povoljen.

Dr. Stojadinovićev povratek in naši dolgovi v Franciji

Ljubljana, 9. marca.

S ponočnim tržaškim Orient-Ekspresom se je mimo Ljubljane vračal finančni minister dr. Stojadinović v Beograd. Radi pozne nočne ure (2.15) je njegov povratek ostal v Ljubljani docela neopažen. Z ministrom dr. Stojadinovićem so se vračali — poleg njegove soproge — tudi člani naše washingtonske delegacije — izvzemši gen. konzula Shveglja, ki se vrača v domovino preko Kanade.

Ob 9.45 je dr. Stojadinović nadaljeval pot iz Trsta in je Ljubljano, kakor rečeno, pasiral ob 2.15 ponoči ter dospel v Beograd danes ob 2.35 popoldne.

*

Dr. Stojadinovićev povratek je bil v Beogradu pričakovan z velikim interesom. Toda ne glede na njegovo delikatno pozicijo v razvoju sedanje proračunske razprave in v zanimivem pričakovanju obračuna s Stjepanom Radićem radi znanih izpadov, se v političnih krogih vestno komentira članek pariškega «Radical»a, ki razkriva precejšnje težkoče, na katere je dr. Stojadinović naletel v Parizu na obeh konferencah z imetniki srbskih obveznic.

«Radical» navaja, da je vprašanje regulacije medzavezniških dolgov Zedinjenim državam dalo prilike nekaterim finančnim elementom, da so skušali izzvati konflikte v prisrčnih odnošajih med Francijo in z njo vezanimi državami. Tu gre v prvi vrsti za Jugoslavijo in Rumunijo. Ako zahteve teh dveh držav niso upravičene, bosta obe državi to gotovo priznali. Toda oni zainteresiranci, ki v Franciji formulirajo neupravičene zahteve, nimajo pravice, da bi za obrambo svojih privatnih interesov preizkušali odnošaje med Francijo in zaveznikimi državami. Solidarnost med vojnimi zavezniki je za konsolidacijo sedanjega miru zdaj potrebnejša kakor kdajkoli. Vse prijateljske države so interesirane na tem, da ostanejo tesno vezane in da tem potom zajamčijo obnovo in varnost Evrope. Srbi in Rumuni lojalno izpolnjujeo svoje obveznosti. Zainteresirani finančniki se do lanskega leta niso upali staviti zahteve, da bi se te obveznosti izpolnjevale v zlatih frankih. Že nekaj časa pa iz čisto spekulativnih razlogov vršijo to kampanjo, hoteč izzvati skok srbskih in rumunskih obveznic in s tem utis pri novih kupcih, da se bodo obveznice morale izplačati v zlatu, to se pravi, da bodo imele šest ali sedemkrat večjo vrednost kakor doslej.

«Radical» zaključuje z obžalovanjem, da borzijanska spekulacija komplicira francoske in zavezniške težkoče. Francija mora predvsem biti interesirana na tem, da obenem s svojo ekonomsko obnovo podpre tudi zavezniške države v urejanju gospodarskega stanja.

* *

Beograd, 9. marca. p. Z orient - ekspresnim vlakom se je povrnil danes popoldne ob 2.35 finančni minister dr. Stojadinović iz Amerike v domovino. Na kolodvoru so ga pozdravili nekateri višji uradniki njegovega ministrstva in številni novinarji. Vaš dopisnik je zaprosil ministra, naj bi mu podal nekaj izjav o potovanju v inozemstvo in o uspehih, ki jih ima zaznamovati v Franciji, Angliji in Ameriki. Dr. Stojadinović je izjavil:

«V inozemstvu, zlasti pa v Ameriki je bila naša delegacija zelo prisrčno sprejeta in so ji izkazovali simpatije. Naša misija je v glavnem končana. V Zedinjenih državah je ostal gosp. Gjurić, da nadaljuje pogajanja in podpiše sklenjen sporazum v imenu naše kraljevine. Končnega sporazuma nismo mogli skleniti, ker so vodilni Američani te dni preveč zaposleni z lastnimi zadevami, v prvi vrsti z donošenjem davčnega zakona, s pogodbo z Italijo in še s petimi drugimi zakonskimi predlogi. Čim bodo ti predlogi sprejeti v ameriškem parlamentu, in to bo prav kmalu, pride sporazum z našo državo na vrsto. Končni pregovori bodo zelo kratki, ker je v glavnem zadeva že urejena. Na ta način bo sporazum z nami v najkrajšem času gotov, nakar ga podpišemo.

V Londonu sem izjavil pripravljenost naše kraljevine za takojšnjo poravnavo naših vojnih dolgov. Iz porazgovorov, ki sem jih imel z zunanjim ministrom Chamberlainom, sem dobil vtis, da so Angleži zelo zadovoljni z našo politiko. Naš delegat gosp. Gjurić pride v London, čim uredi vse ostalo v Washingtonu in New Yorku, in bo nadaljeval pogajanja z Angleži.

Tudi v Franciji imamo zaznamovati dobre uspehe. Ureditev naših obveznosti smo odgodili za kasneje. Naše vojne dolgove v Franciji uredimo, čim se sporazume Francija z Ameriko glede svojih obveznosti. Ti dve vprašanji sta namreč v tesni zvezi in odvisni drugo od drugega. Kar se tiče pred vojnih, srbskih dolgov, sem razpravljal z imetniki naših obveznic. Čul sem njihove želje in bom o tem poročal vladi na eni prvih sej ministrskega sveta. Nikakor ni resnična vest, da sem bil v Parizu neljubeznjiv in nekorekten do imetnikov naših obveznic ali do francoske vlade.»

Na vprašanje vašega dopisnika, kako stoji stvar s našim posojilom v inozemstvu, je odgovoril dr Stojadinović: «Naš kredit se je v Londonu in New Yorku neverjetno dvignil. Zanimanje za Jugoslavijo se je silno povečalo. Najboljši dokaz in najzanesljivejši barometer za to je dejstvo, da kotirajo obveznice našega 8% posojila v Ameriki 93.50.»

Vaš dopisnik je potem opozoril finančnega ministra na debato o državnem proračunu v skupščini in naglašal, da pripravlja vlada naknadne kredite v višini 810 milijonov dinarjev ter da je velik del vladnih poslancev proti novim amandmanom. Zato je želel čuti mnenje finančnega ministra. Dr. Stojadinović je bil v tej zadevi rezerviran in ni hotel direktno odgovoriti. Dejal je, da ni dobro poučen, kako stoji sedaj ta stvar.

Zanimiva je bila naslednja točka razgovora, v kateri se je vaš izvestitelj dotaknil žalitve dr. Stojadinovića po prosvetnem ministru Stjepanu Radiću, ki je trdil, da je finančni minister zaigral v Parizu pol milijona frankov. Pojasnil je ministru, da je Radić izjavil novinarjem, da je to vest prinesel milanski «Corriere della Sera», nakar se je vaš dopisnik obrnil do tega italijanskega lista, ki mu je potrdil, da take vesti ni priobčil. Minister dr Stojadinović je odgovoril, da dvomi, da bi bil gosp. Stjepan Radić rekel kaj takega. Nikakor ne more verjeti, da bi ga bil prosvetni minister dolžil, da je izgubil v Parizu pri igri kar pol miljonov frankov, ko vendar sploh ne igra. Zato tudi ni mogel igrati v Parizu in še manj dobiti ali celo izgubiti tako veliko vsoto. Prisotni novinarji so potrdili, da je minister Radić v resnici ponovil svojo žalitev na naslov dr. Stojadinovića. Finančni minister je bil zelo rezerviran in ni hotel nato podati nikake izjave.

Predsednik vlade Pašić je finančnega ministra dr. Stojadinovića takoj po njegovem prihodu, še na kolodvoru zaprosil, naj pride k njemu in mu poroča o izidu svoje misije v Franciji, Angliji in Zedinjenih državah.

Ta teden začnemo priobčevati znani

Lerouxov fantastični roman

„Prikazen v Operi"

Glavni junak te nenavadne drame je »fantom«, »človek z mrtvaško glavo« Erik, ki je strah in trepet pariške Opere. Ta Erik ni navadno strašilo, kot jih slikajo ljudske pripovedke. On je sin zidarja iz okolice Rouena. Revež se je že rodil tako grozen, tako pošastno grd, da mu lastna mati nikdar ni dovolila poljuba. Majhnemu dečku že je kupila masko, jo vrgla predenj in pobegnila. Erik je zapustil domači krov in šel po svetu. Najprej so razkazovali njegovo grdobo za denar po sejmih. Pri ciganih se je izučil za dovršenega **mojstra magije.** Postal je **čudovit trebuhljač**, slaven po celi Rusiji in prednji Aziji. Stvarstvo, ki ga je zaznamovalo z ostudno grdobo, mu je podarilo čudežni genij glasbe in petja. **Erik je bil angelj muzike.**

Bil pa je tudi **izreden stavbenik**, ki se je s svojo umetnostjo proslavil na perzijskem dvoru in v Carigradu. Zlasti spreten je bil v gradnji skrivnih vrat, tajnih hodnikov, propal in raznih vražjih iznajdb, običajnih v palačah iztoka. Ker je vedel in videl preveč, je postal Erik nevaren. Hoteli so mu iztakniti oči. S pomočjo Perzijca, ki ga srečamo še pozneje, se posreči Eriku uiti. V Evropi hoče **postati enak drugim ljudem.** S svojim čudežnim znanjem pomaga pri zidavi pariške Opere.

Vendar mu ni dano, da bi živel življenje navadnega človeka. **Erik je pregrd.** Zato mora skrivati svoj genij in uganjati z njim tajinstvene čarovnije, ko bi mogel z vsakdanjim obrazom postati ponos človeštva. Imel je srce, ki bi moglo objeti celo cesarstvo sveta, pa se je moral skrivati pod zemljo.

Taka je predzgodovina glavne osebe romana »Prikazen v Operi«.

Po grškem obisku v Rimu

Komentarji italijanskih listov beležijo z zadoščenjem, da je za Ninčićem tudi grški vnanji minister Rufos posetil Rim, da je smatral tedaj za potrebno, da se pred svojim odhodom v Ženevo porazgovori z diplomati italijanske velesile. Seveda smatrajo v Italiji te politične posete za znak, kako važen faktor je postala Italija za balkanske države. Taka samozavest je sicer za državo kot je Italija malo imenitna, ali razumljiva za fašistovske duhove.

Koliko pomena je pripisovati posetu Rufosa, ki ga je spremljal tudi prometni minister Tavularis, se da pač celo bolje presoditi nego glede Ninčićevega obiska. Grčije in Italije ne ženejo na posvetovanja skupni interesi, kakor se more to trditi glede Italije in Jugoslavije v razmerju do vsenemške nevarnosti: saj nimata Rim in Atene skupnega nasprotnika. Razmerje med Grčijo in Italijo po vojni nikakor ni najprisrčnejše; tudi brez neprijetnih spominov na krfski incident je vzrokov dovolj za hladne odnošaje, saj so na Dodekanezu še vedno Italijani. Toda videti je, da Pangalosu sedaj ti problemi sploh ne gredo po glavi, marveč da je njegova glavna skrb, kako urediti notranje politično stanje na Grškem, kako zboljšati gospodarske razmere, sanirati finance in si preskrbeti sredstva za ojačenje vojske in mornarice. Pri tej intenzivni notranji zaposlitvi vodi Pangalosa, kakor je videti, želja, ostati v kolikor mogoče dobrih zunanjih odnošajih. Vrh tega Pangalos nikdar ni tajil svojih simpatij do diktatorja Italije, ki mu je živ vzgled. Grčija želi napraviti dober vtis v Rimu, ker zunanjepolitični razlogi, vodeči grško politiko prej zoper Italijo kot k nji, niso aktualni in se sedaj ni treba ozirati na nje.

Morda je bilo Pangalosu tudi na tem, da se priporoči v Rimu baš po Ninčićevih razgovorih. Izključeno bi to ne bilo, zakaj Grki imajo o svoji balkanski politični vlogi jako visoko mnenje. Toda tudi če bi bojazen za Solun razburjala grške politike in jih silila v večjo prijaznost do Rima, kakor to odgovarja srčnim nagnenjem, se vendar ne sme pozabiti, da je med Italijo in Grčijo ipak več interesnih nasprotij, teritorijalnih, pomorskih in trgovskih, kakor pa da bi bilo mogoče misliti na trajnost resnejšega prijateljstva.

Grški poset v Rimu more biti tedaj le izraz sedanjega Pangalosovega miroljubnega razpoloženja, ki mu ga diktira notranji položaj.

Ljubljanski škof – agitator za SLS

Škof dr. Jegličč proglaša protestanta poslanca Šiftarja za moža edino resničnih načel, posl. dr. Pivka pa za moža krivih načel.

V svojem članku, ki ga je ljubljanski škof objavil v «Domoljubu», pravi škof, da list «Domovina» ruje proti veri, cerkvi, zakramentom, škofom, duhovnikom, proti katoliškim možem in proti resnici sploh. Škof govori, da hoče to svojo trditev dokazati, ne doprinese pa nobenega dokaza.

Škof polemizira z dr. Žerjavom, ki je pisal v «Domovini», da je treba poročati samo istino, brani SLS, trdi, da ima vera s politiko premnogo posla, zagovarja svoje stališče proti agrarni reformi, brani delo klerikalnih poslancev, za gornjo svojo trditev pa ne doprinese nobenega dokaza.

Škof je prisiljen priznati, da se «Domovina» trudi, da ne bi očitno napisala kakšne neresnice, da verskih resnic ne taji, kljub temu pa prepoveduje kot «nadpastir» čitanje tega lista, češ, da je škodljiv strup, kar dokazujejo razni dopisi v njem, v katerih dopisniki nad vse hvalijo «Domovino» in — demokratsko stranko.

Škof hvali SLS in se kot najvišji cerkveni dostojanstvenik izpostavlja zanjo, obenem pa **napada demokratsko stranko.** Škof zlorablja svojo službo za politično strankarsko agitacijo, njegov list «Slovenec» pa piše, da vrši le svojo nadpastirsko dolžnost. Takole piše «Slovenec»: «Ker je naš nadpastir odločno povedal, kar sicer Cerkev neprestano oznanja, da se mora kristjan varovati **bližnje priložnosti v greh** in torej tudi dosledno branja nemoralnih podlistkov in veri sovražnih člankov svobodomiselnega časopisja, je zavpilo svobodomiselno časopisje kakor judje, ko so planili na sv. Štefana (!!), ki se jim kakor naš škof liberalcem ni bal povedati bridke resnice.»

V čem obstoji škofova «bridka resnica», smo že v par primerih jasno označili. Predvsem ugotavljamo spričo «Slovenčevega» zavijanja, da ne more škof navesti nobenih faktov o «nemoralnih podlistkih in veri sovražnih člankih Domovine». Da pa še bolj osvetlimo, kakšna je škofova «bridka resnica», hočemo navesti tudi danes par primerov.

V «Domovini» je napisal dr. Žerjav članek, v katerem ugotavlja, da so klerikalci v imenu katoliške vere že dvakrat od ljudstva zahtevali in dosegli, da je bil izvoljen kot katoliški poslanec protestant g. Šiftar, ki je drugače vse časti vreden možak.

Kaj pa pravi škof? V svojem članku pravi, da je g. Šiftar **protestantovski poslanec, ki je pristopil k SLS,** ker odobrava njena politična načela. Škof pravi, da je neresnična trditev, da so katoliški duhovniki in brumne ženice morale divjati proti dr. Pivku za protestanta Šiftarja, ker so samo agitirali za moža edino resničnih načel in proti možu nasprotnih, krivih načel.

Ugotoviti moramo, da je g. Šiftar kandidiral kot član SLS, ki se je vedno proglašala za katoliško stranko in je kot taka tudi **sodelovala na katoliških shodih,** kar škof sam povdarja. Program SLS je bil odobren na katoliških shodih, poslanec Šiftar pa je kot pristaš klerikalne stranke **dolžan, da ta program izvršuje.** Posl. Šiftar ni kandidiral kot protestantovski poslanec, ampak kot pristaš SLS in zato je zanj agitiralo tudi časopisje, ki se tiska v škofovi tiskarni pod vodstvom Katoliškega tiskovnega društva. In ker je bil gospod Šiftar kandidat klerikalne stranke, so morali zanj agitirati katoliški duhovniki in brumne ženice, ki so ta posel tudi temeljito opravljali.

To mi zato ugotavljamo, da pokažemo, koliko je vredno katoličanstvo klerikalne stranke. **Kadar gre za strankarske koristi klerikalcev, takrat proglaša tudi katoliški škof protestanta za moža «edino resničnih načel», katoličana pa za moža «krivih načel».** Vprašati pa moramo škofa, katera načela poslanca dr. Pivka so kriva? Kdaj je poslanec dr. Pivko kaj izpovedal, kar bi moral ljubljanski škof kot zastopnik katoliške cerkve proglašati kot kriva načela? Ali ima dr. Pivko zato kriva načela, ker se je z orožjem v roki boril proti Avstriji, medtem ko je škof pozival v boj za Avstrijo?

Ali se pravi varovati ljudje pred bližnjo priložnostjo v greh, če škof ne pove, v čem je ta priložnost? Ali se spodobi za škofa, da trdi nekaj, kar ni res, in da dolži ljudi krivih načel, ne da bi povedal, **v čem so ta načela kriva?** Ali je to resnicoljubnost?

Kakor izgleda, so za škofa kot nadpastirja katoliške cerkve vsa tista načela kriva, ki jih v politiki ne zastopa dr. Koroščeva klerikalna stranka. Saj se škof zavzema kot zastopnik cerkve za poslance klerikalne stranke, češ, da ni res, da poslanci klerikalne stranke v sedmih letih niso ničesar napravili dobrega. Značilno pa je, da za to svojo trditev tudi ne navaja nobenega dokaza.

«Slovenec» pravi, da škof proglaša samo Kristusov nauk. **Ali je agitacija za klerikalno stranko morebiti Kristusov nauk?** Ali je sejanje sovraštva z nedokazanimi trditvami Kristusov nauk?

Čisto gotovo je, da zlorablja škof svoje cerkveno dostojanstvo za politično agitacijo. To nam javno dokazuje njegov članek v «Domoljubu». Zlorabo vere in cerkve v politične namene pa prepovedujejo državni zakoni. Država **ima dolžnost skrbeti za to, da se njeni zakoni izvršujejo,** kajti v demokratični državi morajo biti pred zakonom vsi enaki. Če se «Slovenec» zgraža, ker ugotavljamo kršitev ustavnih in zakonskih predpisov od strani ljubljanskega škofa, potem dokazuje samo svojo reakcijonarnost, ker zahteva, da naj zavzamejo škofi v naši državi neko izjemno stališče izven zakonov. To je sicer pristno klerikalno, upamo pa, da v naši demokratični državi ne bo obveljalo.

Politične beležke

+ **Naj odložé mandate!** V skupščinski razpravi o proračunu notranjega ministrstva, je občutil posl. Smodej potrebo naglašati, da Srbi, Hrvati in Slovenci niso en narod, pač pa trije narodi. Svojo trditev je utemeljeval, češ, da Hrvati in Srbi ne razumejo slovenski. Skupščina je sicer proti temu protestirala, a posl. Smodej ni hotel svoje utemeljitve dejansko demonstrirati, marveč je govoril — srbsko-hrvatski. Poslanec Smodej, ki se je zavzemal za enakopravnost slovenskega jezika, torej ni smatral za potrebno, da govori v skupščini slovensko, četudi je zahteval od Srbov in Hrvatov, naj se uče slovenščine. Kakor se vidi, se je ravnal po zgledu dr. Korošča, ki je svoječasno odklonil, naj bi se čitali v skupščini zapisniki v slovenščini, češ, da slovenski poslanci srbsko-hrvatski zelo dobro razumejo. V enem pa bo imel prav poslanec Smodej, in sicer v tem, da slovenskih klerikalnih poslancev v Beogradu sploh ne razumejo. Mi smo namreč mnenja, da jih ne razumejo samo tedaj, kadar govore slovenski, ampak tudi tedaj ne, kadar govore srbsko-hrvatski. V tem tiči tudi vzrok, da klerikalci doslej niso dosegli nele samo nobenih političnih uspehov na podlagi svojega avtonomističnega programa, ampak tudi v gospodarskem in v nobenem drugem oziru ne. Ne uvidevamo pa, zakaj bi morali biti zaradi klerikalnih neuspehov Slovenci avtonomisti? Treba bi bilo izvoliti pač take poslance, ki bi jih v Beogradu res razumeli, pa naj bi govorili srbski, hrvatski ali slovenski, in ves problem bi bil takoj rešen. Ali naj Slovenci zato trpimo in zahtevamo avtonomijo, ker so klerikalni poslanci nesposobni? Klerikalci svojih predvolilnih obljub niso izpolnili in zato bi bilo edino prav, da pridejo na njihovo mesto ljudje, ki bodo brez državnopravnih bojev znali v Beogradu doseči, da bodo Slovenci v vsakem oziru enakopravni državljani. Edina usluga, ki bi jo mogli napraviti klerikalni poslanci slovenskemu ljudstvu, bi bila torej ta, da odložé svoje mandate.

+ **Štedenje.** Ko je radićevsko-radikalska vlada predložila skupščini proračun v znesku 12 milijard in 900 milijonov dinarjev, je posl. Pucelj pisal v svojem «Kmetskem listu», da je ta številka strašna in da jo pri sedanjem slabem gospodarstvu ne zmoremo več. Radićevski listi so takrat zagnali silen krik o potrebi štedenja v državnem gospodarstvu, da bi ublažili nekoliko porazen utis, ki ga je napravil na javnost za celo milijardo povečani državni proračun. «Kmetski list» je pisal, da je ministrstev preveč, uradništva preveč, da se zlasti za komisije v Beogradu razmetavajo po nepotrebnem stotine milijonov, zbog česar je treba uvesti strogo varčevanje in s tem znižati državne izdatke za eno tretjino ali še več. To se je sicer lepo čulo, v praksi pa se je pokazalo vse kaj drugega. Ministrstev je še vedno prav toliko kakor prej, izmed uradništva so reducirali samo najnižje in najbednejše, ki pa jim bodo morali zato plačevati pokojnino, za komisije se izdajajo še vedno milijoni, proračuna pa tudi niso zmanjšali za celo tretjino ali pa še več, ampak samo za kakih 400 milijonov. Toda ta prihranek, ki se je dosegel v finančnem odboru, pri črtanju posameznih proračunskih postavk, se je izkazal kot fiktiven. Zakaj vlada namerava predlagati naknadne kredite v višini 700 milijonov dinarjev. Z ozirom na to bodo faktični državni izdatki večji, kakor pa so bili predlagani v prvotnem proračunu. Tako se bo radićevsko-radikalna pesem končala s splošno disharmonijo, za nas pa tudi z ugotovitvijo, da je slovenski šparovec posl. Pucelj samo v toliko «prišparal» na državnih izdatkih, v kolikor je dosegel, da Slovenci ne bomo dobili od 3000 milijonskega državnega proračuna, kar bi smeli zahtevati.

+ **Končno se jim je le posrečilo.** Poročali smo že, kako je bil načelnik v ministrstvu za šume in rudnike inž. Vladimir Lipold penzijoniran. Kakor nam sedaj izjavljajo iz Beograda, je inž. Lipold že razrešen službe. Radićevcem se je končno posrečilo, da so iztrebili iz «svojega» ministrstva vse višje uradnike Slovence, ki so jih očividno ženirali. «Tovariš» Pucelj je s tem dobil posebno priznanje za svojo zvesto službo g. Radiću. Inž. Lipold, ki ga je g. Nikić sedaj odstranil iz ministrstva za šume in rudnike, je eden prvih naših rudarskih strokovnjakov. Njegova odstranitev ima torej svoj povod v povsem drugih nego stvarnih ozirih. V Beogradu ni nobena tajnost, da radićevci posebno radi spuščajo svojo jezo na Slovence, ker se nad Srbe ne upajo.

+ **»Svobodomiselnost« ljubljanskega škofa.** Ker je naš list ugotovil, da naša ustava izrečno prepoveduje, da verski predstavniki ne smejo svoje duhovske oblasti izrabljati v strankarske svrhe, in ker je opozoril na to, da bi morala državna oblast skrbeti za izvrševanje državnih zakonov radi obvarovanja verskega miru, je «Slovenec» zapisal, da bi bil ljubljanski škof veliko bolj upravičen v interesu očuvanja verskega miru klicati na pomoč državno oblast proti tisku, ki napada katoliško cerkev in duhovščino in ki mu je največja naslada žaliti verski čut slovenskega ljudstva. Vprašamo samo, ali je morebiti klerikalna stranka katoliška cerkev, ali žalimo verski čut slovenskega ljudstva, če protestiramo proti nezaslišani klerikalni zlorabi vere in cerkve v politične svrhe potom politikujoče duhovščine? «Slovenec» je pristavil: «Toda naš škof je preveč svobodomiseln, da bi se posluževal zaščite tiskovnega zakona.» Lepa je svobodomiselnost, ki jo goji ljubljanski škof, ko v obrambi klerikalne stranke in njenih listov prepoveduje kot cerkveni poglavar čitanje nasprotnih političnih listov. Pri tem svojem delu res ne potrebuje tiskovnega zakona. Kaj bo škofu tiskovni zakon? Saj lahko zakuri na škofijskem dvorišču grmado, v kateri sežge vse knjige in liste, ki niso tiskani v klerikalnem duhu.

+ **Pokvarjena gospoda in radićevci.** V »Kmetskem listu« razlaga nekdo svojo politično modrost tako-le: »Kar nas je slovenskih, hrvatskih in srbskih kmetov, moramo gledati, da bomo dobili mi kmetje vso državno moč v roke. Potem bo bolje, prej nikdar! Dokler nam bo vladala pokvarjena gospoda, nam bo vedno hujše! To je dragoceno priznanje, da vlada radićevce pokvarjena gospoda. Kdo so radićevski ministri? Sama »pokvarjena gospoda«: dr. Nikić, dr. Krajač in dr. Superina, ki so že sedem mesecev kot ministri izvrševali proti zakonitim predpisom svoje advokatske in notarske službe. Poleg njih je v vladi tudi knjigotržec St. Radić, kmeta pa najbolj kmetska stranka nobenega nima v vladi. In ne le to: tudi v predsedništvo Narodne skupščine so radićevci kot patentirani »seljaki« poslali »pokvarjenega gospoda« doktorja Šibenika, v tajništvo N. S. so delegirali same gospode, v Ženevo kot delegata vlade zopet »gospoda« — skratka radićevci kmeta sploh nikjer blizu ne pustijo! Izvzemši pri davkih seveda, ki jih »seljaška vlada« navija do brezumnosti, da bi kmet sedaj, ko ga regirajo seljaški odrešeniki, čutil kako je — močan . . .

+ **St. Radić o gledaliških igralcih in politikih.** V pondeljek so v beograjskem Narodnem gledališču slavili 25 letnico gledališkega igralca Sotirovića, ki je bil ob tej priliki odlikovan tudi z redom sv. Save. Proslave se je udeležil prosvetni minister St. Radić, ki je tudi govoril. Med drugim je dejal: «Svoboden narod smo, toda bogati nismo. Mi smo narod napol prosvetljen. Čim bolj je narod prosvetljen, tem bolj ceni svoje umetnike. Zaradi tega so mi milejši glumci pa tudi glumice kakor vsi politiki in diplomati.» Bili so mnogi, ki so Radiću ploskali in imeli so prav, zakaj tudi St. Radić je — politik in diplomat.

+ **Žebotarstvo.** V zadnjem «Slov. Gospodarju» je klerikalni poslanec Žebot objavil svoja razmotrivanja o proračunski razpravi in med drugim tudi zapisal: «Slovenska samostalna poslanca dr. Žerjav in dr. Pivko tudi v tej razpravi nista upala govoriti. Njih ali ni bilo v skupščini ali pa sta ponižno molčala. Ta dva poslanca sta po liberalnih listih v Sloveniji jako glasna. Človek bi mislil, da sta res prava tigra, toda v Beogradu počepneta v kot iz strahu pred Pašićem. Oziri na Pašića so jima več vredni nego skrb za Slovenijo in slovenske razmere. Sploh je značilno za celo samostalno demokratsko stranko in njeno časopisje, da se neprenehoma s čudno vnemo laskajo Srbom, a za Slovence nimajo smisla.» V skupščini skoro ne mine dan, da ne bi govoril kak sam. demokratski poslanec in grajal pomanjkljivosti proračuna. Mi poslanca dr. Žerjava in dr. Pivka, ki sta v polni meri izvršila v proračunski debati svojo dolžnost, pred kakim Žebotom ne bomo branili. Navajamo pa gornje samo kot primer žebotovščine. Ako si upa klerikalni poslanec Žebot na tak način pod svojim imenom pisati o političnih nasprotnikih, potem si namreč tudi lahko predstavljamo, koliko so šele vredne razne klevete, ki jih objavljajo klerikalni poslanci iz družbe gospoda Frišefire v klerikalnih listih brez podpisa.

Iz demokratske stranke

V Gorenji vasi nad Škofjo Loko se je vršil lepo obiskan občni zbor, ki ga je otvoril s kratkim pozdravnim nagovorom g. Jelovčan. Poročila, ki so jih podali dosedanji funkcijonarji organizacije, so bila soglasno sprejeta, nakar je bil izvoljen v celoti stari odbor, s čimer je hotela organizacija dokumentirati, kako zna ceniti delo svojih požrtvovalnih članov. Po volitvah je podal obširno poročilo o političnem položaju dr. *Stane Rape*. Pokrenila se je tudi akcija glede podpor za poplavljence, o koji se je trdilo, da je bila prvotno nesorazmerno razdeljena. Zborovalci so izrazili svoje veliko zadovoljstvo nad poslovanjem demokratske stranke, ker je tajništvo takoj, ko je čulo o nepravilnostih, poslalo na lice mesta delegata, ki je imel točno proučiti vso zadevo in jo izročiti centrali v nadaljno postopanje. Izražena je bila zaupnica vodstvu demokratske stranke.

V Šmartnem pri Litiji se je vršil občni zbor ob prav lepi udeležbi domačinov in okoliških prijateljev iz posameznih vasi. Po poročilih odbornikov je povzel besedo dr. *Jože Bohinjec* in žel za svoja stvarna izvajanja dolgotrajno odobravanje. Novo izvoljeni odbor bo svoje delo vestno vršil tudi v predstoječem poslovnem letu.

Mladinska organizacija

Edinost Ljubljana: Vse člane in članice opozarjamo že danes na družabni večer «Kolizejskega odra», ki se bo vršil dne 7. marca v počaščenje obletnice požrtvovalnega in nesebičnega delovanja režiserja g. Joža Drenovca, v salonu restavracije «Pri Levu» (Gosposvetska cesta 16). — *Tamburaški odsek:* Danes ob 8. zvečer sestanek sekcije ter obenem vaja. **Predsednik.**

Naši kraji in ljudje

Prof. Ferdinand Seidl 70letnik

Ena najmarkantnejših oseb dolenjske metropole, prof. v p. Ferd. Seidl, praznuje danes svojo 70 letnico. Če greš na izprehod na Trško goro, srečaš pogostoma čilega moža, kateremu nikakor ne bi pripisoval 70 let. Nahrbtnik v roki in kladivce ti odbija od skale kamenje. Pozdraviš ga in koj ti začne kazati kako okamenelo školjko, katerih je na Trški gori pri Novem mestu vse polno. Prijazno in z veseljem ti kaže, kaj je našel. — Ta mož je vladni svetnik v p., Ferdinand Seidl, sedemdesetletnik.

Rojen je bil dne 10. marca 1856. v Novem mestu kot sin steklarja, takrat enega najagilnejših voditeljev narodnega gibanja v Novem mestu, značajnega in požrtvovalnega rodoljuba in uglednega meščana.

Ferd. Seidl je obiskoval osnovno šolo in gimnazijo v Novem mestu, na kateri je položil maturo 1874. z odliko. Univerzo je posečal v Gradcu, kjer je leta 1880. napravil profesorski izpit za prirodopisno skupino s slovenskim in nemškim učnim jezikom. Ker so bila iz te skupine vsa mesta zasedena, je bil oktobra meseca leta 1882. nastavljen kot začasni meščanski učitelj na meščanski šoli v Krškem ob Savi. Ker je bila meščanska šola tedaj še v povojih in ni imela še dosti učil, je začel Seidl sam ustvarjati prirodopisni kabinet, katerega je do svojega odhoda l. 1887. tako izpopolnil, da je še danes dika krške meščanske šole. Ne le, da je sam zbiral rastline, rudnine, pri čemur so mu pomagali njegovi učenci, dosegel je s svojim ljubeznjivim vedenjem tudi to, da so mu šolski prijatelji, osobito lovci, donašali razne ptiče in druge živali, katere je sam nagačil.

V Krškem je bil tudi delaven na narodno-gospodarskem polju in je pomagal ustanoviti okrajno posojilnico, pri kateri je prevzel posel nadzornika.

Po smrti znanega prirodoslovca prof. Fr. Erjavca je dobil leta 1887. Ferdinand Seidl suplentsko mesto na drž. realki v Gorici kot koncesija Slovencem, kjer je postal tudi profesor. Tu je služboval do leta 1915., kjer je stopil tik pred izbruhom italijansko-avstrijske vojne v pokoj in se preselil v svoj rojstni kraj, kjer živi še danes.

Najlepšo dobo svojega življenja je preživel profesor Seidl na Goriškem. V svojem poklicu se je razvil v uglednega znanstvenika in ako bi bila avstrijska vlada pravična napram Slovencem, bi ga bila pozvala na kako vseučilišče. Dijaki vseh narodnosti na goriški realki so imeli v njem izvrstnega, sicer strogega pa ljubeznjivega učitelja, ki so ga visoko spoštovali. Zelo se je veselil napredovanja slovenskih dijakov na realki. V profesorskem kolegiju so prof. Seidla čislali po njegovem temeljitem znanju in možatosti. Izven šole mu je dalo prirodoslovje mnogo posla po lepi goriški pokrajini. Kakor še sedaj hodi po novomeški okolici, tako je prepotoval goriško pokrajino v raznih njenih delih in jo znanstveno spoznaval. Kamorkoli je prišel, je iskal stika z ljudmi, se z njimi pogovarjal, poizvedoval po ljudskih izrazih za razne strokovne stvari, pri tem pa se je tudi poučil o gospodarskem stanju, kulturnem delovanju in političnem prepričanju med ljudstvom. Prof. Seidl je iz vsega srca želel našemu goriškemu življu časov, kakršne je zaslužil po svoji nadarjenosti in pridnosti.

Vroče politično vrvenje je pretresalo Goriško. Med onimi redkimi, ki so bili ves čas v nasijajnejših in v najgrenkejših dnevih narodno-napredne stranke enako zvesti in neomahljivi, je bil na prvem mestu prof. Seidl. Možje jako jeklenega značaja in tako trdne vztrajnosti, kakor ju vidimo pri prof. Seidlu, se ne rode vsak dan. V Gorici ni bilo nobene prireditve naših društev, pri kateri bi ne bilo prof. Seidla skupno z njegovo velespoštovano gospo soprogo. Pomagal je in podpiral med nami vse, kar je bilo podpore vredno. Odlična gospa Seidlova je uspešno sodelovala posebno pri Pevskem in glasbenem društvu. Prof. Seidl je bil v odboru narodno-napredne stranke pri Goriški ljudski posojilnici, pri Pevskem in glasbenem društvu, v Narodni prosveti, pri Slov. bralnem in podpornem društvu, starešina v Adriji itd., kjerkoli je bilo treba, je rad delal v prospeh goriških Slovencev in ako je imel kak prihranek, ni šel z njim, kakor marsikateri drugi, v tuj zavod! . . .

Ko je odhajal iz Gorice, je priobčil «Primorec» nastopno njegovo slovo: «S težkim srcem odhajam iz Gorice in zapuščam Goriško. V mnogih letih tukajšnjega bivanja so se mi priljubili ljudje in dežela. Poslavljam se prisrčno od vseh znancev in prijateljev, kolikor mi ni bilo mogoče se posloviti osebno. Ob tej priliki se toplo zahvaljujem zlasti našemu učiteljstvu, ki polaga temelj napredku našega naroda in me je drage volje podpiralo pri znanstvenem spoznavanju dežele. Od srca želim, da bi vsem bila sreča mila in da se nam odpre srečnejša bodočnost . . .» Gorica, 20. aprila 1915. — Ferdinand Seidl.»

Naši onstran granic se bodo spominjali jubilarja s toplo željo, da naj živi še dolgo vrsto let v svobodni Sloveniji, on se jih spominja čestokrat s trepetajočim srcem . . .

Slavljenec je slovel in slovi še danes tudi na polju klimatologije, flore in geologije. Tozadevno je spisal več knjig in razprav, tako:

1.) **«Klima von Krain»:** Bila je to prva moderna deželska klimatografija v bivši monarhiji, katero so znanstveni krogi zelo prijazno sprejeli.

2.) **«Kamniške ali Savinjske Alpe»,** poljuden geološki in krajinski opis s slikami.

3.) **«Rastlinstvo naših Alp»,** moderen biološki in geografski opis, katerega je sestavil na podlagi lastnega opazovanja poleg uporabe znanstvene literature.

3.) **«Zemeljski potresi na Kranjskem in na Goriškem»** v 20 letnikih publikacij akademije znanosti, oziroma drž. zavoda za meteorologijo in geodinamiko na Dunaju. V tem smislu je spisal tudi več razprav v dunajski akademiji znanosti, deloma sam deloma skupno z znanimi geologi Hoernes in Heritsch.

4.) **«Mehanika duševnega delovanja»,** članek v goriški «Vedi», ki je izzval v izvestnih krogih mnogo odpora.

5.) **«Kod naj se potegne pravična meja med Jugoslavijo in Italijo»** v slovenskem in francoskem jeziku. Dalje je spisal več znanstvenih daljših in krajših člankov ter književna poročila v **«Carnioli», «Glasniku muzejskega društva»** in v **«Zvonu».**

Kot potresni referent dunajske akademije znanosti je deloval v letih 1895. do 1918. za Goriško in Kranjsko in nadaljeval ta posel po prevratu za Slovenijo kot referent jugoslov. drž. zavoda za meteorologijo in geodinamiko v Ljubljani vseskozi vestno, s polnim zanimanjem in brezplačno. Toda umni ukrep ministrstva prosvete v Beogradu mu je to delovanje kratkomalo brez vsakega utemeljevanja zabranil in še danes je ostalo nepojasnjeno, kateri razlogi so privedli ministrstvo do tega koraka.

Vnet turist, je kot predsednik S. P. D. proslavil Trdinov spomin s krstom **Trdinovega vrha** v Gorjancih (prej Sv. Jera), ter je izposloval premembo imena po notranjem ministrstvu. Njegova zasluga je tudi, da se je vzidala Trdinova spominska plošča pri Cimermančiču. Da ima S. P. D. v novomeški okolici tako vzorno markacijo, je tudi zahvaliti samo agilnosti njenega predsednika Ferd. Seidla.

Kako čil in svež je še jubilant, kaže najbolje njegovo neumorno delovanje kot predsednik krajevnega odbora S. D. S., podružnice Jugoslov. Matice v Novem mestu in podružnice C. M. D. Poučuje še danes na trg. šoli blagoznanstvo in večkrat ga lahko srečaš v drevoredu sredi med njegovimi učenkami in učenci, s katerimi se pogovarja ne kot strog profesor, ampak kot dober, skrben oče.

Ko je primanjkovalo v šolskih letih 1921. do 1923. učnih moči iz prirodopisne stroke, je navzlic temu, da je bil že upokojen, dragevolje stavil svoje moči novomeški gimnaziji na razpolago in je poučeval na isti prirodoslovje.

A tudi v družabnem oziru je marsikaj storil za svoj rojstni kraj; poživil je delovanje Čitalnice v Novem mestu kot njen predsednik, potem ko je čitalnično delovanje med vojno vsled vojnih razmer povsem počivalo.

Želimo, da bi nam ostal on, ki je marljiv kot čebelica in povsodi priljubljen, še mnogo let ohranjen zdrav in čil sredi svojega delovanja!

Hebinger

Ob desetletnici bojev v Dobrudži

Kakor smo že poročali, nameravajo dobrovoljci desetletnico svojih junaških bojev v Dobrudži poslaviti na zelo svečan način. V ta namen se je konstituiral v Beogradu odbor, ki mu predseduje bivši komandant prve dobrovoljske divizije, armijski general g. Stevan Hadžić. V odboru so dalje najodličnejši komandanti in borci iz Dobrudže, generala Josipović in Radivojević, polkovniki Toskić, Maksimović in Pavlović, kapetan Lovrić itd. Od Slovencev sta v odboru dr. Stanko Erhartič, sekretar ministrstva za zunanje zadeve, ter beograjski odvetnik dr. Joža Ravnik.

Odbor je s polno paro na delu. Razdeljen je v: historijsko-beletristično, propagandistično, tehnično in finančno sekcijo.

Historijsko-beletristični odsek zbira gradivo za obširno spomenico, ki bo izšla septembra letošnjega leta. Spomenica bo velike zgodovinske vrednosti, ker bodo sodelovali strokovnjaki in očividci bojev, kakor polkovnik Maksimović itd. Dne 14. t. m. priredi odsek v Beogradu veliko, elitno dobrovoljsko zabavo, ki bo prva te vrste v naši prestolici.

Naloga tehničnega odseka je, da zbere zemske ostanke naših padlih dobrovoljcev v Dobrudži v skupno kosturnico in da postavi pri Medžidiji, ki je bila centrum bojišča, dostojen spomenik. Spomenik bo iz venčačkega marmorja iz osrčja Šumadije .

Rumuni so sprejeli to akcijo z veliko simpatijo, ter gredo odboru zelo na roko. Zastopnik rumunske vlade je izjavil med drugim, da bo dala rumunska država zemljišče za kosturnico in spomenik brezplačno na razpolago, in sicer na kraju, ki ga bo določil v to svrho odbor dobrovoljcev.

Spomenik bodo odkrili že meseca septembra. V ta namen namerava prirediti odbor izlet dobrovoljcev v Dobrudžo, ki se ga bodo udeležili nekdanji dobruški dobrovoljci v zelo velikem številu.

Akcija bo stala seveda mnogo truda in tudi denarja Finančni odsek zato ne drži prekrižanih rok, ampak prav pridno zbira prispevke. Do sedaj je, kakor nam poročajo, nabral že okoli 300.000 Din; vendar pa ta vsota še nikakor ne zadostuje. Treba jo bo še podvojiti in celo potrojiti, da bi bila prireditev uspešna.

Srbska Akademija znanosti

Beograd, 7. marca.

Srbska Kr. Akademija znanosti v Beogradu ima vsako leto na današnji dan svoje svečano zborovanje, na katerem se bere poročilo o delovanju zavoda v pret. letu in se imenujejo novi akademiki. Tudi danes se je po stari navadi zbrala elita Beograda, da prisostvuje predavanju novega akademika, dr. Bogdana Gavrilovića, profesorja tehnične fakultete in dolgoletnega rektorja. Poleg predsednika Akademije dr. Cvijića, je bil na zborovanju navzoč tudi adjutant kralja general Hadžić, predsednik parlamenta Marko Trifković ter zastopnik prosvetnega ministra dr. Nikola Andrić.

Dr. Jovan Cvijić, predsednik Akademije, je otvoril svečanost s kratkim nagovorom, pozdravil navzoče ter podelil besedo tajniku Bjeliću, ki je poročal o delovanju zavoda v prošlem letu.

Akademija je sledila, kakor vedno, svoj dosedanji pravec: izdajala je gradivo in znanstvena dela, udeleževala se je mednarodnega znanstvenega delovanja, podpirala resne ekspedicije in ekskurzije in storila vse, kar je mogla za leksikografijo, etnografijo in etnologijo ter se je pobrigala za ureditev arhivov, knjižnice ter oceanografskega zavoda. Izdala je približno 320 tiskovnih pol raznovrstnega strokovnega materijala.

Vsekakor beleži Akademija poleg tega pozitivnega dela tudi nekatere izgube. Smrt ji je ugrabila najstarejšega akademika, odličnega umetnika, Stev. Todorovića, ter dva častna člana, Stojana Veljkovića in Evgena Santaclarija.

Akademija je imela 30 sestankov, prejela je veliko število znanstvenih publikacij ter je poverila prof. Popovića in Belića z izdajanjem rokopisov, ki se tičejo starih spomenikov. Sodelovala je tudi na seji zveze mednarodnih Akademij ter je priredila nekoliko kulturnih proslav v naši državi. Dalje je gmotno podprla akademike in druge znanstvenike pri njihovem delu. Nadaljevala je energično delo pri tehničnem urejevanju slovarja in je nagradila celo vrsto del iz raznih fondov.

Ko je bilo prečitano tajniško poročilo, je vstal dr. Bogdan Gavrilović ter je čital svoje predavanje »Problem prostora, nadprostora in continua«. Njegovo predavanje je trajalo tričetrt ure in predavatelj je zaključil svoj govor s trditvijo, da je stvarnost samo neznaten del neskončnega kroga, v katerem kraljuje ideja števila, ki je po svoji neomejeni moči gospodar vesoljstva.

Poslušalci so priredili predavatelju burne ovacije, nakar je predsednik Akademije dr. Cvijić naznanil, da je dr. Gavrilović izpolnil pogoje za redno članstvo Akademije znanosti. Novi akademik se je posebno proslavil s svojimi deli iz geometrije, formalne algebre in teorije funkcij. Dr. Cvijić je nato še naznanil, da je postal redni član Akademije tudi dr. Toma Živanović, redni profesor beograjske univerze. Za nove dopisne člane zavoda pa so imenovani: dr. Karlo Dožin, redni profesor na češki univerzi v Pragi, dr. Jiři Daneš, profesor in zdravnik univerzitetne klinike v Pragi, dr. Rikard Burian, redni profesor medicinske fakultete v Beogradu, g. Paul Termier, ravnatelj zavoda za izdelovanje geološke karte Francije, dr. Gjorgje Jovanović, redni profesor medicinske fakultete v Beogradu, dr. Anton Bilimović, redni profesor vseučilišča v Beogradu, g. Alfred Lacroix, tajnik francoske Akademije znanosti, g. Josef Zubaty, predsednik češke Akademije znanosti v Pragi, g. August Mušić, profesor zagrebške univerze ter dr. Ivo Andrić, pomočnik prosvetnega ministra v Beogradu.

Ali ste naročili vsaj enega znanca ali znanko na tednik „DOMOVINO“?

Razprodano! Kolosalni uspeh! Izredno lepi

Gunnar Tolnaes je tudi ljubljančanke privabil na včerajšnjo premijero briljantne veseloigre

Njeno malo veličanstvo

ki so napolnile kino „Ljubljanski dvor“. Sijajna zabavna, komična vsebina! Krasni posnetki naravnih lepot in krasot. Poleg Vam že dobro znanega Gunnar Tolnaesa opozarjamo na lepo temperamentno partnerico **Margito Alfven,** novo zvezdo na nebu kinematografije, ki si je na mah osvojila vsa srca. Pridite ker dnevi so strogo odšteti.

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. — Telefon 730 — **Kino „DVOR“**

Prednaznanilo: Monumentalni francoski velefilm **„Princesa in klovn“.**

Odlikovanje triglavskega župnika Jakoba Aljaža

Dne 7. marca se je vršila na Dovjem ob mnogobrojni udeležbi prebivalstva občine Dovje-Mojstrana v navzočnosti zastopnikov oblasti, javnih korporacij ter zastopnika Slovenskega planinskega društva in Zveze slovenskih pevskih društev velepomembna slavnost izročitve reda sv. Save III. reda velezaslužnemu boritelju za slovensko planinstvo, triglavskemu župniku in duhovnemu svetniku Jakobu Aljažu.

Sreski poglavar radovljiški dr. Peter Vavpotič je imel na slavljenca nagovor, v katerem je navedel velike, zgodovinske zasluge Aljaževe za našo narodno turistiko ter je poudarjal tudi njegove odlične zasluge na glasbenem polju, na kar mu je pripel najvišje odlikovanje, izrekajoč mu obenem prisrčne čestitke.

Slavljenec se je vidno ginjen zahvalil govorniku, poudarjajoč, da je dosegel svoje uspehe za našo turistiko le z vsestransko pomočjo dovške občine. Zahvalil se je za visoko odlikovanje ter prosil sreskega poglavarja, da sporoči njegovo prisrčno in vdano zahvalo Nj. Vel. kralju Aleksandru.

Nato so čestitali g. Aljažu: v imenu Slov. plan. društva g. Hrovatin iz Ljubljane, v imenu Zveze slov. pevskih društev predsednik dr. Kimovec, v imenu duhovščine radovljiškega okraja dekan Fatur, v imenu občine Dovje župan Klančnik, v imenu učiteljstva šolski upravitelj Serajnik, v imenu požarnih bramb Dovje in Mojstrana načelnika Pečar in Košir ter gorski vodniki. Domači pevski zbor je zapel še par Aljaževih pesmi in drž. himno »Bože pravde«, nakar se je g. župnik Aljaž ponovno zahvalil vsem navzočim ter jih pozival, da zakličejo trikratni »Slava!« kralju, čemur so se odzvali vsi navzoči z navdušenjem.

Še o Čičevih senzacijonalnih izpovedih

Maribor, 9. marca.

O Čiču in Žlahtiču govori danes ne le vse mesto, ampak tudi vsa okolica, ki se živo zanima za ta nenavaden slučaj. Povsem naravno je, da so poročila o nenadnem preokretu v tej aferi izzvala največjo senzacijo.

Kot smo že včeraj poročali, je Čič v svojih izjavah obdolžil Žlahtiča še več drugih umorov. Dočim je pri porotni razpravi trdil, da je vso Miklovo rodbino umoril Žlahtič sam, je sedaj izjavil Čič, da je Miklovo ženo in otroka umoril Čič sam. Že preje pa je Žlahtič s pomočjo Čiča in še neke tretje osebe, o kateri doslej še ni ničesar znanega, umoril hčerko in ženo posestnika Visenjaka. Trgovca Rosenfelda pa sta spravila skupno s sveta. Rosenfeld je namreč stanoval nasproti Žlahtičeve delavnice, tako da ga je Žlahtič vedno lahko opazoval in je dobro vedel, kdaj je Rosenfeld nesel denar v trgovino, ki se je nahajala v eno uro oddaljeni vasi Podvinci. Med drugim je Čič tudi izpovedal, da mu je Žlahtič pripovedoval, kako je bil že enkrat v preiskovalnem zaporu, ker je umoril dve svoji ljubici. Zagovarjal pa se je tako dobro, da mu niso mogli ničesar dokazati. «Le nič se ne boj, mu je rekel, jaz te bom že naučil, da tudi tebi ne bodo mogli do živega». Direktno sicer ne prizna, da je svoji ljubici res umoril. Toda Čič je prepričan, da ima Žlahtič tudi te dve žrtvi na svoji vesti. Žlahtič sicer umore zanika in prav, da ga obdolžuje Čič le iz maščevanja, ker ni bil pomiloščen.

Največ se seveda razpravlja v javnosti o tem, zakaj je Čič sedaj vse priznal. Njegov zagovornik je dal na to vprašanje uredništvu «Tabora» sledeče pojasnilo: «Čič se je v zaporu resno pripravljal na smrt. Ko sem ga nedavno obiskal, mi je rekel, da večkrat razmišlja o večnosti. V mladosti je bil sicer versko vzgojen, pri vojakih pa se je izpridil. Sedaj po smrtni obsodbi je dobil v roke knjigo «Pamet in vera». Ta knjiga ga je prepričala, da obstoji Bog in večno življenje. Sklenil je tedaj, da se pripravi na pot v večnost in da si olajša vest. Noče, da bi bil kdo po krivem v zaporu. Zato je priznal vse, kar je vedel o Žlahtičevih umorih, pri katerih je večji del sam sodeloval.» Koliko je na teh Čičevih izjavah resnice, se seve ne da dognati. Vsi sodniki, ki so imeli z njim opraviti, ga opisujejo kot skrajno prefriganega zločinca. Kakor zatrjujejo v pravniških krogih, bo postopanje zoper Polaka, ki je zaprt radi umora trgovca Rosenfelda, čimprej obnovljeno.

Danes

lepa zakonska drama

„Moška nezvestoba“

V glavnih vlogah:

John Gilbert

Aileen Pringle

oba znana iz filma «Silvestrova noč razuzdanega kneza» in slovita

Pauline Fredericks

Konrad Nagel.

Izven sporeda še briljantna dvodejanska burka «SMOLA» z najboljšim svetovnim komikom

Buster Keatonom

imenovanim «Človek, ki se nikdar ne smeje».

Predstave ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

Kino Ideal.

Bosenski razbojniki kot madžarski vohuni

Beograjski policiji se je po dolgem zasledovanju posrečilo, da je odkrila v naši državi veliko neprijateljsko organizacijo in aretirala več neverjetno predrznih zločincev, ki so na eni strani vohunili za Madžarsko, na drugi pa vršili strahovite uboje, razbojništva in vlome po raznih krajih naše države. Glavni člani te tolpe so že v rokah naše oblasti in v zaporih beograjske policije. Med njimi se nahaja tudi neki poručnik, čegar ime pa drži policija v interesu preiskave v najstrožji tajnosti.

Začetkom l. 1923. je pobegnila skupina muslimanov iz Bosne na Madžarsko, da so izogne vojaški dolžnosti. Med njimi sta bila tudi Fehim Baljković iz Zvornika in Joca Antonić iz Bjeline, eden najstrašnejših zločincev, s katerim je imela naša policija že silno mnogo posla. Potem ko je pokradel razne akte iz državnih uradov, je pobegnil s številnimi vojaškimi begunci na Madžarsko. V Pešti se je obrnil na bivšega avstrijskega majorja Husejina Durića, muslimana iz Bosne, ki je bil tamkaj šef madžarskih vohunov, ki so se rekrutirali iz vrst bosanskih muslimanov. Baljković in Antonić sta bila marca 1923., poslana nato iz Pešte, da vršita vohunsko službo v Bosni.

Antonića so kmalu aretirali v Bosni, vendar pa se mu je v Tuzli posrečilo pobegniti iz zapora. Skupno z nekim svojim tovarišem je potem izvršil uboj v Zvorniku, 21. junija 1923. pa roparski umor na kapetanu Alfredu Henflingu v Bjelini, kateremu so pri tej priliki ukradli 70.000 Din in vse dragocenosti. Te so potem prodali na Madžarskem in tamkaj zelo razkošno živeli. Ko jim je zmanjkalo denarja, so se stavili madžarski vladi v svrho vohunstva zopet na razpolago. Poleg tega pa so nadaljevali s svojim razbojniškim poslom. Tako je Baljković skupno z Ivanom Šandorjem maja leta 1924. oropal Evgena Švajgerja za 100.000 Din dragocenosti in pobegnil potem čez mejo. Na zahtevo naših oblasti sta bila oba kasneje aretirana v Budimpešti ter obsojena na leto ječe. Toda vsa znamenja kažejo, da je bila ta obsodba samo teoretična, kajti Baljkovica so kmalu po obsodbi aretirali v Beogradu. Poslan je bil tja skupno z Antonićem, da špijonira v Novem Sadu podatke o našem letalstvu. Antoni je pri zaslišanju hladnokrvno priznal, da je izvršil nič manj kakor 19 silno krvavih zločinov. Priznal je tudi, da je bila razpredena po naši državi obsežna madžarska vohunska organizacija, katere člani so našli v slučaju nevarnosti vedno zaščito na Madžarskem. Tako Baljković, kakor Antonić sta že ponovno poskušala pobegniti iz beograjskih zaporov, kar pa se jima ni posrečilo.

4 „Zadnje sekunde“

?? ?? ?? ??

Pred sodniki

«Prva pištol'ca poč', dekle pokoncu skoč'» so peli veseli pirniški fantje vasovalci in počila je pištolica, da se je prestrašila ljubica in vprašala: «Kje si fant moj, da ne zadene te krogla nocoj?» Vsi so trdili, da je streljal Cvekov Francelj, samo on pravi, da ni in ni. Manjkalo je dokazov in sodnik ga je oprostil.

•

Ta šembrani kajžar Janez iz Bizavika! Ko ga je vprašal sodnik, koliko otrok ima, so je popraskal za ušesom in se odrezal: «Toliko, da sam prav dobro ne vam koliko.» Obtožen je bil, da je iz neke veže na Dunajski cesti privozil prav pred cestno železnico. Niti Janez, niti sprevodnik nista imela toliko časa, da bi se predstavila in se opravičila, kakor je prav in spodobno; Janez je svojega prama potegnil nazaj, da so se strgale vajeti; a sprevodnik je zaviral in zvonil po svoje plat zvona, češ, da se bliža karambol. Janezu so se vajeti strgale. Ker se je bal za svojo in konjevo kožo, je nad konjem zakričal in zavpil, da je ta divje zletel čez cesto in samo voz je zadel ob tramvaj. V nevarnosti je bil samo Janez. Da bo drugič bolj pazljiv, bo plačal 50 Din, kar mu pa ni bilo preveč všeč in je rekel, da bi šel raje tistih 24 ur v zapor, da bi se vsaj malo spočil.

•

Vižmarski Francelj je našel na nekem smetišču vojaški karabiner. Ker se fant na take stvari razume, ga je popravil in enkrat ž njim odpodil prešiče tatove, ki so rogovilili neko noč okoli hleva. Mislil je, da bo zato še pohvaljen, pa orožnikom ni všeč, če kdo strelja in nosi orožje brez dovoljenja, posebno pa vojaško. Stalo ga bo 50 Din

•

«Nežkino kosilo se mi je zdelo precej težko, zlasti ker sem vedel, da se vrača že iz kolodvora in torej nese samo prazno posodo, v kateri je nesla svojemu možu kosilo,» je dejal železniški stražnik in pogledal radovedno v njeno košaro, kjer so se spremenile bele, porcelanaste skledice naenkrat v črne grude premoga. Nežka je šele por dni v Ljubljani, delala je po vzgledu drugih in pobirala po tleh premog; ni pa vedela, da je prepovedano. Bila je oproščena.

Domače vesti

* **Velik shod SDS v Ptuju.** Kakor smo že poročali, se bo vršil 21. t. m. v Ptuju občni zbor srezke organizacije Ptuj-Ormož. Pri tej priliki se priredi velik politični shod, na katerem bosta poročala naša narodna poslanca minister dr. Žerjav in dr. Pivko. Priprave so v polnem teku. Ker se nahajamo v izredno nejasnem notranje političnim položaju in sredi razprave o državnem proračunu, ki nam grozi z novimi ogromnimi davčnimi bremeni, je pričakovati velike udeležbe Vabljeni so vsi somišljeniki in vsi ki hočejo zvedeti resnico. Spored objavimo v prihodnjih dneh.

* **Izpremembe v državni službi.** Z odlokom ministra za narodno zdravje sta imenovana za zdravnika-pripravnika dr. Rudolf Rožič pri splošni bolnici v Celju in dr. Rajner Bassin pri državni splošni bolnici v Ljubljani. — Pri okrožnem agrarnem uradu v Mariboru je imenovan za inšpektorja v 5 skupini I. kategorije Gustav Golia, vladni tajnik v pokoju. — Rudolf Delhunia doslej pri davčni administraciji v Ljubljani, je po službeni potrebi imenovan za davčnega upravitelja v Dolnji Lendavi, uradnik Valentin Brence pri direkciji državnih železnic v Ljubljani pa je iz 3. skupine pomaknjen v 2 b skupino II. kategorije.

* **Imenovanja v pravosodni službi.** Ukazni odbor ministrskega sveta je predložil kralju v podpis ukaz glede imenovanj višjih sodnikov v Sloveniji. S tem ukazom bodo imenovani: podpredsednik deželnega sodišča v Ljubljani. Fran Rekar za predsednika tega sodišča; višji sodni svetnik Peter Keršič pa za podpredsednika deželnega sodišča v Ljubljani. Sodnik Ivan Vuk je imenovan za sodnika pri okrožnem sodišču v Mariboru. Podpredsednik splitskega deželnega sodišča dr. Vitko Dubković je imenovan za svetnika pri oddelku B stola sedmorice v Zagrebu.

* **Spremembe v poštni službi.** Na seji ukaznega odbora ministrov so bile sklenjene sledeče spremembe višjih uradnikov v resoru pšotnega ministrstva: generalni direktor ministrstva pošt Dragotin Dimitrijević je upokojen. Na njegovo mesto pride radičevec Dekanič, dosedanji direktor poštne hranilnice v Zagrebu. Takoj po vstopu radičevcev v vlado je bil Dekanić imenovan na visoko mesto generalnega direktorja. Do sedanji pomočnik generalnega direktorja radičevec dr. Horvat pa je imenovan za direktorja poštne hranilnice v Zagrebu. Načelnik telefonskega oddelka ministrstva pošt Gjorgjević je imenovan za pomočnika generalnega direktorja, za načelnika telefonskega oddelka v ministrstvu pa je napredoval pomočnik ljubljanskega poštnega direktorja g. inž. Marij Osana.

* **Grška kraljevska dvojica odpotuje v Francijo.** Bivša kraljevska dvojica, ki je prispela v nedeljo v Beograd, ostane tamkaj še danes, nakar odpotuje juri v Francijo.

* **Novi turški poslanik v Beogradu.** Dosedanji delegat angorske vlade Hikmet bej je imenovan za poslanika na našem dvoru ter je predvčerajšnjim v svečani avdijenci izročil kralju Aleksandru svoje akreditivne listine.

* **Nov načrt zakona o pobijanju draginje.** V ministrstvu za socijalno politiko se bo koncem tedna vršila konferenca strokovnjakov, ki bodo vnovič razpravljali o načrtu novega zakona za pobijanje draginje. Konferenca bo po možnosti upoštevala nasvete, ki so jih predložile posamezne gospodarske institucije.

* **Iz uradnega lista.** »Uradni list« objavlja v včerajšnji številki pravilnik o dajanju posojil za odkup nepremičnih imovin v južnih krajih, naredbo ministrstva pravde o razmejitvi med sodnima okrajema Marenbergom in Mariborom ter odločbo glede odpustnic meščanskih šol v Sloveniji in Dalmaciji.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je preminula v ponedeljek gospa Terezija Gerbec rol. Weber, skrbna mati in blaga ženska. Pogreb bo danes ob 4.30 iz hiše žalosti, Dunajska cesta 47, na pokopališče k Sv. Križu. — V Sevnici je umrl v ponedeljek star komaj 26 let gospod Josip Renko, trgovec in posestnik. Pokojnik je bil podjeten in umen gospodar ter je užival splošen ugled. Pogreb bo danes ob 17. uri na pokopališče v Sevnici. Blag jim spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Nov sanatorij v Rogaški Slatini.** Odobrena je otvoritev novega sanatorija v zdravilišču Rogaški Slatini. Sanatorij bosta imela v državnem poslopju »Beograjskem domu« zdravnik dr. Lavrič in dr. Nenadović iz Beograda. V tem poslopju je bila doslej izvrstno vodena penzija g. Hlavača, bivšega gospodarja Mariborske koče.

* **Zopet tuj zdravnik v Rogaški Slatini.** Lani se je naselil v Rogaški Slatini kot zdravnik dr. Gross, ki si je med sezono izložil pri fotografu svojo sliko v kroju židovskega burša. Letos, ko je pristojna za podelitev pravice izvrševanja kopališčnega zdravnika ljubljanska zdravniška zbornica, dr. Gross ni dobil več dovoljenja, češ da nima tozadevne klasifikacije. Kmalu nato pa je dr. Gross poslal potrdilo ministrstva zdravja iz Beograda, da je kopališčni zdravnik in sedaj je tudi on zopet dobil dovoljenje za Rogaško Slatino. Sicer pa je nastanjen v Karlovcu.

* **Sprejem v našo državno zvezo.** V našo državno zvezo so sprejeti: dosedanji ruski državljan Vladimir Čebotarev, inženjer direkcije državnih železnic v Ljubljani, skupno z ženo Vero in dvema maloletnima otrokoma; dosedanji ruski državljan Leonid Skornjakov, uslužbenec direkcije državnih železnic v Ljubljani, ter dosedanji poljski državljan Peter Nickowicki, podkovni kovač v bolnici za živali v Ljubljani, skupno z ženo Ljudmilo in tremi maloletnimi otroci.

* **Izstop iz našega državljanstva.** Iz naše državljanske zveze so izstopili: Anton Grabnar, polir v Hermanicah na Češkem, pristojen v Čakovec; Josip Morscher, trgovec v Waidhofnu v Avstriji, pristojen v Staro cerkev pri Kočevju; Rozalija Rojnik, vdova v Gleisdorfu, pristojna v Ljubljano; Ivan Kramberger, upokojenec v Kaltenleutgebnu, pristojen v Terbegovce, in Jakob Lavrič, stroj nik v Münchnu, pristojen v Krtino pri Kamniku.

* **Železničarji-prometniki.** Vsi činovniki III kategorije, ki so absolvirali nižjo srednjo šolo in vse tri strokovne izpite, se vabilo na razgovor o bodočnosti in gmotnem položaju železničarjev-prometnikov. Razgovor se bo vršil v Ljubljani, dne 14. marca ob 10.30 v gostilni pri »Levu« na Gosposvetski cesti. — Prizadeti.

* **Sanacija »Gospodarske zveze«.** Največja organizacija SLS, »Gospodarska zveza« je po dolgotrajnih pogajanjih sanirana. En del dolga je pripadel »Gospodarski zvezi«. Zadružno tiskarno je kupila Jugoslovenska tiskarna, a oddelek za trgovino z vinom je prevzela Vzajemna posojilnica za šest miljonov dinarjev. Tako poroča včerajšnji zagrebški »Jutarnji list«.

* **Razkol v »Društvu hrv. književnikov«.** Včeraj v torek se je v Zagrebu osnoval »Klub hrvatskih književnikov«. Je to kakih deset mladih književnikov, ki objavljajo, da ne morejo več ostati v dosedanjem Društvu hrvatskih književnikov, v katerem je večina članov neknjiževnikov.

* **Težnje pomožnih zdravnikov.** Včeraj v torek so imeli pomožni zdravniki v Zagrebu, kakih 200 po številu, zborovanje, na katerem so razpravljali o vladnem načrtu pravilnika o pomožnih zdravnikih. Zdravniki niso zadovoljni z njim in zahtevajo, da se mora prilagoditi dejanskim razmeram, v katerih žive pomožni zdravniki. Sprejeli so resolucijo, po kateri se odpelje juri posebna deputacija v Beograd, da izposluje na merodajnih mestih revizijo pravilnika v smislu zahtev zainteresiranih zdravnikov.

* **Graščina Zg. Polskava pod državnim sekvestrom.** Vsakdo, ki potuje po državni cesti skozi Zg. Polskavo, lahko vidi na križišču državne ceste s potokom Polskavo gornjepolskavsko graščino z gospodarskimi poslopji. Prvi pogled mu svedoči, da se zgradba nahaja v stanju, ki kriči po temeljiti remaduri. Na dlani pa leži, da se za vidnim nedostatki skriva še mnogo drugih pomanjkljivosti pri graščinskem oskrbništvu. To je dalo povod, da so 8. t. m. postavili vso graščino pod državni sekvester. Srezki poglavar za Maribor desni breg je to osebno sporočil lastnici baronici Post ter ji istočasno predstavil državnega sekvestra g. Rojsa posestnika iz Ormoža. Pričakujemo sedaj, da se bo ob temeljiti vsestranski obnovi graščina zopet opomogla, kar bo nemalo služilo v korist prebivalstvu in povzdigi idilično lepe Zg. Polskave.

* **Pastirski tečaj na Jesenicah** je izpadel zelo zadovoljivo. Velika dvorana hotela Paar je bila polna poslušalcev, ki so prihiteli tudi iz najbolj oddaljenih gorskih vasic. Te čaja se je udeležilo nad 100 poklicnih pastirjev in okrog 50 zastopnikov sreni, odbornikov in gospodarjev. Tečaj je otvoril načelnik Planinskega odbora za politični okraj Radovljica, g. Ivan Ažman, a v imenu agrarskih operacij je uvodoma pozdravil pastirje in razložil pomen tečaja planinski nadzornik inž. Presel, nakar so se pričela predavanja. Okrajni živinozdravnik Zarnik je predaval o prvi pomoči pri obolelih živini na paši in o ravnanju s pašno živino na planini, državni mlekarski inštruktor Pevc o mlekarstvu in sirarstvu na planini, srezki ekonom Sustič o oskrbovanju in zboljševanju planin in posebnih dolžnostih pastirja na planini. Poslušalci so sledili predavanjem z velikim zanimanjem. Med pastirji je bilo opaziti stare, sivobrade možake, ki so se kaj radi spuščali v debato in pokazali znatno gospodarsko razsodnost in umevanje za nujne potrebe domačega planšarstva. Tisti stari pastir, ki je v debati jedrnato dokazoval, da mora pričeti s pobudo in faktičnim delom za zboljšanje planin predvsem gospodarski odsek srenje, — nakar je dolžnost pastirja, da tudi on pridno sodeluje, — je jedro stvari zelo pogodil! Po dovršenem tečaju je Planinski odbor razdelil pastirjem, ki so se izkazali s posebnimi izkaznicami od pristojnih županstev, prisojene podpore in nagrade ter izplačal potnine iz predmetnega fonda. Hkrati so se udeleženi pastirji fotografirali kot skupina.

* **«Čajanka».** Ste že poskusili čajne mešanice »Čajanke« in Globus-vanilijev sladkor. Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk!

* **Novo obleko zastonj boste imeli spomladi,** ako si jo prebarvate s pristnimi anilinskimi barvami za sukno itd., ki vam jih nudi drogerija »Sanitas«, Ljubljana, Prešernova ulica 5.

* **Požar v Tesliču** V Tesliču v Bosni je predvčerajšnjim v avtogaraži Destilacije lesa izbruhnil požar, ki je zavzel velike dimenzije. Zgorel je en avto, ki se je nahajal v garaži. Škoda znaša nad 100.000 dinarjev. Požar je nastal vsled kratkega stika.

* **Velike nezgode vsled orkana v Dalmaciji.** Iz Splita prihajajo podrobnejša poročila o orkanu, ki je divjal prošlo soboto v srednji Dalmaciji, zlasti pa v splitski okolici ter povzročil več težkih nesreč. Burja je lomila stoletna debla, telefonske droge, odkrivala strehe, prevrnila — kakor smo že poročali — železniški vlak ter tudi na ladjah napravila mnogo škode. V bližini Splita je burja treščila ob skale italijanski parobrod »Zeno«, ki se je potopil. Od posadke se je rešilo le osem mož. Potopila se je tudi neka naša ladja, ki je prihajala z otoka Šolte. V splitskem pristanišču je orkan razbil motorni čoln »Jug« v severnem pristanišču pa neko ladjo iz Kaštela. Vse parobrodarske zveze z otoki in ostalo Dalmacijo so bile prekinjene. V divnem naravnem parku na Marjanu pri Splitu je vihar polomil nad 600 borov. Mnogo škode je tudi po raznih drevoredih. V Sučurcu je vihar odnesel več streh, najhujše pa je divjal med Omišem in Splitom. V nedeljo se je vihar nekoliko polegel.

* **Rodbinska drama v Ludbregu.** Namestnec parne opekarne v Ludbregu Josip Kolarič je živel dalj časa v napetih odnošajih s svojo ženo, vsled česar ga je ona zapustila ter si poiskala službe v sosednem selu. Kolarič je kmalu nato vzel k sebi drugo. To je prejšnjo ženo tako razburilo, da je kupila revolver vzela s seboj svojo sestro ter se oborožena podala v Kolaričevo stanovanje. Po burni sceni je sestra zgrabila Kolarička, žena pa je oddala nanj več strelov. Smrtno zadet se je Kolarič zgrudil na tla. Prepeljali so ga v varaždinsko bolnico, kjer je naslednjega dne podlegel težki poškodbi.

* **Dvojni samomor v Varaždinu.** Pretekli petek zjutraj sta se ustrelila v Varaždinu Ana Magovec, sestra gostilničarja Ivana Magovca in njen zaročnik Slovenec S. Godec. Policijska komisija je mogla ugotoviti le smrt. Vzrok samomora ni znan. V kratki dobi je to že tretji samomor v Varaždinu.

* **Samomor mladega nadarjenega poročnika v Beogradu.** V ponedeljek se je ustrelil v vojaški bolnici v Beogradu artiljerijski poročnik, Ljudevit Pašer, ki je služil nekaj mesecev svoječasno tudi v Ptuju. Samomor je vzbudil veliko pozornost, tem bolj, ker so bile okoliščine, ki so pognale mladega nadarjenega oficirja v smrt, deloma precej tragične. Pašer je absolviral leta 1921 vojno akademijo in postal podporočnik-inženjer. Nato je študiral na beograjski univerzi strojno tehniko, nakar ga je poslala vojaška uprava v Francijo, da se še izpopolni v vojni tehniki. Prisostvoval je velikim francoskim manevrom l. 1924 v Šampanji in stopil naslednje leto v francosko artiljerijsko šolo. Radi nekega disciplinarnega prestopka pa ga je naše vojno ministrstvo kmalu odpoklicalo in prestavilo v Prilep. Od takrat so se pojavili pri njem znaki močne nevrastenije tako, da so ga morali končno oddati v vojaško bolnico v Beogradu. Odpoklic iz Francije ga je namreč silno užalostil. V ponedeljek je končno nastopila katastrofa. Dobil je od vojnega ministrstva pismo, da je odrejeno proti njemu radi dogodkov v Franciji disciplinarno postopanje. Obenem je istočasno prišlo od njegovega očeta iz Prijedorja pismo, v katerem mu sporoča, da je mati težko bolna, brat pa v zadnjih vzdihljajih. Pašer se je čez nekaj trenutkov nato potrt obrnil proti svojim tovarišem in jim rekel: »Vojno sodišče . . . Mati bolna . . . Brat umira . . . Žalostna moja bodočnost!« Vzel je naglo v roke samokres in se ustrelil.

* **Aretacija založniškega trafikanta.** V Vukovaru je bil prošlo nedeljo aretiran najemnik tamkajšnje velike trafike Peter Skrbić. Aretacija se je izvršila vsled ovadbe finančnih organov, ker Skrbić finančnemu erarju ni mogel predložiti računa za svoto, ki presega 100.000 Din.

* **Po dveh letih v rokah pravice.** V Zagrebu je ovadila te dni zasebnica Anka Jerković svojega priležnika ali — kakor ga ona imenuje — »moža« Stanka Preiningerja in njegovega brata Stjepana, da sta pred dvema letoma oropala umrlega Matija Hanževačkega ter umorila nekega Amerikanca. V svoji ovadbi je Jerkovićeva navedla, da jo je ves čas pekla vest;; sedaj — pravi — bo našla zopet mir. Brata Preininger sta bila aretirana in sta priznala, da sta res oropala mrtvega Hanževačkega. Umora pa ne priznavata. Preiskava se nadaljuje.

* **Aretacija nepoboljšljive zvodnice.** Zagrebška policija je zopet aretirala znano zvodnico Nežo Wenzl, rodom iz Slovenjgradca, ki je skušala spraviti zopet dve mladenki v zloglasno hišo. Wenzlova je znana iz velikega senzacijonalnega procesa o trgovini z dekleti, ki se je vršil lansko leto v Zagrebu in je bila takrat obsojena na dva meseca zapora. Do sedaj je bila aretirana radi zvodništva že večkrat. Njo, kakor tudi sokrivca, njenega podnajemnika Franca Ješalnika, so izročili sodišču.

ZORRO

avanturistična drama po romanu „Kapistranski bič" od Johnstona Mc Culley a

V glavni vlogi:

DOUGLAS FAIRBANKS

je pred durmi!

ELITNI KINO MATICA

Iz Ljubljane

u— **Konzul ČSR dr. Resl na grobovih vojnih žrtev.** Po Masarykovi proslavi, o kateri smo poročali včeraj se je konzul ČSR g. dr. Resl v spremstvu ostalih odličnih predstavnikov, generala Kalafatovića, generala Likozarja, staroste JSS br. Gangla na čelnika Ludvika in dr. odpeljal na pokopališče k Sv. Križu, kjer je položil lep venec na pokopališču vojnih žrtev, spominjajoč se s pijeteto vseh v vojni padlih vojakov in žrtev avstrijskega trinoštva. Konzulu se je zavalil general Kalafatović, nakar so odlični gostje pokopališče zapustili.

u— **Zadnja pot Ivana Velkavrha.** V nedeljo 7. t. m. popoldne se je vršil izpred hiše žalosti v Komenskega ulici veličasten pogreb posestnika, nadporočnika v p., gosp. Ivana Velkavrha. Izredno velika udeležba je pričala o spoštovanju, ki ga je pokojnik užival v občinstvu. Iz raznih krajev dežele je prišlo mnogo vojakov, ki so služili nekdaj v četah, ki jim je pokojni povelevaval ter s tem izkazali zadnjo čast svojemu dobremu komandantu. Pred hišo je zapela Matica svoje — nekdanjemu članu in dobrotniku ganljive »Vigred se povrne«, nakar je žalostno zadonela vojaška godba. Pogrebu je načelovala častna vojaška četa, krsto so spremljali podčastniki. Med udeleženci je bil gerentski svet mestne obč. zastopniki narodnih in dobrodelnih zavodov, predvsem pa številni pokojnikovi prijatelji, dvorni svetnik v p. Polec, general v p. Tomše, vladni svetnik dr. R. Andrejka, na čelu vsem pa pokojnikovi najožji požrtvovalni prijatelji — pobratim g. J. Andrejka, podpolkovnik v p. Njim je sledilo veliko število aktivnih in vpokojenih častnikov in dolga vrsta ljubljanskih občanov.Pri kapeli je zapela Matica v slovo »Blagor mu«, pri Sv. Križu pa so bile rajnemu izkazane poslednjič vojaške časti, nakar je bilo njegovo truplo predano materi zemlji. Vrlemu in plemenitemu možu, narodnjaku, bodi ohranjen večen in blag spomin!

u— **Koncert Ševčikovega kvarteta.** Ker radi pomanjkanja prostora ne moremo v tej številiki prinesti daljšega poročila o tem sijajno uspelem koncertu, za danes beležimo samo, da je komorna soareja nudila izreden užitek. Unionska dvorana je bila dobro, a ne popolno zasedena. Umetniki so vrlo interesanten program odigrali sijajno. Dodali so Borodina in dva Dvořakova valčka. Želi so obilno zahvalo za brezprimeren užitek hvaležne publike.

u— **Podmladek Rdečega kriza na I. drž. gimnaziji** v Ljubljani priredi 14. marca v dvorani »Kina Matice« ob pol 11. dop. akademijo z obširnim in zelo lepim sporedom. Programi, ki veljajo kot vstopnice se bodo prodajali na dan akademije od 10. ure dalje. v vestibulu kina Matice.

u— **Izkopine ob Tržaški cesti v Ljubljani** Z ozirom na notico pod tem naslovom v »Jutru« št. 55 nas obvešča muzejsko ravnateljstvo, da ni točna domneva, da bi šlo tu za hunska grobišča. Prvi odkriti grob iz opečnih sten je vseboval 2 značilna rimska terra sigillata-krožnika (lončarska znamka bolje ohranjenega s festončki, kodri, glavico en face in kužkom; vtisnjeno stopalo in napisom Gelii), dalje majhen balzamarij ter kot redkost (doslej edina te vrste in izdelave) zunaj zeleno, znotraj rumeno glazirana lončena skodelica z ornamentiranima ročajema ter reliefnim hrastovim listom in želodom. Ta skodelica bo značilna za antoninsko periodo, ki v njej izpodriva zelena glazura poprej običajno rumeno. V splošnem so te vrste glazure tudi na antoninskih grobiščih tako redke, da nekateri arheologi v njih pristnost kar niso mogli verjeti. Sličijo nam reč silno v tehniki srednjeveškim poznogotskim in renesančnim pečnicam. Raziskovalci so namreč menili, da so jih kopači pomotoma dali v rimski grob. Naše najdišče ob novi cesti naselbine »Stan in Dom« pa to izključuje, kar je vsekakor važna znanstvena pridobitev Drugi grob je bil tkzv. dolium-grob, kakršne so odkrili tudi ob Dunajski cesti (Greisorjevo stavbišče). V njem sta bila dva trebušasta vrča, ki sta pa prišla v grob že z odbitim vitkim vratom in ročajem. Zanimivo je, da je muzej lani dobil na enak način deformirano posodo iz vhoda v Tuhinjsko dolino pri Kamniku.

u— **Gremij trgovcev v Ljubljani.** Gremij trgovcev objavlja: v zadnjem času prejema jo številni trgovci od tukajšnje carinarnice pozive za naknadno doplačilo carine za blago, katero je bilo zacarinjeno že pred nekaj meseci. Ker je nastalo med trgovstvom radi tega veliko ogorčenje, namerava gremij pokrenilti posebno akcijo, da se ta praksa ukine. Zato se naprošajo vsi oni člani, ki so prejeli poziv za naknadno doplačilo carine, da to nemudoma javijo gremiju.

Pevsko društvo Ljubljanski Zvon . V sredo zvečer skupna vaja.

u— **Izredni občini zbor Centralnega akademskega podpornega društva** se bo vršil v pondeljek, dne 15. marca ob 20. v učilnici Akademskega kolegija. Dnevni red običajen.

u— **Lokal za trafiko na Dolenjski cesti** št. 12. odda vojnemu invalidu brezplačno tvrdka Fran Šuštar, lesna industrija in trgovina v Ljubljani.

u— **Opozorilo abonentom.** Uprava Nar. gledališča v Ljubljani prosi p. n. abonente, da poravnajo sedmi obrok svojega abonmaja najkasneje do 15. t. m.

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnjih pet dni so bili javljeni sledeči smrtni slučaji: Ana Javornik, šol. učenka, 7 let; Ernest Cigoj, strok. učitelj, 62 let; Marija Fister, perica 52 let; Marjeta Klemenc, hči delavke, 5 let; Marija Banovšek, dninarica, 56 let; Frančiška Brežnik, bivša postrežnica, 70 let; Iv. Velkavrh, nadpor. v pok., 80 let, Karl Donko, ba tar 32 let; Ivana Rotar, žena posestnika, 54 let; Marija Hribarček, hči kuharice, 9 dni; ing. Julij Hilbert, viš. stavb. svetnik 63 let; Marjeta Zaplotnik, zasebnica, 71 let; Neža Žvan, bivša kuharica, 61 let; Marija Koman, posestnica, 57 let; Rudolf Bobek, krojač, 30 let; Klementina Kočkova, žena lastn. cirkusa, 49 let; Jakob Bavec, delavec, 21 let; Jožef Gerbec, žel. uradnik, 21 let, Alojzij Gliha sin posestn., 26 let; Ferdinand Anžiček, zasebnik, 72 let; Ciril Jereb, sin postrežnice, 7 mesecev; Antonija Dev, vdova sod. svetnika, 80 let; Anton Accetto, zidar in pos., 67 let.

u— **Policijske prijave.** Od pondeljka na torek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 tatvini, 1 telesna poškodba, 1 cestni napad 1 popad psa, 1 pretep, 1 poškodba tuje lastnine, 4 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 pijanost in 14 prestopkov cestno-policijske ga reda. Aretaciji sta bili izvršeni dve in sicer obe radi postopanja.

u— **Streljanje v sobo.** V noči na 8. t. m. že proti jutru, je čul stražnik v Šelenburgovi ulici strel iz samokresa in sicer v smeri proti dramskemu gledališču. Njegovo poizvedovanje na cesti je ostalo ponoči brezuspešno. Zjutraj pa je prijavil trgovec Viktor Šober, stanujoč v Gradišču št. 7, da je nekdo ustrelil ponoči s samokresom skozi

Volneno blago

za damske obleke: „popeline, kangarne, ripsa in ševiote" v vseh glavnih barvah od Din 65·— naprej nudi 86 2

F. in I. GORICAR, Ljubljana
Sv. Petra cesta 29.

V restavraciji pod „Skalico"
Mestni trg 11
Danes od 20 ure do polnoči
KONCERT. 1457

Zobje beli in čvrsti
usta sveža in lepa
to je uspeh zobne paste
PEBECO 34

Za negovanje kože:
„PEBECO-Gold-Cream"

šipe pri oknu njegovega stanovanja ter se je krogla odbila od stropa in padla na tla. Kdo bi bil neznani zlikovec in kake namene je imel še ni ugotovljeno.

Iz Maribora

a— **Poslanec dr. Pivko med mariborskimi volilci.** V pondeljek zvečer je imelo v gostilni Vlahović Gospodarsko in politično društvo za kolodvorski okraj svoj redni občni zbor, katerega se je udeležil ravno iz Beograda dospeli poslanec dr. Pivko. Po poročilih funkcijonarjev o delovanju društva v preteklem letu je bil ponovno izvoljen stari odbor: dr. Koderman, predsednik, Pinter, dr. Šestan, Ferlič, dr. Kac, dr. Strmšek, Fr. Novak, dr. Pivko, Kravos, Julče Novak, Toman, dr. Boštjančič, odborniki; Brolih in dr. Heric, pregledovalca računov. Pri slučajnostih je podal poslanec dr. Pivko zanimivo poročilo o političnem položaju, o utisih iz najnovejših političnih borb v parlamentu. Sam. demokratska stranka dobiva poleg Like nove centre v Bosni, Vojvodini in Slavoniji. V Sloveniji ne smemo zaostati. Nenavaden porast našega časopisja nam dokazuje, da gremo tudi mi v to smer. Svoja izvajanja je dopolnil z navajanjem neverjetnih pojavov v upravi v južnih krajih in opisova njem zakulisne politične borbe v Beogradu. Soglasno se je sklenilo, da razvijejo člani v mestu potrebno agitacijo za Vodnikovo družbo. Upati je, da bo odbor razvil vse svoje udejstvovanje najmanj v potrojitev društvenega dela.

a— **Občni zbor Podpornega društva za revne učence,** ki se je vršil pretekli teden, je znova dokazal kako potrebno je društvo za otroke revnih slojev. Preteklo leto je bilo obdarovanih 660 otrok. Gotove obleke je dobilo 152 učencev in 205 deklic. Razdelilo se je 263 parov čevljev, 192 komadov perila, 13 ducatov nogavic in popravilo 53 parov čevljev. Letni dohodki so znašali 67.829 Din izdatki pa 71.393 Din torej je primanjkljaja 3564 Din, katerega upa društvo kriti z zaostalo članarino. V odbor so bili izvoljeni z vzklikom gg.: župan dr. Leskovar, nadsvet. Keršovan, dr. Strmšek, Skušek, J. Sparl, Durjava, Weixel in gospe: Wogerer, Pirlmer, Skušek, Mikuš in Stupca. Odbor priporoča društvo blagonaklonjenosti občinstva in prosi za mnogoštevilni pristop. Pobirajo se ta mesec po zastopnici društva. — Izredni prispevek v znesku 1000 Din je poslal ta mesec vel. župan, po 100 Din pa primarij dr. Matko in Žumer. Iskrena hvala.

a— **Premestitev kontrole dohodkov iz Maribora v Beograd.** Kakor smo zvedeli, dobiva akcija, da se prenese kontrola dohodkov ljubljanske železniške direkcije iz Maribora v Beograd, konkretnejše oblike. V prometnem ministrstvu bodo centralizirali kontrolo dohodkov vseh državnih železnic. Na ta način bo odšlo iz Maribora okrog 100 uradnikov, ki so zaposleni pri tej instituciji. Prenos urada mora biti baje dokončan že do 1. junija. Beležimo za enkrat brez komentarja!

a— **Poročilo o bivanju literatov v Mariboru** izpopolnjujemo v toliko, da je dal en avto na razpolago vodja ruške tovarne g. inž. Krejči in ne kot je bilo pomotoma javljeno tovarna sama.

a— **Predavanje JČ lige** je preloženo, ker se bo vršil na prvotno določeni dan t. j. v soboto koncert Drave. Zato je odložen tudi prihod novega konzula ČSR. Predavanje, ki se ga bo udeležil tudi češkoslovaški konzul dr. Resl, se bo vršilo šele prihodnji teden. Natančnejši datum pravočasno objavimo. Opozarjamo pa, da bo predavanje g. Pustoslemška o pohodu čeških legionarjev skozi Sibirijo izredno zanimivo in ga bo spremljalo 83 skioptičnih slik.

a— **Kuharski tečaji** na zavodu »Vesna« v Mariboru se začno šele 15. t. m.

a— **Trgovci in trgovski nastavljenci** so v pondeljek zvečer ustanovili v okriilju Trgovskega gremija svoj pevski zbor. Pevovodstvo je prevzel sodni nadsvetnik g. Zemljič. Pevske vaje bodo vsak pondeljek.

a— **Izlet šahistov k mojstrskemu turnirju na Semmeringu.** Tukajšnji šahisti nameravajo prirediti ob priliki mojstrskega turnirja, ki se vrši te dni, izlet na Semmering, ako se oglasi dovolj udeležencev. Prijave sprejema g. prof. Favaj na gimnaziji.

a— **Občni zbor Gospodarskega in političnega društva za kolodvorski okraj** se je vršil v pondeljek zvečer ob številni udeležbi članstva v gostilni Vlahović na Aleksandrovi cesti. Zbora se je udeležil tudi posl. dr. Pivko, ki je podal zelo zanimivo poročilo o političnem položaju. Po običajnih poročilih funkcijonarjev je bil izvoljen nov odbor z dr. Kodermanom na čelu.

a— **Preprečen vlom.** Brezposelni Franc R. je že več dni odil po mestu in iskal zaslužka, toda nikjer ni mogel najti kruha. Ko so mu pošla vsa sredstva in ni več vedel s čim bi se preživljal, je končno sklenil, da si s tatvino nekaj »prislužil«. Stikal je ves dan po mestu, končno pa se je odločil za gostilno Alojzija R., kjer se je zvečer skril v posebno sobo. Njegov namen bi se mu bil nemara posrečil, da ni slučajno okrog polnoči prišel hlapec v sobo nečesa iskat, pri čemer je tatu zasačil. Poklical je seveda takoj stražnika, ki je moža zaprl.

Naši onstran granic

p— *Zvezo dobrodelnih društev* za tržaško pokrajino so ustanovili v nedeljo. Glavni govornik je bil tržaški župan dr. Pitacco. Navzoč je bil tudi prefekt Gasti in fašistovski odposlanec Ricci. Menda radi prisotnosti poslednjega je dr. Pitacco proslavljal fašizem in italijanstvo ter hrcal stare režime. Zveza mora biti polna fašistovskega duha in povsodi se mora povdarjati, da je italijanska. Poleg preveč fašizma in italijanstva utegne biti premalo dobrodelnosti! Navzoč je bil tudi zastopnik «Lege», ki ima odsek gospa, katere se bavijo z dobrodelnostjo med slovenskimi otroci. V odbor je izvoljen tudi g. Fran Kutin iz Postoine.

p— *Sredi razvalin «Balkana» v Trstu* se je pripetila eksplozija. Počilo je pri nekem dvigalu materijala za gradbeno delo. Stroj je pokvarjen in razbit je kos zidu. Kaj je bilo? Čin zarote? Ako bi se ne bili že tolikrat blamirali, kdo ve, kaj bi si bile izmislile razne brihtne glave?... Pravijo, da gre za maščevanje nekih delavcev, katere je gradbeno podjetje te dni odpustilo.

p— *Zopet primera, ki šepa.* Tržaško fašistovsko glasilo pripoveduje, kako pada število Nemcev v Brnu in kako imajo vedno manj otroških vrtcev. 42 vrtcev so imeli, sedaj pa je 11 teh nemških vrtcev odstopljenih češkoslovaškemu življu. Priznava, da je v nemških vrtcih še mnogo češkoslovaških otrok pod pritiskom nemških delodajalcev. Ali «Popolo di Trieste» hoče ugotoviti, da pada nemški življ v Brnu, kjer je pred vojno gospodoval, češ, poglejte vi, drugorodci, kako postopajo drugodi z manjšinami! V Brnu je cvetelo pred vojno ponemčevanje, katero je avstrijska vlada z vso svojo močjo podpirala. Češkoslovaška vlada pušča Nemcem vse potrebne vrtce in šole iztrebljajo se le potujčevalnice. Italijanska vlada pa iztrebija med Slovenci slovenske šole in odpira potujčevalnice. To je ona razlika, katero znova pribijamo.

p— *Promet v reškem pristanišču.* Lansko leto se je izkrcalo v reškem pristanišču blaga 411.443 ton in vkrcalo 306.410 ton: prejšnje leto je bilo izkrcanega blaga 229.461 in ukrcanega 172.736 ton. Torej je narastka v uvozu za 181.872 ton in v izvozu 134.674 ton. Leta 1922. je bilo prometa komaj 122 tisoč 126 ton. Zadnje leto pred vojno je znašal pristaniški promet 2.250.000 ton. Sedaj ni dosežena niti tretjina predvojnega prometa. Vendar pa se beleži napredovanje po novih razmerah, v katerih bo morala živeti Reka.

p— **O istrski krizi** so govorili na fašistovskem kongresu v Pazinu. V glavnem se je tajnikovo poročilo dotikalo delavskih razmer. V arzenalu v Puli je bilo pet tisoč delavcev še leta 1919. do 1921.. sedaj jih je komaj še štiri sto. Brezposelna delavska masa se je morala izseliti. Glede poljedelstva se ni moglo nič storiti v sindikalnem pogledu. V industriji pa se je sindikalno gibanje nekoliko ojačilo in še celo v Puli. ki je na glasu da je apatična in indiferentna napram prerojevalni akciji nove Italije.

p— Tržič je štel koncem 1921 prebivalcev 10.863, koncem lanskega leta jih je bilo 19.452. Pričakuje se. da bo Tržič štel koncem letošnjega leta 25.000 prebivalcev zlasti. ko se zgradijo delavske hiše. za kar je vse pripravljeno. Tržič se kot industriiski okraj naglo razvija. V občini Tržič je tudi precej slovenskega življa.

p— **Pokojnine.** Za učitelje. ki so izstopili iz službe po 1. juliju 1924. se izdelujejo izkazi. ki se predložé računskemu dvoru v svrho končnoveljavnega sklepanja. Med tem bo glavno ravnateljstvo blagajne vlog in posojil še nadalje izplačevalo predujme onim, ki čakajo na likvidacijo pokojnine. Glede železničarjev izpod bivšega režima je izšel ukaz, po katerem so postale začasne likvidacije v prid vpokojencem končnoveljavne. S tem je prizadetim odvzeta možnost za dosego upravičene ureditve pokojnine. Govori se. da se določi nov rok za rekurze. Železničarji so zelo razočarani z ozirom na razne obljube. da dobe gotovo. kar žele in kar jim gre.

p— V Opatiji je bilo letos tujcev že 1960. Največ prihajalo Madžari.

p— *Kompanija julijski dobrovoljcev* bo razpuščena. Načelnika dr. Dompierija je Ricci izgnal iz fašistovske stranke. Vsi oni dobrovoljci, ki so vpisani v stranki, so na Riccijev pritisk že izstopili iz kompanije. Slediti ima razpust. Fašizem pred in nad vsem! Dobrovoljci so šli v vojno z velikim navdušenjem in ponosni so bili na sedanje svoje društvo. Na ukaz fašistovskega vodstva pa se morajo poizgubiti v fašistovskih vrstah. Nekateri se prijemajo za glavo in čudne misli o odrešenju jih pretresajo. Ricci napravlja v Trstu hudo kri.

Iz Celja

e— **Razstava Modic-Miklavec.** Razstava slikarjev M. Modica in J. Miklavca, ki je bila v nedeljo otvorjena v celjskem oficirskem domu, ostane odprta še do vključno četrtka 11. t. m.

e— **Podružnica Udruženja vojnih invalidov v Celju** obvešča svoje člane in članice da ji bo mogoče tudi za velikonočne praznike obdariti nekaj revnih članov in članic v obliki denarnih podpor in sicer z zneskom ki ga je darovala neimenovana oseba. Razpisane podpore so namenjene pred vsem vojnim sirotam, vdovam z otroci in invalidom z družino, ki so brez vsakih sredstev in nikjer oskrbovani. Pripominja se, da se članov in članic, ki so bili deležni zadnjih podpor, pri tem razdeljevanju ne bo mogło upoštevati razen v izrednih slučajih, kakor n. pr. bolezen itd. Prošnje naj se vlože osebno ali po pošti do 25. t. m. na celjsko podružnico. Na poznejše se ne bo oziralo. — Odbor.

e— **Koncert Kroemer-Sancin v Celju** se bo vršil pod okriljem Glasbene Matice v Celju v soboto, dne 13. t. m. ob 8. zvečer v mali dvorani »Celjskega doma«. Gospod Kroemer profesor graškega konservatorija in odličen virtuoz, bo izvajal skladbe Chopina. Debussija, Lizsta itd. Priznani umetnik nastopi tudi skupno z našim vijolinistom g. ravn. Sancinom s skladbami K. Szymanovskega, Roslaveca Nachéza itd. Spored je za Celje novost in bo nudil prijateljem glasbe lep užitek.

e— **Ribarsko društvo Celje** bo razpolagalo v letošnji spomladi s precejšnjim številom postrvjega zaroda. Cena loko Celje za 1000 komadov 150 Din. Interesenti naj se takoj javijo.

e— **Pogrebni stroški ob smrti invalidov.** Celjska podružnica »Udruženja vojnih invalidov« je na svoji zadnji odborovi seji razpravljala tudi o takoljšnjem izplačilu pogrebnih stroškov zaostalim invalidskim rodbinam v slučaju smrti vojnega invalida. Opozarja popolne vojne invalide in njihove rodbine svojega poslovnega okoliša. da ob smrti vojnega invalida v najkrajšem času prijavijo smrtni slučaj pri omenjeni podružnici. ki bo na to ukrenila vse potrebno, da se zaostali rodbini v smislu § 61 novega invalidskega zakona takoj izplača enomesečna invalidnina za pogrebne stroške in dvomesečni prejemki kot pomoč onim invalidom. ki nimajo razen plače in pokojnine nobenih drugih dohodkov. Invalidske rodbine v Celju in v najbližji okolici naj nadalje prijavijo smrtni slučaj vsakega vojnega invalida takoj. ker mu pritiče v smislu istega člena inv. zakona pogreb z vojaškimi častmi. katerega bo preskrbela vsakokrat podružnica.

Da najboljši je to znaj,
Colombo Ceylon čaj!

80

Priljubljena krema moderne ženske,
Simonova krema
(Crème SIMON)
niti suha, niti mastna, zagotovi ženskemu licu lepoto polti. prožnost. voljnost, žametost in belino kože, kakršno sme po pravici pričakovati vsaka žena od dovršene higijenske kreme.
102
Naprodaj povsod:
CREME, POUDRE & SAVON SIMON
Parfumerie Simon, 59 Fg. St. Martin Paris.

Iz Trbovelj

t— *Okrajno sodišče v Laškem* je naznanilo svoje uradne dneve v Hrastniku, ki se bodo vršili v prostorih pri Rošu od pol 10. do 12. in od 14. do 19. sledeče dni: 17. marca, 24. aprila, 29. maja, 26. junija, 24. julija, 28. avgusta, 25. septembra, 23. oktobra, 20. novembra in 18. decembra.

t— *Omračil se je um* g. Francu Radanoviću, poduradniku v telefonski centrali TPD Včeraj opoldne so ga odpeljali na opazovalni oddelek v Ljubljano. Imenovani je družinski oče z ženo in tremi otroci. Pred kratkim mu je bil odvzet poduradniški čin ter se zato domneva, da je postal žrtev redukcije.

t— *Občni zbor Glasbenega društva* Hrastnik-Dol se bo vršil nocoj ob 19. v Narodnem domu. Na dnevnem redu je predvsem reorganizacija društva.

t— *Z volilnim bojem* za občinske volitve so pričeli preteklo nedeljo ekstremni levičarji okoli Delavsko kmečkega lista. Napovedali so shod pri Pravdiču, ki pa je bil zelo klavrno obiskan. Govornili so dijak Kermavner, Marcel Žorga in neki steklar. Druge nesreče ni bilo. Do 28. t. m. so napovedali javni volilni shod vsako nedeljo popoldne.

t— *Združeni socijalisti in zmerni levičarji* sklicujejo za danes širši sestanek svojih zaupnikov. S shodi pa še ne nameravajo nastopiti, temveč delujejo od moža do moža. Priznati je treba, da deluje njihova organizacija za občinske volitve naravnost vzorno.

t— *Vsa znamenja kažejo*, da bodo doživeli klerikalci 28. t. m. občuten poraz. Od zadnjih volitev v narodno skupščino so izgubili precejšnje število glasov, kar se je pokazalo že pri volitvah v Delavsko zbornico. Vobče je opažati, da se poslavlja od njih zlasti delavstvo. Tako se maščuje dvorezna politika, posebno zdaj ob času redukcije.

Iz Prekmurja

Nov občinski gerent. Občinski gerent v Lipi v okraju Dolnja Lendava je razrešen gerentskih dolžnosti. Na njegovo mesto je imenovan za gerenta tamkajšnji posestnik Ivan Tkalec.

Ukinjena avtomobilska zveza. Poštno-avtomobilska zveza med Mursko Soboto in Dolnjo Lendavo je bila pred kratkim ukinjena. Gradbena direkcija v Ljubljani je namreč radi slabega stanja prekmurskih cest prepovedala vožnjo s težkimi avtomobili v zimskem času. Nam se pa zdi, da slabih cest v Prekmurju niso krive avtomobilske zveze, ki so potrebne, ampak nezadostni krediti za prekmurske ceste.

Novi vozni red na prekmurski železnici. Zvedeli smo, da se bo v kratkem spremenil vozni red na naši železnici, vendar tako, da zopet ne bo ustrezal tukajšnjim potrebam. Prvi vlak iz Ormoža bo sicer prišel mesto ob 12. uri že ob 10. uri, a to je še vedno prepozno, da bi mogel biti ta vlak obenem tudi šolski vlak, za katerega se ne poteguje samo Murska Sobota, ampak tudi Ljutomer in vsi kraji ob novi železnici. Druga upravičena želja prebivalstva pa je, da bi imeli še en nočni vlak, da bo v Mariboru več časa za opravke. Potrebno bi bilo, da napravijo soboška, ljutomerska in ostale občine potrebne korake, da se izpolnijo upravičene želje, ker končno je vendar železnica radi prebivalstva tu, ne pa prebivalstvo radi železnice.

Elektrifikacija Prekmurja. V nedeljo, 7. t. m. so se odpeljali zastopniki Ormoža, Središča, Ljutomera in Murske Sobote v Gradec, da končajo tam pogajanja za električno napeljavo v te kraje in sklenejo in podpišejo pogodbo s falsko elektrarno. Zato je upati, da bo v jeseni žarela pri nas že električna luč. Sedanja ponudba falske elektrarne je mnogo ugodnejša kot ona, ki jo je Murska Sobota že skoro podpisala, vendar se še najdejo ljudje, ki očitajo sedanji občinski upravi, da zavlačuje rešitev te velevažne zadeve. Neki tukajšnji lokalni list pa zahteva, naj pride v Beltince celo električna centrala, kar je gola nesmisel.

Močno padanje cen hišam in posestvom. Iz Prekmurja in Murskega polja se nam poroča, da rapidno padajo cene hišam in posestvom. Tekom enega leta so padle za 200 odstotkov. Prekmursko in Mursko polje, ki spadata med najbolj rodovitno zemljo Slovenije, se ponuja danes oral zemlje prvi razred 3 — 4 tisoč Din, dočim so pred leti plačevali kupci oral po 15 — 20 tisoč Din. Iz tega je torej razvidno, kako močno so padle cene v teku 2 let. Tudi naši domači povratniki Amerikanci so izostali z dolarji. Pomanjkanje denarja je zelo občutno. Že pri prostem ljudstvu se opaža štedenje denarja. Vsakdo opaža, da se bližamo predvojnim zdravim razmeram in da bo prišel denar zopet do svoje zlate veljave.

„Princesa in klovn“
Huguette Duflos in
Charles de Rochefort
Pride v kino „Dvor“

Sport

Stecple chaise na 3000 m v Zagrebu

V nedeljo je zagrebški ASK priredil zanimiv tek na 3000 m z zaprekami (Stecple chaise). Startala so štiri moštva s skupno 22 tekači. Razven dveh tekačev so vsi prispeli na cilj. Proga je vodila po igrišču na Miramarski cesti mimo trkališča preko dveh normalnih zaprek, dveh klopi in 4 m široke jame, ki je bila do polovice napolnjena z vodo.

Kako odločilno je za take teke skakanje preko zaprek, najbolje dokazuje moštvo Gradjanskega, ki je bilo sestavljeno iz dobrih tekačev na dolge proge, vendar pa je dospelo zadnje na cilj iz enostavnega vzroka, ker njegovi tekači niso bili naučeni na zapreke.

Izidi so bili nastopni: *Moštva:* 1. Hašk (10 točk), 2. ASK (37), 3. Marathon (42) in 4. Gradjanski (46); poedinci: 1. Rosenkranz 10:33, 2. Bister, 3. Vulić, 4. Thaler (vsi Hašk), 5. Kovačić, 6. Dobrin (oba (ASK), 7. Zemljak (Gradjanski), 8. Šušteršič (Marathon).

S. K. Slovan. Redni občni zbor se vrši v soboto, 13. t. m. točno ob 20. uri v restavraciji Lloyd. — Članstvo se obenem opozarja na objave na klubovih deskah. — Tajnik.

Službeno iz LNP. Danes v sredo ob 20. seja p. o. v kavarni Evropa. Gg. inž. Struna, Vičič, Buljevič, Bucik, Gosar, Mahkovec in Vukovič se pozivajo, da se seje točno udeleže. — Predsednik.

Kateri list je uradno glasilo mariborskega MO? Kakor smo poučeni, je formalno glasilo mariborskega odbora LNP «Tabor», vendar se ponavljajo slučaji, da nekateri klubi kakor Svoboda ne upoštevajo oznanil glede tekem, priobčenih v «Taboru», ampak se trdovratno ravnajo po notiçah v «Marburger Zeitung». Tako se je pripetilo v nedeljo, da je nastopila Svoboda s tričetrturno zamudo, ker je upoštevala notico v «Marburger Zeitung», ne pa one v «Taboru», ki je vsebovala pravilno naznanilo pričetka tekem. Upamo, da se bo od merodajne strani odredilo, da se v bodoče ne bodo več ponovili taki slučaji in da bodo klubi obveščeni o uradnem glasilu MO.

HSK. Maksimir VII. je sprejet kot začasni član v zagrebški nogometni podsavez. S tem je izčrpana kvota 32 klubov, ki je določena za mesto Zagreb in se več ne bo sprejel iz tega okrožja noben klub.

F. C. Bologna v Zagrebu. 24. in 25. t. m. igra prvak Italije F. C. Bologna v Zagrebu proti Gradjanskemu.

Erminio Spalla, boksarski prvak težke kategorije je odpotoval v Argentinijo, kjer bo početkom aprila nastopil proti Louisu Firpu, ki ga je zadnjič premagal. V sredi maja bo v Barceloni branil svoje evropsko prvenstvo proti Paolinu.

Cross country v Beogradu. V nedeljo se je vršil v Beogradu cross country tek juniorjev za kip, ki ga je daroval dr. Ciril Žižek. Prijavil sta se dve moštvi, in sicer moštvo ZASK in moštvo Jugoslavije. Zmagalo je moštvo ZASK.

Stanje prvenstva v mariborskem okrožju je sedaj nastopno: 1. Rapid (10 točk), 2. ISSK. Maribor (9), 3. Merkur (8), 4. SK. Ptuj (5), 5. SK. Mura (2), 6. SK. Svoboda (0 točk).

Vremensko poročilo od 9. t. m.

Kranjska gora, ob 7.. — 1 stp. C, barometer se dviga, brez oblakov, mirno, brez vetra, sren 15 cm, sanjec ugoden.

Bohinjska Bistrica ob 7.: + 5 stp. C, za zimski sport neugodno.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, 9 marca 1926 — Višina barometra 308.8 m

Kraj (opazovanja)	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavine: od opazovanja	Vrsta padavine: v mm do 7 ure
Ljubljana (dvorec)	7.	771·7	0·0	95	NE 0.5	10	megla	0
	8.	772·4	0·6	96	SW 1	10	megla	
	14.	768·1	11·3	63	WNW 0.5	1		
	21.	765·4	9·1	57	SW 1	2		
Zagreb	8.	770·6	4·0	93	SE 3	10		0
Beograd	8.	769·9	3·0	91	mirno	10		dež 0.2
Sarajevo	8.	771·6	0·0	91	mirno	10	sneg	sneg 1.0
Skoplje	8.	769·6	6·0	54	N 0.5	4		0
Gruž-Dubrovnik	7.	767·7	9·0	38	NE 0.5	6		0
Praga	7.	767·8	8·0	—	N 7			dež 2.0

Solnce vzhaja ob 6·25, zahaja ob 17·57, luna vzhaja ob 3·06, zahaja ob 12·17

Dunajska vremenska napoved za sredo: Izpremenljivo. Tendenca za poslabšanje. Boli hladno.

Gospodarstvo

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (9. t. m.). Pšenica: baška, 5.5 vagona 267.50 do 272.50; baška, 77 kg, 3 %, 3 vagoni, 270. Turščica: baška, nova, 1.5 vagona 110; sremska, nova, 6 vagonov, 110. Moka: baška «0s», 1 vagon, 447.50. Otrobi: baški, v jutastih vrečah, 1 vagon, 105. Tendenca mirna.

Živinski sejem v Mariboru (9 t. m.). Dogon 585 komadov: 21 konjev, 14 bikov, 181 volov, 291 krav, 8 telet. Prodanih 377 komadov; med temi 43 za Avstrijo in 75 za Italijo. Cene so ostale večinoma nespremenjene. Za kg žive teže so notirali: debeli voli 8—8.50 Din, poldebeli 7.25—7.50, molzne krave 7—7.25, plemenske krave 4.25—7, breje krave 5.75—6.50, krave za klobasarje 3—4.25, mlada živina 5.25—5.50 Din. Cene mesu so bile: Govedina 8—13, teletina 12.50, svinjina 12.50—27 Din za kg.

Dunajski goveji sejem (8. t. m.): Dogon 2907 glav; od tega iz Jugoslavije 162 glav. Cene nazadovale za 5 do 10 grošev pri kg: le biki in slaba živina so ostali v cenah nespremenjeni. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1.45—1.70 (izjemno 1.75—2), II. 1.20 do 1.40, III. 0.95—1.10, biki 1—1.35, krave 0.95—1.40, slaba živina 0.50—0.85 šilingov.

Dunajska borza za kmetijske produkte (8. t. m.). Tendenca na prekomorskih žitnih tržiščih se je koncem minulega tedna pomirila. Valovanje tečajev se je držalo v ozki meji. Iz Buenos Aires je javil slabše tečaje. Na Dunaju zelo majhna kupčija. Cene pokazujejo tendenco nazadovanja. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 40—40.50, madžarska potiska 43—46; rž: marchfeldska 27—27.50; turščica: 20—21; oves: domači 27.50 do 28.50.

= **Izjave finančnega ministra o naših dolgovih v Ameriki.** Na svojem vračanju v Beograd je dal naš finančni minister dr. Stojadinović novinarjem v Trstu neka pojasnila o svojem bivanju v Washingtonu. Londonu in Parizu. Izjavil je, da je delo naše delegacije v Washingtonu v glavnem končano, a da ni prišlo do podpisa dogovora, so vzrok ameriške prilike. Sedaj se peča ameriški senat z reševanjem vprašanja italijanskega dolga Ameriki. Čim bo to končano, pride na vrsto naš dogovor o regulriranju dolga. Diskusija o tem dogovoru se bo začela v senatu 15. t. m. Glede bivanja v Londonu je izjavil minister, da se je dogovoril z angleškim zakladnim ministrom, da se bodo pogajanja za ureditev naših vojnih dolgov Angliji vršila v Londonu. Enako se je v Parizu razgovarjal s francoskim finančnim ministrom o naših dolgovih Franciji.

= Carinski nadavek znaša sedaj v naši državi: 1 zlati dinar = 11 papirnatih, v Avstriji 1 zlata krona = 1.44 šilinga, v Italiji 1 zlata lira = 4.79 papirnatih, v Rumuniji 1 zlati lej = 40 papirnatih, na Španskem 1 zlata pezeta = 3.6 papirnatih, na Bolgarskem 1 zlati lev = 15 papirnatih in v Grčiji 1 zlata drahma = 14 papirnatih.

= **Letna skupščina Udruženja beograjskih industrijcev** se je vršila v nedeljo v prostorih Industrijske zbornice v Beogradu. Iz referata tajnika Stevana Popovića je razvidno, da se je kriza industrije lansko leto še bolj poostrila spričo skoka dinarja in zlasti zaradi visokih davkov. Končno omenja, da bo morala industrija še dolgo časa iskati sodelovanje tujega kapitala.

= **Občni zbor ima Portland - Cementna tovarna, d. d. na Dovjem v Mojstrani,** dne 26. t. m. ob pol 12. v prostorih Jadransko-Podunavske banke, podružnice v Ljubljani.

= **Novo posojilo Državne hipotekarne banke.** Iz Beograda poročajo, da je te dni odpotoval v Ženevo ravnatelj Državne hipotekarne banke dr. Bogdan Marković. Njegovo potovanje je v zvezi s posojilom, ki ga je banka baje že dobila v znesku 5 milijonov švicarskih frankov.

= **Posojilnica v Mariboru (Narodni dom)** je imela v letu 1925. prometa 196.084.261 Din. Na zadružnih deležih se je prejelo 90.505 Din, izplačalo pa 635 Din, hranilnih vlog se je vplačalo 21.974.844.95 Din, izplačalo pa 9.205.142.32 Din, v tekočem računu je bilo prejemkov 72.748.879.34 Din, izdatkov pa 79.287.168.57 Din, navadnih posojil je bilo vrnjenih 1.018.013.18 Din, izdanih pa 6.555.240 Din, na obrestih se je vplačalo 1,018.013.18 Din, izplačalo pa 66.333.22, prehodnji račun znaša 164.289.23, hiše in zemljišča so donesla 44.234 Din, izdalo pa vključno za prezidave 431.521.19 Din, v nove stavbe na Betnavski cesti se je investiralo 194.933 Din, upravni dohodki 728.470.62 Din, izdatki 439.173 Din, upravni davki 321.310.83 Din, na račun podpor in nagrad se je izdalo 322.614.43 Din. Bilanca z dnem 31. decembra 1925 izkazuje naslednje glavne aktivne postavke: navadna posojila 11.125.275 Din, tekoči račun 30.851.636.73 Din ,vrednostne listine 1,080.311.64 Din, zaostale obresti posojil 55.605.16 Din, vrednost hiš in zemljišč 33.089.34; pasiva: deleži 187.485 Din, hranilne vloge na knjižice 32.349.818.48 Din, v tekočem računu 3.483.905.81 Din, skupaj hranilne vloge 41 milijonov 833.724.29 Din, predplačane obresti posojil 227.960.08 Din, rezervni zakladi 928.973.86 Din in čisti dobiček za leto 1925. 436.740.11. Iz navedenih postavk se razvidi mogočen vzrast tega našega prvega slovenskega denarnega zavoda v Mariboru Zlasti je razveseljivo dejstvo, da so se v teku leta 1925. vloge pomnožile za 18.500.000 Din, kar je najboljši dokaz velikega zaupanja, ki ga ima občinstvo v Posojilnico v Narodnem domu. Občni zbor Posojilnice se bo vršil koncem tega meseca.

= **Avstrijski izvozniki zahtevajo odpoved trgovinske pogodbe z Jugoslavijo.** Dunajski listi prinašajo izjave izvozniških krogov, ki zahtevajo odpoved trgovinske pogodbe z Jugoslavijo spričo šikaniranja s strani jugoslovenskih carinskih organov. Ti se baje ne ravnajo po določbah pogodbe in stavljajo velike ovire uvozu avstrijskega blaga.

= **Dobave.** Direkcija pomorskega saobraćaja v Splitu obvešča, da se bo licitacija glede dobave 130 komadov dežnih plaščev vršila namesto 7 t. m. 27. t. m. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 15. t. m ponudbe za dobavo 160 komadov temeljnih obročev, 30 komadov parnih razvodnikov, raznih barv, specijanega orodja, potrebščin za litografijo: do 20. t. m. za dobavo 100 m³ borovih plohov ter 2 garnitur elementnih pregrevalnih cevi. Pogoji na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 13. t. m. ponudbe za dobavo 1 gonilnega jermena. — Dne 20. t. m. bo pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 5000 komadov lanenih slamnjač. Predmetni oglasi v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

= **Veliki sejem v Pragi.** Letošnji pomladni Veliki sejem v Pragi se bo vršil od 21. do 28. t. m. Razstavni prostor je popolnoma zaseden od prvovrstnih češkoslovaških in inozemskih tvrdk. Letos je postavljen tudi ameriški paviljon. Spričo pomanjkanja prostora je velesejmska uprava morala dokupiti primerno zemljišče v bližini starega razstavišča. Poleg splošnega sejma bo prirejenih nekaj specijalnih sejmov: sejem hotelirjev in gostilničarjev, radio - sejem, sportski sejem sejem motociklov, avtomobilska kopališčna in turistična izložba itd. Posetniki Praškega velikega sejma iz Jugoslavije ne potrebujejo češkoslovaškega vizuma na potnem listu ter imajo pravico na polovično železniško vožnjo v Jugoslaviji in Češkoslovaški ter pravico na 25odstotni popust v Avstriji in Madžarski. Podrobnejše informacije se dobe na češkoslovaškem konzulatu.

= **Za carinsko unijo med Češkoslovaško in Avstrijo.** Iz Prage poročajo, da so se češkoslovaški industrijci na nekem sestanku z zunanjim ministrom dr. Benešom izrekli za carinsko unijo z Avstrijo.

= **Prvi sovjetski državni proračun.** Sovjetska Rusija ima sedaj načrt svojega prvega čvrstega državnega proračuna za gospodarsko leto, ki poteče s 1. oktobrom t. l. Proračun, ki potrebuje še odobritve od centralnega eksekutivnega odbora, predvideva (v červoncih) rednih dohodkov 3620.51 milijona in izrednih dohodkov 158.12 milijona, skupno 3778.63 milijona, a rednih izdatkov 3298.52 milijona in izrednih izdatkov 480.11 milijona, skupno 3778.63 milijona červoncev.

= **Pomirjenje na newyorški borzi.** Po vesti iz New Yorka je na efektni borzi zopet mirno. Tečaji so se znova okrepili. Vzrok zadnjemu polomu je bila prekomerna špekulacija, ki je morala čisto naravno dovesti do slabega konca.

Borze

5. marca.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 0—78, Vojna škoda 279—282, Zastavni Kranjske 20—22, komunalne Kranjske 20 do 22, Celjska posojilnica 200—202 (202), Ljubljanska kreditna 200—220, Merkantilna 100—104, Slavenska 50—0, Kreditni 175 do 185, Strojne 0—110, Vevče 110—0, Stavbna 80—90, Šešir 115—120 (115). — Blago: les: deske 20 mm, monte, fco Podbrdo ali Kranjska gora, 2 vagona 540—540 (540); bukova drva, suha, fco nakl. postaja, 1 vag. 21.50—21.50 (21.50); gabrovi hlodi (bel gaber), zdravi, čisti, ravni, s toleranco lahke enostavne krivine in 2 ali 3 zdravimi grčami ,od 30 cm prem. napr., s 5 % od 26—29 cm dolž. 1 in pol m napr., fco vag. nakl. postaja, 2 vag., 440—440 (440); hrastovi obrobij. plohi, 43 mm, 2.65 m in 53 mm, 2.80 m ,od 18—30 cm, fco vag. Postojna tranz., 1 vag., 1280—1300 (1280); deske, večina smreka, 20 in 25 mm, event. tudi 30 mm, od 1—4 m, blago zdravo, monte, fco vag. Postojna tranz. za 100 kg, 1 vag. 64—68 (64); hrastovi plohi, neobrobij., od 90, 110, 130 mm, od 2.50 m napr., fco vag. Postojna tranz. 0—1200; hrastovi friz. 5, 6, 7, 8, 9 cm, od 30 do 60 cm in od 8, 9, 10, 11, 12 cm, od 80, 90, 110 in 120 cm s 70 % I. in 30 % II., fco vag. Postojna tranz. 1140—0; premog: nespremenjeno; poljski pridelki pšenica, baška, 6/77, 2 %, fco vagon Novi Sad 0—280; turščica nova, fco vag. Novi Sad, 1 vag., 114—114 (114), nova, za marc, fco vag. Novi Sad 0—120, nova, za april, fco vag. Novi Sad 0—127 ,stara, fco vag. Novi Sad 0—145, umetno sušena, fco vag. Novi Sad 0—135, činquantin, fco vag. Manastir 0—190, srednje drobna, fco vag. baranjska postaja 0—145, času primerno suha, par. Šid. 0 do 112.50; zeleni fižol, okrogel in podolgovat, fco vagon Maribor 0—270.

ZAGREB. V bančnih papirjih živahnejši promet, dočim je bil v industrijskih vrednotah slab promet. Vojna škoda je stabilna. Promptna se je trgovala po 280. — Dinar je bil v Curihu dopoldne slabši. Na zagrebškem tržišču je bila tendenca malo krepkejša, kar se je odrazilo v majhnem povišanju tečajev. Narodna banka je pokrila v glavnem povpraševanje po posameznih čekih. Skupni promet 6.3 milijona dinarjev. Notirale so devize: Dunaj 801 do 805, ček 799.625—803.625, Berlin 1353—1357, Italija izplačilo 227.57—228.77, ček 227.525 do 228.725, Barcelona 798—802, London izplačilo 276.025—277.225, ček 275.8—277, New York ček 56.65—56.95, Pariz 207—209, Praga 168.15—169.15, ček 168—169, Švica 1093.28—1097.28, ček 1092.75—1096.75; efekti: bančni: Eskomptna 119—120, Poljo 17—17.5, Hipo 66—66.5, Jugo 104 do 105, Ljubljanska kreditna 200—0, Prištedjona 967.5—970, Narodna 3800—4000; industrijski: Eksploatacija 23.5—25, Šećerana 400—410, Slavonija 43—44, Trbovlje 355 do 360, Vevče 100—0; državni: investicijsko 77—78, agrarne 44.25—44.5, Vojna škoda, promptna 279—279.5, marc 280—282, april 282—284.

BEOGRAD. Devize: Atene 81—83, Dunaj 801—801.15, Berlin 1353.5—1354; Budimpešta 297.5—798.5, Bukarešta 24.2—24.5, Italija 227.9—228, London 276.25—276.35, New York 56.78—56.79, Pariz 208.5— 210.25, Praga 168.5—168.55, Švica 1094.5—1095.

CURIH. Beograd 9.14, Berlin 123.70, New York 519.50, London 25.245, Pariz 18.875, Milan 20.8425, Praga 15.385, Budimpešta 0.007275, Bukarešta 2.21, Sofija 3.7575, Dunaj 73.20.

TRST. Devize: Beograd 43.95—44.25, Dunaj 350—354, Praga 73.75—74.50, Pariz 90.50—91.25, London 121.10—121.25, New York 24.80—24.92, Curih 480—482.50, Budimpešta 0.0348—0.0352, Bukarešta 10.50 do 11. Valute: dinarji 43.60—44.10, dolarji 24.75—24.90, 20 zlatih frankov 95—98, zlata lira 480.65.

DUNAJ. Devize: Beograd 12.4625 do 12.5025, Berlin 168.60—169.10, Budimpešta 99.27—99.57, Bukarešta 3.01—3.03, London 34.4225—34.5225, Milan 28.40—28.50, New York 708.15—710.65, Pariz 25.77—25.87, Praga 20.9775—21.0575, Sofija 5.10—5.14, Varšava 91.95—92.45, Curih 136.27—136.77. Valute: dinarji 12.42—12.48, dolarji 707.40 do 711.40.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.70, v Berlinu 7.387.

Iz življenja in sveta

Hans Christian Oersted

Te dni je minilo 75 let, odkar je umrl Christian Oersted, ki je prvi odkril elektromagnetizem. Oersted je bil rodom Danec in sin apotekarja. Že v ranih mladostnih letih ga je posebno privlačeval študij naravoslovja, po svojih vseučiliških letih pa se je posvetil medicini. Da bi si gospodarsko opomogel, je upravljal tudi lekarno, ki jo je podedoval po svojem očetu, obenem pa je predaval na univerzi kemijo in fiziko. Mnogo je potoval po svetu in je temeljito poznal Nizozemsko, Nemčijo in Francijo. Ko se je vrnil l. 1806. zopet domov, je postal univerzitetni profesor in l. 1829. ravnatelj politehnike. Dne 9. marca 1851. pa je umrl, baš ko je bil na višku svoje slave.

Pomen Oersteda med raziskovalci naravoslovne stroke je velik in mnogostranski. Po vsej pravici velja Oersted za očeta teorije o razmerju elektrike do magnetizma in se torej more smatrati za raziskovalca, ki je odkril elektromagnetizem.

Že fizik Franc Aepinus, ki se je rodil začetkom 18. stoletja, je mnogo raziskoval to reč in je končno odkril piroelektriko. Odklon magnetne igle pa je opazil in prvi zabeležil šele Oersted leta 1820. Obesil je nad horicontalno napeto žico iz bakra magnetno iglo na svilene niti. Zemski magnetizem, naravnava to iglo tako, da je paralelna z bakreno žico. Če pa pošljemo skozi žico električni tok, se magnetna igla odkloni na ta način, da se njena severna konica obrne proti zapadu, južna konica pa proti vzhodu. Če pošljemo tok v nasprotno smer, se postavi magnetna igla baš narobe. Če pa obesimo iglo pod žico, ki je zvezana z električnim tokom, se odbije njena severna konica proti vzhodu, južna pa proti zapadu.

Oersted, ki je vsa ta opazovanja beležil, je naposled izdal knjigo «Experimenta circa effectum conflictus electrici in acum magneticam». Sprva se je posluževal pri svojih poizkusih fine žice iz platine in njegovi poizkusi so vzbudili pri fizikih tedanjega časa velikansko pozornost. Kmalu na to sta določila Francoza Biot in Savart matematično formulo za odklon igle. Pozneje je slavni Andrej Ampére izpopolnil to pravilo. Oerstedovo odkritje pa sta končno izpopolnila še Faraday in Werner Siemens.

Vtisi s haaškega procesa

Iz Haaga poročajo naknadno o razpravi proti ponarejevalcem francoskih tisočakov:

Obravnava proti trojici Madžarov, ki je prišla na zatožno klop radi razpečavanja ponarejenih francoskih bankovcev, je bila tudi na zunaj zelo zanimiva. Prostori dvorane so bili že dve uri pred začetkom procesa polni. Policija je bila ojačena, ljudje so se tepli za prostor.

Domače občinstvo ni privrelo v razpravno dvorano v posebno velikem številu, zato pa je bilo tem več dopisnikov inozemskih listov. Razume se, da so bili najmočnejše zastopani Madžari, ki so napenjali vse sile, da bi vplivali na novinarske tovariše iz drugih dežel. Poleg Madžarov so bili posebno številno navzoči francoski novinarji. Za novinarje je skrbel predsednik nizozemskega novinarskega društva, ki jim je šel v vsem rad na roko.

Meščanstvo iz Haaga se je držalo daleč od procesa in je hotelo s tem povedati, da smatra Madžare samo za običajne zločince. Politične strani madžarske afere so se dotaknili komaj obtoženci in njihovi branitelji. S strani oblasti je izjavil tožitelj drž. pravdnik Barduin, da polkovnik Jankovics ni bil kurir madžarske vlade. Kurirski potni list je predsednik obravnave zaman iskal po listinah. Dokument je ostal na madžarskem poslaništvu v Haagu.

Iz izpovedi 25ih prič, ki so bile zaslišane, se je moglo ugotoviti le to, da sta si dr. Marsowsky in Mankovics na vse kriplje prizadevala, da bi dobro naložila 8 tisoč ponarejenih falzifikatov, imela sta jedva par ur časa in sta vedela, da jima gori pod nogami, pa sta vendar skušala kupčijo z nekim juvelirjem, pri katerem sta hotela ponarejene bankovce deponirati in pod krinko depozita vzeti protivrednost v dijamantih. Razume se, da se ne bi bila nikdar več vrnila z dragulji, če bi jima bil draguljar nasedel, kakor sta računala, da se bo zgodilo.

Najbolj neverjetno pa se sliši to, da je bil vodja celega razpečavanja Mankovics, najmlajši izmed trojice. Očividno je bilo tudi to tako urejeno, da bi mogla inteligentnejša Jankovics in Marsowsky v vsakem slučaju utajiti svojo krivdo in obremeniti mlajšega tovariša.

Jankovics in Marsowsky sta se zagovarjala v nemškem jeziku. Mankovicsev zagovor pa je prestavljala na nizozemski jezik neka Madžarka.

59letni Jankovics je svoje dejanje skesano priznal. Njegova misija je obstojala v tem, da prenese kovčeg z denarjem čez mejo na Nizozemsko. Razpečavanje bankovcev ni bila njegova zadeva. Naključje pa je hotelo, da je baš on postal prva žrtev, ko je menjaval denar pri bankirju Sandersu.

Državni pravdnik je v svojem govoru namignil, da je imelo razpečavanje falzifikatov morda celo sebične namene. Pri teh njegovih besedah pa je šinil Jankovics pokonci ter je izjavil, da je vsakdo, ki bi mu pripisoval take namene, navaden obrekovalec. In predsednik razprave mu ni dal niti ukora.

Marsowsky in Mankovics sta trdila, da sta bila radi prisege, katero sta položila pred škofom Zadravcem, primorana ravnati kakor sta ravnala. Posebno Mankovics se je ustil in je govoril, da je tvegal svoje življenje pri tej akciji, kajti na Madžarskem so bile za časa, ko se je nanj pritiskalo, take razmere, da bi ga bili nedvomno umorili, če bi ne bil poslušal povelja, ki mu je bilo naloženo. V ostalem pa ni napravilo ihtenje in jokanje obtožencev na javnost nobenega vtisa. Nihče ni verjel, da je njihovo obnašanje iskreno, vsi so bili uverjeni, da je trik dobro preračunan.

Razsodba bo, kakor že javljeno, razglašena dne 18. marca. Z njo bo končana prva etapa madžarskega falzifikatorskega škandala.

Črni prorok v Ameriki

V Chicagu so oblasti spravile pod ključ črnca Williama Robertsona, znanega zadnje čase pod imenom «Črni Mesija». V njegovi osebi je policija spravila na varno izmed onih mnogoštevilnih ustanoviteljev raznih verskih sekt, proroka, ki zlorablja lahkovernost svojih bližnjih in si prizadeva, da bi izkoristil val misticizma, ki pljuska sedaj na vse strani, v prid lastnega žepa.

V Zedinjenih državah namreč ni zakona, ki bi zabranjeval ustanavljanje novih verskih sekt in navduševanje ljudi za nove verske pokrete. Radi tega imajo šarlatani te vrste v Ameriki razmeroma lahko delo. Samo v Newyorku baje eksistira nič manj nego 120 verskih občin, v celi severni Ameriki pa jih je menda nad 1000. Seveda imajo nekatere sekte komaj po par sto pristašev. Med te eksotične verske občine spada tudi «Cerkev izvoljenih», ki jo je ustanovil črnec Robertson.

Prošlost tega individija je zagrnjena s črno kopreno. Daktiloskopski odtiski, ki jih je napravila ameriška policija ter jih poslala na ogled vsem policijskim ravnateljstvom širom Amerike, bodo morda natančneje pojasnili, kakšen je izvor črnega apostola. Baje je namreč Robertson identičen z nekim vlomilcem, ki izborno pleza po hišnih fasadah ter je bil še nedavno strah in trepet milijonarske četrti v Chicagu.

Robertson je oznanjal svojim črnokožcem nauk, da so dosedanji verski apostoli in proroki reševali samo belo in žolto pleme. Buddha je razširil svoje nauke samo med Indijci, Konfucij in Laotse med Kitajci. Kristus pa med belokožci. On, Robertson pa je prišel, da osvobodi črno pleme.

In res, našel se je ugoden teren za agitacijo. Robertsonu je uspelo, da je tekom leta dni zbral okoli sebe kakih 5000 vernikov. Ko se mu je zdelo število verske občine dovolj veliko, je oznanil, da hoče osnovati poseben red za ženske, ki želijo rešiti svojo dušo. Ustanovil je samostan in svojo cerkev ter nastanil v samostanskih prostorih približno 60 žensk, mladih in lepih, obetajoč jim večno življenje.

Zviti črnec je začel sedaj prirejati divje orgije, katerim pa je umel dati mističen značaj. V samostanu je negoval Robertson kult črnopolte Venere in zavajal svoje redovnice. Prišla je ovadba in policija je moža poklicala na odgovor. Robertson pa je bil prekanjen in se je izgovarjal, da ima penzijonat, v katerem se vzgajajo mlada dekleta. Oblasti, ki niso imele v začetku nobenega avtentičnega dokazilnega materijala, so podlegle Robertsonovi jezični spretnosti in so sklenile, da si ogledajo moža natančneje ob prvi priložnosti. Ta prilika je kmalu sledila. Šest detektivov chikaške policije se je vpisalo v Robertsonovo versko sekto in tako so lahko prisostvovali obredom verske občine črnopoltega šarlatana. Prepričali so se, da je Robertsonova verska sekta namenjena čisto špekulativnim svrham in da ima tudi nemoralne cilje. Radi tega je moral črni šarlatan v zapor, njegove ustanove pa so oblasti zapečatile in jih razpustile. Slepar pride seveda pred sodišče in ž njim vred se bodo morali zagovarjati tudi številni njegovi pomagači.

Plesalca, ki tehtata 300 kgl

G. Suttay, predsednik pariškega kluba »Debeluharjev«, pleše fox-trott na banketu, ki ga je, kakor vsako leto, tudi letos priredil omenjeni klub. Sutty tehta 380 funtov (190 kg), njegova partnerica pa 220 funtov (110 kg).

× *Megafoni na varšavskih ulicah.* Poljska vlada v Varšavi se resno bavi z mislijo, da bi postavila megafone na glavnih varšavskih ulicah. Pri tem kani uporabiti najperfektnejše angleške fabrikate sedanjosti. S pomočjo megafonov naj bi se razširjala nujna sportna poročila in druge vesti iz modernega življenja.

× *Smrt dunajskega okulista.* Na Dunaju je v 71. letu svojega življenja umrl prof. dr. Dimmer, znani zdravnik za očesne bolezni. Pokojnik je bil rodom iz Prage, kjer je tudi študiral medicino, promoviral pa je že na Dunaju, kjer je pozneje postal izvrsten specijalist za očesne bolezni. Ko je šel z univerze, je nastopila za vse medicince doba takozvanega svobodnega dihanja, kajti pri izpitih je bil neizprosno strog.

Za Velikonoč

in za spomlad sploh, si dajte nova oblačila izgotoviti iz lepega angleškega blaga, ki je dospelo po prav ugodni ceni in se dobi pri tvrdki

Drago Schwab, Ljubljana.

Novo! Najslavnejši amer. filmski komik Novo!

BUSTER KEATON

v burki

„GLUPAN“

Humorist, ki se v najbolj komičnih situacijah nikdar ne smeje. — Glupan se zaljubi, ne ve pa kaj je ljubezen. — Ulica zabave. — Tajni klub z igralnico. — Glupan ima srečo. — Policija zaloti hazardiste. — V zapor! — Krah na borzi. — Tajna poroka. — Glupan prinese kar pet prstanov. — Krasna režija, razkošna oprema v dvorcu bogatega borzijanca.

PREDSTAVE ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

ELITNI KINO MATICA vodilni kino v Ljubljani. Telefon št. 124.

PREDNAZNANILO: PREDNAZNANILO:

DOUGLAS FAIRBANKS v velefilmu „ZORRO“

Ministrska komisija v Trbovljah

Izjava inž. Vojte, da ni komisiji prav nič mar javno mnenje. — Spomenica celokupnega delavstva vseh strank in organizacij. — Nenavadno slab vtis, ki ga je naredila komisija.

Trbovlje, 9. marca.

Davi se je pripeljala v Trbovlje ministrska komisija, sestoječa iz inž. Vojte, zastopnika ministrstva saobračaja, inž. Maršičanina, zastopnika minstrstva socijalne politike, inž. Strgarja, rudarskega glavarja in dr. Mraka, višjega komisarja. Komisija, ki sprva ni imela namena, da pride v Trbovlje, ker se ji je zdelo v Ljubljani, da je opravila že svoj posel, ko je poklicala za soboto 6. t. m. v vladno palačo na Bleiweisovi cesti rudarske delegate iz Zagorja, Trbovelj, Hrastnika in Rajhenburga, se je v zadnjem trenutku premislila in tako je prišlo do preiskave v Trbovljah samih.

Kakor hitro je komisija došla na Vode v rudniško restavracijo, se je že razneslo po vseh Trbovljah, da je tu ministrska komisija. Kmalu so se zbrali zastopniki delavstva in raznih političnih skupin. Zaslišavanje je vodil rudarski glavar inž. Strgar. Trajalo je ves dopoldan in še popoldne do 15. ure. O podrobnostih ne moremo poročati, ker komisija ni dopustila, da bi naš poročevalec prisostvoval zaslišavanju, češ da mora biti preiskava tajna in da ne gre, da bi bilo časopisje prej informirano o dejanskem položaju kakor pa ministrstvo za šume in rude, ki mora odgovoriti v najkrajšem času na stavljene interpelacije.

Ob tej priliki se je razvil kratek pogovor, katerega smisel je bil ta, da ni ministrski komisiji prav nič mar javno mnenje, ter da so člani komisije odgovorni le svojim nadrejenim. Temu primerno se je po izjavah prisotnih tudi postopalo. Izjave posameznikov so se mehanično zapisovale, toliko časa, da je bilo v glavnem vse ugotovljeno. Značilno je, da se ves čas ni prav nič govorilo o takojšnjem ukinjenju redukcije, temveč le o njenem omiljenju. Komisiji je bila izročena sledeča

spomenica

celokupnega delavstva vseh strank in organizacij v Trbovljah dne 9. marca.

Zastopniki vseh delavskih strank TPD. in zastopniki tukajšnjih političnih strank, poklicani pred ministerijalno komisijo, ki preiskuje redukcijo delavcev v Trbovljah, izražajo svoje zahteve, želje in prošnje, kakor sledi:

1. Izražamo, da nas je gmotno in moralno hudo prizadela redukcija. Ker popolnoma ne uvidevamo, da je ta v taki meri utemeljena, prosimo, da se v svrho ublaženja te nesreče takoj izvede revizija vseh redukcij delavcev in poduradnikov in se pri tem upošteva delazmožnost, rodbinske razmere in pristojnost v tukajšnji občini. Rudarji, ki pripadajo rudarskim rodbinam, ki nimajo postranskega zaslužka ali privatnega imetja, naj se nikakor ne reducirajo. Ako reduciranim delavcem rudnik kot tak radi nastale krize ne more dati na svojih obratih dela, naj se jih zaposli na Dukičevem obratu, kjer dela nebroj tujih delavcev, ki se vedno menjavajo in ki tudi niso vedno dobri in zanesljivi, vendar pa naj bodo ti delavci sprejeti pod enakimi službenimi prejemki kakor drugi pri TPD. uslužbeni rudarji.

2. Nobenega delavca poduradnika naj se ne odpusti radi političnega naziranja. Če se eden ali drugi pregreši, naj se proti njemu uvede stroga disciplinarna preiskava.

V odbor za revizijo, kateremu bo načeloval g. dvorni svetnik Strgar, naj se pokličejo gg. ravnatelji oz. obratovodje in zastopniki vseh delavskih strank.

3. Vsi zastopniki raznih strank in organizacij se pridružujejo predlogu Delavske zbornice z dne 7. t. m., ki se nanaša na odpravnino rudarjem.

4. Ministrstvo socijalne politike se naproša, da votira izdatni znesek v svrho podpore brezposelnih rudarjev.

5. TPD. namerava ustaviti izplačilo delavcem, draginjske in rodbinske doklade ter nabavni prispevek, radi česar prosimo, da se izplačajo ti še za prvi kvartal t. l. Pri tej priložnosti naj rudnik, predno se dokončno odloči, še enkrat revidira svoj sklep glede odprave doklad v tem smislu, da bodo nove plače vsaj ustrezale dosedanjim dohodkom delavcev vseh kategorij.

Klenovšek, zastopnik SSJ. — Krušič, delegat Delavske zbornice. — Turnšek za Orjuno. — Župančič, načelnik II. rudarske skupine. — Vozelj za Zvezo slov. vojakov in Udruženje vojnih invalidov. — Hruševar za grupo okoli Delavsko-Kmečkega lista. — Štruc za Kmečko delavsko zvezo. — Polak za Bernotovce. — Pavlin za SDS. — Putrih za SLS. — Križnik, zastopnik Jugosl. strokovne zveze. — Ajdovšek za Zvezo rudarjev Jugoslavije. — Avsenek za Radićevo stranko. — Koren, zastopnik Kmečko delavsko obrtne zveze. — Čamer za Delavsko kmečki blok. — Vodušek za občino. — Nečitljivi (!) za poduradnike.

Ministrska komisija se je po zaključku zaslišavanja podala ogledovat nekatere rudniške zgradbe ter se je odpeljala v Ljubljano z vlakom ob 16.53. Dr. Mrak se je odpeljal že z opoldanskim vlakom. Ko so odhajali zastopniki, ki so podpisani pod spomenico, domov, so jih medpotoma ustavljali tovariši in vpraševali po izidu. Ko so jim ti pravili o poteku, so ljudje vzklikali: Prodani smo. Razvedelo se je namreč za odlok centrale TPD., po katerem se določajo sledeče temeljne, minimalne plače: 1. Kategorija 40 Din, 2. kategorija 35, 3. kategorija ženske 30 Din in 4. kategorija mladoletni 20 Din.

Tem temeljnim plačam se dodajo kakor dosedaj v gotovih slučajih primerni dodatki stalne plače. Vse akordne sedaj veljavne postavke se znižajo za 20 odst. Vse doklade in sicer: osebna draginjska doklada, družinska doklada, nabavni prispevek se ukinejo. Ker so se izplačali nabavni prispevki v najprej, se s 1. aprilom ne izplačajo nobeni prispevki več. Razstreljivo se bo s 1. aprilom dalje računalo v tričetrtinski vrednosti polne cene in se bo to upoštevalo v akordu.

Tako torej odlok TPD. in to v istem času, ko je prišla v Trbovlje ministrska komisija! Prav nič ne bo čudnega, če bo spregledal zadnji slepec in spoznal, kakšna igra se vrši z vsem delavstvom skupaj. Kar si najbolj želimo, je pač to, da se delavstvo otrese raznih demagoških vplivov ter preide po samostojnem razglabljanju v trezno razumsko akcijo. Toda ne tako, da bo ves pokret odvisen od posameznikov, ker bodo v tem slučaju toliko časa mogoče tudi prevare, ki so pripravile delavstvo do tega, da je dalo slovo političnemu življenju in se zaprlo vase. Vsi za enega, eden za vse, bi moralo biti geslo trboveljskih rudarjev, če bodo hotели kaj doseči v svojem krutem boju za obstanek.

Dr. Jos. Cir. Oblak:

K 70letnici prof. Seidla

Danes, dne 10. marca slavi svojo sedemdesetletnico mladenič Ferdo Seidl. Novomeščan, ki je lep del svojega življenja preživel v solnčnem Primorju prav kakor njegov brat po duhu France Erjavec. Naš Ferdo Seidl je svež po duhu in telesu ob svojem starostnem jubileju, kakor to more biti le pravi planinski brat. Ohranila nam ga je takega priroda, ki je hvaležna vsakemu, ki se zateče v njeno krilo, ona večno lepa in večna mlada, ki je v njenem skrivnostnem svetišču črpal in pojil svojo moč, jo motril z umevanjem, iskajoč znanstvene resnice, a jo zajel tudi s svojim srcem ter občutil vso njeno poezijo . . .

Pravijo, da najbolj uživa n. pr. glasbeno umetnost oni, ki ni njen izvršujoči glasnik, in ki ne pozna detajlov njene tehnike, niti kontrapunktične zgradbe v detajlu, in da prav tako uživa estetsko lepoto prirode najbolj oni, ki ne raziskuje v nji detajlov, ki je skratka ne študira kakor jo študira anatom ali zdravnik . . . To vidimo: mnogo, celo večina znanstvenikov ne vidi onega v prirodi, kar vidi v nji estet, ki vidi le harmonijo tega božjega stvarstva in občuti vso lepoto. Ker oni vidijo, rekel bi, le atome in posamezne dele . . . In pravijo še, da le-ti so pravi in veliki znanstvenik. So pa tudi — redki, — ki so pravi znanstveniki, ki se jim je pa odprla v prirodi tudi knjiga poezije, katere je več v nji, kakor v vsem človeškem žitju in bitju. Ti so izvoljeni. Kajti ti so prodrli v vse kotičke svetišča prirode, otvorili vsa tajna vrata skrivnostnega njenega labirinta do zadnje skrite kamrice. Med temi je Ferdinand Seidl, geolog, botanik in planinec v pravem pomenu besede, pisatelj »Kamniških planin« in pesnik »Rastlinstva naših Alp«.

Nepozabni mi ostanejo trenutki, ko sem v njegovi prijetni družbi hodil po tej božji naravi.

»Ne da bi hotel odvrniti obiskovalca planin od običajnega užitka na solnčnih, svobodnih višavah, ne, povekšati in uglobiti mu hočem užitek s tem, da se ne bo naslajal samo na obsežnem razgledu, na mnogoterosti, veličastnosti in smelosti v oblikah in merah vrhov in dolin, na ogromnosti gorskih mas, na raznoličnosti v rastlinski odeji, na razdelitvi vodotokov ter na človeških naselbinah, prijazno ga pozdravljajočih, nego da bo znal to krasno in mnogoliko podobo, ki se mu prostira pred očmi, uspešno motriti tudi z umom.«

Tako je zapisal v svojih »Kamniških planinah«, katerih poljuden in geološki in krajinski opis nam je podal l. 1907 iz solnčne Gorice.

Zgodaj se mi je odprla knjiga prirode in sem znal čitati v nji. Toda on me je opozoril tako mimogrede, tako neprisiljeno in nevsiljivo v tistem svojem znanem prijetnem kramljanju na to in ono v naravi, zdaj na to in ono linijo v gorovju, na obliko globeli in sestavino ravnine, ki te povede nazaj v pradavne čase, pri tem pa nikdar ne zgreši estetske lepote, ki je bila od nekdaj, je in bo v vsaki njeni formi. Opozoril me je zdaj na bore rastlinico in njeno borbo za življenje, zdaj na estetsko obliko dreves in njihovo arhitektonsko lepo zgradbo, borečo se za ravnotežje, vse tako prijetno in mimogrede, kakor zna samo on . . . Bil je moj mentor, da se še sam nisem zavedal . . . In jaz sem mu hvaležen. On pa mi je dejal, da ne ve, zakaj. To je tisto. On sam ne ve, da mi je ob takih prijetnih izprehodih odpiral knjigo prirode — na široko, da sem občutil še bolj vso njeno lepoto, katero mi je pokazal od strani, ki mi je bila dosihmal bolj ali manj tuja. Tako sem prišel do resnice, da kdor nima nobenega smisla za naravo, nobenega pojma o botaniki, niti o geologiji niti sploh o prirodoslovju, da tak ni pravi turist in pravi popotnik, in da naj ostane rajši doma, vsaj pa ne piše potopisov in krajepisov, katerih bi sploh ne smel pisati tudi nihče, ki ni v njem tudi nekaj pesniške žile . . .

Seidl ni potopisec. On je znanstvenik, a obenem poet. In to je, kar ga uvršča med one planince, kakor jih umevam jaz. Ni planinec, ki dirja vsak svetek in petek v planine, se vzpenja po stenah, pa ne vidi in ne čuti onega, kar je skrito povsod v tej božji naravi, bodisi na vedri planini ali sredi barja . . . In v tem smislu je stari penzijonist, ki s solnčnikom v roki gleda s svojega izprehoda, s pobožno mislijo v srcu k njemu ne več dostopnim vrhovom, motri bornega hrošča ter se veseli in opazuje metulja ter zre na svetlo zelenje okoli sebe, s tistim neizraznim občutkom, ki ga pozna le srce pravega prijatelja prirode. V mojih očeh je Seidl večji planinec kakor vsi ti in oni, katerih vidiš toliko s cepini in vrvmi, z dolgimi palicami in še daljšimi jeziki. Izmed onih je, o katerih pravi naš Cankar, da sede v tihem mraku na kantonu ob dolgi cesti, ki se jim vidi brezkončna, se pogovarjajo s Krimom, ki jim je krtina, ter kramljajo z zvezdami na nebu . . .

Ferdinand Seidl je tak kramljač v prirodi, s katero se pogovarja zopet po svoje kot znanstvenik in kot poet obenem. On je eden izmed onih, ki so v bratovščini tistih, ki jim je priroda zaupala vse svoje tajnosti. Seidl jo je zajel umstveno in s svojim srcem, vzljubil jo je z umevanjem. Tako je tudi zapisal:

»Ako zreta lajik in veščak na isti umetniški izdelek, tedaj ima veščak večji užitek nego lajik. Prav tako se razodeva tudi lepota prirode globlje in veljavnejše onemu, ki jo motri z umevanjem. Oni, ki zna vsako črto v gorskem reljefu skrbno zaznamovati s čustvom in hkratu z umom, združuje v sebi veselje nad lepim in veličastnim prizorom z zadovoljivo zavestjo, da razume občudovani predmet, vedoč kako so prirodne sile zgradile gorsko gmoto ter iz nje izklesale sedanjo ubrano sliko vrhov in dolin.«

Zato je ostal večen mladenič.

Ferdinand Seidl, ti pravi naš planinski brat, ki mi je tvoje »Rastlinstvo naših Alp« pravi vademecum in tvoje »Kamniške planine« moja mala planinska biblija, bodi mi pozdravljen v sedemdesetem letu življenja!

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Začetek ob 20 uri.

Sreda, 10.: «Obrt gospe Warrenove». D.
Četrtek, 11.: «Deseti brat». F.
Petek, 12.: Zaprto.
Sobota, 13.: «Henrik IV.» C.

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 20 uri.

Sreda, 10.: «Večni mornar». C.
Četrtek, 11.: Zaprto.
Petek, 12.: «Tosca». B. Gostovanje g. Roberta Primožiča iz Zagreba.
Sobota, 13.: «Grofica Marica». Izven.

Mariborsko gledališče

Sreda, 10.: «Grofica Marica» A (kuponi).
Četrtek, 11.: «Cigani» C (kuponi).

Pri uprizoritvi Večnega mornarja poje ulogo Sente ga. Žaludova, ulogo Erika prvič gosp. Knitti in Dalanda gosp. Rumpel. Naslovno ulogo izvaja kakor doslej g. Golodkov. Predstava je za abonente reda C.

Kalman Emerik: Grofica Marica

(Premijera 7. t. m. v Ljubljani.)

Gledališče natlačeno, publika razburjena od radostno napetega pričakovanja: pravo pravcato premiersko razpoloženje od gledališkega stojišča do parterja. Z vseh strani slišim razgovore, iz katerih posnemam, da je precej poslušalcev in poslušalk Grofico Marico že kje videlo in slišalo. Razen ge. Poličeve in ge. Ribičeve nastopajo v pevskih ulogah sami igralci, a v igralskih ulogah sami pevci in pevke. Operetnega osobja sploh nimamo. Kako bo? Zmaga ali poraz?

Začetek se je močno zavlekel, končno se začne uvertura pod taktirko g. dr. Švare. Vse onemi in posluša z nekako pobožno pazljivostjo. Dirigent obdeluje Kalmana s strastno širokimi gestami kakor bi šlo najmanje za Rik. Wagnerja ali Straussa ter žanje urnebesno ploskanje, vzklikanje in cepetanje. Še malo, in uvertura bi se morala ponoviti. Razpoloženje se je ugrelo še za par stopinj.

Zastor se dvigne: pred graščino grofice Marice smo — na levi grad, v ozadju krasni parki, na desni lope, zelenje in cvetličje povsod. Slikar Skružny je zopet dokazal veliko okusa in spretnosti.

Ciganka gdč. Ramšakove zapoje sentimentalno madžarsko pesem s prijetno čustvenim glasom in nato nastopi junak, grof Tasilo, zdaj le navaden grajski oskrbnik Tö rök, a ž njim trop srčkanih otrok, ki raja in pleše okoli njega ter mu poklanja šopke. Otroci so izvrstni v vsakem pogledu, mala Sari je mahoma zajela vsa srca, le oskrbnik je bled in plah: vseeno, nov gromovit aplavz. In pripopoče knez Moric, prelinja baje po madžarski, govori strašno smešno godljo, ponavlja svoj tekst, ga nasiljuje z aktualnostmi, pa se k sreči pojavi grofica Liza, mlado naravno dekle ter prinaša vseobčno zadovoljstvo. Še malo, in evo je grofice Marice v najmodnejši smoking toaleti, za njo cel rep elegantnih in bednih čestilcev, okoli nje ljudstva, in vse vzklika, poje, pleše po pristno cigansko madžarskih melodijah in ritmih. Vse je tako znano in vendar — nova operota nezaslišane svetovne popularnosti.

Tako je šlo dalje, temperatura navdušenja pa se je dvigala — dvigala — ves večer — prav do konca. Skratka: uspeh tudi v Ljubljani velikanski, aplavzi brezkončni, rož in vencev celi kupi, a blagajnik tako srečen, da bi najraje tudi plesal in objemal vso Ljubljano.

A zdaj kritikujmo! V naslovni ulogi se je izkazala ga. Poličeva kot pevka in plesalka temperamentno in simpatično, kakor menda še v nobeni partiji doslej. Cela vrsta modnih toalet vseh vrst do sijajne scarejske in balske ter slikovite madžarsko narodne nudi ženstvu pravcato modno revijo. Očividno, pevka je v opereti res doma, zato ji je močno središče, okoli katerega se vrti vse. Samó — no, brez «samo» ni kritike: šminka se neugodno, po obrvih in okoli oči je preočrna, pa še več vzdržnosti, še več finosti, noblese v gestah, več pristno damskega, prave aristokratke si želim. Potem bo idealna.

Izvrstna, ljubka, neprisiljena Liza je bila ga. Ribičeva, domač talent, ki smo ga lahko vesoli. Njen spev, ples, govor: za vse — razen za začetni smeh, ki je bil še malo v zadregi — polno priznanje. Ga. Ribičeva in g. Peček kot baron Zsupan sta bila sploh najboljši, najsimpatičnejši parček v operetI. G. Peček se kar imenitno uveljavlja, zna plesati, govoriti in celo najbolj bedasti tip podajati užitno. Z Lizo sta morala glavno svojo točko ponavljati.

G. Janko kot sluga Penižek pa je sam zase kabiten vzorec najbolj učinkovitega suhega humorja. Mož je sijajen komičen talent ter je za svojo malone epizodno ulogo v istem dejanju žel kar dvakrat posebno topel aplavz.

Prav dober tip je podala gdč. Rakarjeva s kneginjo Boženo in prav je, da ni pačrodirala češčine. G. Povhe je opereto lepo uvežiral in igral kneza Morica v svojem slogu, grofa Tasila pa je predstavljal gosp. Drenovec, naš dramski ljubimec, ki ima, žal, premalo glasu, da bi mogel uveljaviti bogato lirsko arioznost svoje partije. Kot igralec je storil v polni meri vse, kar zna in ustvaril simpatičen značaj.

A čemu bi ne pel Tasila naš tenor gosp. Kovač, res ne uvidevamo. Partija je pevski zelo hvaležna, proze pa je itak preveč. Tista parodija lahko čisto odpade. Ako se črta 1/3 teksta, bo opereta še vedno predolga. Premiera je trajala preko polnoči! Tako dolgo vzdrži pač le entuziatična premierska publika.

Opereta je vobče prav lepo opremljena, balet nastopa zelo srečno, kostimi so jako okusni in vse slike zelo prijetne. Režiserju in kapelniku pa priporočam pospešen tempo. In več luči ob pravem času!

Iz istih vzrokov, kakor nekdaj, se goji sedaj opereta: zaradi blagajne za širšo publiko, ki si želi po dnevnem trudu včasih oddiha, osvobujočega smeha. Narodno gledališče mora biti za ves narod: zato dobri operetI ni ugovarjati; imajo jo vedno celo po večjih gledališčih in mestih.

Ker se bo «Grofica Marica» brez dvoma držala nekaj sezon, bi vsekakor kazalo glavni partiji zasesti dvojno: gdč. Thalerjeva in g. Kovač stap rav nezadostno uporabljana. Gotovo bi prinesla operoti novih draži in zanimivosti.

Fr. G.

Massenet: Žongler Naše ljube Gospe

Massenet je oi «Wertherja» dalje naši publiki posebno ljub skladatelj: «Manon», «Tais» in «Žongler» so opere, ki jih vedno radi znova poslušamo. Noblesnost oblike, pristna čustvenost, sladka melodičnost ter učinkovitost na srca poslušalcev so prednosti, ki drže Masseneta na repertorju vseh velikih oper. Orkestralni del ponuja še posebej velike užitke. Lirika je glavni znak Masenetove glasbe, poetično občutje prevladuje nad dramatičnostjo in slušatelju je najugodneje, zatisniti oči in se utapljati v harmoniji zvokov.

Ljubim Masseneta, zato mi je tem bolj žal, da o novem našem žonglerju ne morem napisati nič navdušenega: manjka mu glavnega: poezije, lirike, občutja. Ako bi ne bilo izvrstno svirajočega orkestra, iz katerega se mestoma čuje razkošnost viole d'amour (prof Jeraja), odličnega Bonifaca g. Betetta, simpatično zanosnega glasbenika g. Šublja in slikarja g. Janka, bi pač ne vedel poročati nič posebnega. Jean g. Kritti je pusta, šablonska kreacija, ki ne ogreje niti spevno, niti igralsko. Če bi vsaj izražal, kar mu vsiljuje orkester in diktira besedilo! Stepnowski je bil pač drugačen žongler! Režiji nedostaje v 1. dejanju poezije, v 2. dejanju se nosi povsod Marijin kip, ki v 3. dejanju oživi. Pri nas nosijo sliko in v oltarju stoji kip (igralka); a ta kip ne igra tistega, kar menihi vidijo, nego je nepremičen ter drži rožo, ki jo končno vrže, da prav nerodno brli z oltarske menze.

Zbor e prav dober, tudi angela zelo ustrezata. V celem pa predstava ne prijemlje in je zato zanimanje za opero majhno ter aplavz malenkosten. Gosp. dirigent Neffat pa zasluži priznanje za vestno na študirano opero, zlasti v orkestralnem delu.

Fr G.

Slavna ruska pevka Ada Poljakova priredi v sredo, 17. marca v mariborskem gledališču večer opernih arij. Priporoča se pravočasno rezerviranje sedežev. Cene operne.

Beneški trgovec na mariborskem odru. V najkrašem času uprizori mariborsko gledališče v režiji gosp. V. Bratine privlačno in popularno Shakespearjevo komedijo «Beneški trgovec». Ni menda danes večjega odra, kjer bi ta lepa komedija, vsebujoča pesniško - očarujoče prizore na eni in originalno - zabavne prizore na drugi strani, ne bila že uprizorjena. Upamo, da bo ta priljubljena stvar tudi pri nas našla čim večje število prijateljev in obiskovalcev. Mojstrski prevod dela je oskrbel pesnik Oton Župančič.

Koncert mariborske Glasbene Matice v Celju. V nedeljo popoldne je izvajala Glasbena Matica iz Maribora klasično Haydnovo kompozicijo «Letni časi» v Celju. Matičarji so dospeli s popoldanskim vlakom ter so se podali takoj v «Celjski dom», kjer se je vršil koncert v prostorni veliki dvorani. Na obisk je gotovo vplival nekoliko Planinski sejem prejšnjega večera, nekoliko tudi previsoke cene, tako, da prve vrste sedežev niso bile popolnoma zasedene. Reči pa se mora, da je bil koncert jako dobro obiskan in je samo želeti, da je prišla nad vse požrtvovalna mariborska Glasbena Matica poleg prav lepega moralnega uspeha tudi na svoj račun. Sicer je bilo izvajanje tega mojstrskega dela ocenjeno o priliki koncerta v Mariboru. Za «Mrtvaškim ženinom» je nastopila mariborska Glasbena Matica drugič med celjsko publiko. Priznati se ji mora, da lepo napreduje. Pevci in orkester kažejo v idealni ljubezni do glasbe neizmerno požrtvovalnost, Matica pa si je pridobila v gosp. dirigentu Hladniku . Bohinjskem agilnega in prvovrstnega vodjo. Prav posebno toplo je občinstvo pozdravljalo svojo ljubljenko Pavlo Lovšetovo, g. Križaja, opernega basista iz Zagreba ter je izražalo tudi gosp. notarju Ašiču, staremu celjskemu znancu, najlepše priznanje. Celotno se je izvajalo Haydnovo delo sigurno in veličastno ter je zapustilo pri vseh, ki so posetili koncert, globok vtis.

Spored vijolinskega koncerta g. I. Karla Sancina, ki se vrši v pondeljek 15. t. m. ob 20. v Filharmonični dvorani, obsega sledeče točke: K. Szymanovski: Sonata op. 9 v d-molu za klavir in gosli. 2.) C. Debussy: Preludij, Sarabande, Toccata. Za klavir; igra prof. Hugo Kroemer. 3.) N. Roslavec: a) Valse. Lento e sempre fantastico. b) Nocturne, Moderato assai. Za gosli in klavir. 4.) C. Debussy: La fille aux cheveuse de lin, Feuse d'artifice. Za klavir; igra prof. Hugo Kroemer. 5.) O. Respighi: Gregorijanski koncert za gosli in klavir. Sedeži po 30, 25. 20, 15, 12, 10, stojišča 7 in 5 Din v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

Gospod Srečko Kumar, pevovodja zagrebškega Kola . Zagrebški listi poročajo, da je gospod Srečko Kumar, pevovodja Glasbene Matice v Ljubljani sprejel mesto voditelja zbora pevskega društva «Kolo» v Zagrebu. Gosp. Kumar nastopi svojo novo dirigentsko mesto že 15. t. m.

Ruski pevec Fjodor Šaljapin nastopi v Zagrebu koncem meseca aprila.

Dve inozemski umetnici na zagrebškem koncertnem odru. V torek zvečer nastopi v Zagrebu pianistka Youre iz Pariza, v petek, dne 12. t. m. pa bodo Zagrebčani poslušali nizozemsko koncertno pevko Co Van Genesovo, ki bo predavala program modernih Nizozemcev (Röntgena, Pijper.ja, Tuschenbroeka, Rennesa, Roesa, Voormolena Dierena, Zangvilna in Michielsena)

Pred važnimi gledališkimi spremembami na Dunaju. Odkar je odšel z Dunaja skladatelj R. Strauss, se vrši glasen prepir o tem, kdo bodi gospodar Državne opere. Ravnateli zavoda je danes dirigent Schalk, ki se krčevito drži svojega mesta. Vendar se je sedaj umaknil v toliko, da zahteva zase samo naslov prvega generalnega glasbenega ravnatelja v Avstriji. Kot nadaljni pogoj stavi zahtevo, da se mu mora prepustiti vodstvo vsai štiridesetih opernih predstav v sezoni. Če se bo država s Schalkom pogodila, je upati, da pride k pultu državne opere na Dunaju dirigent Krauss, ki je sedai v Frankfurtu na Nemškem ali pa generalni glasbeni ravnatelj Fritz Busch iz Draždan. Slednji ima baje največ izgledov. Za večje število gostovanj je angažiran tudi skladatelj Weingartner in ni izključeno, da bo nastopal kot dirigent tudi Rikard Strauss, ki se naseli stalno na Dunaju. Sloviti kapelnik Fürstwängler obišče Dunaj z berlinskimi filharmoniki.

Letna skupščina Narodne banke

Beograd, 8. marca.

Včeraj se je vršila šesta letna skupščina Narodne banke, ki jo je otvoril guverner banke Gjuro Vajfert. Po poročilu uprave in nadzornega odbora se je sporočilo, da se bo na vsako delnico Narodne banke podelila dividenda v znesku 400 Din.

Pri diskusiji o poročilu je govoril prvi dr. Vlada Marković, direktor Izvozne banke, ki je ostro kritiziral delo Narodne banke okrog stabilizacije dinarja in predloženo tolmačenje čl. 20. zakona o Narodni banki. To tolmačenje se glasi: «Novčanice, izdane za nakupovanje menic ter čekov na inozemska tržišča, po točki prvi čl. 11. zakona o Narodni banki ne pridejo v redni kontingent, ki ga banka more izdati za svoje posle, ako banka vrši ta posel za državni račun.» Dr. Marković je izjavil, da to ni tolmačenje, nego izigravanje zakona. Povdarjal je dalje, da važnost ne leži v stabilizaciji dinarja, nego v povečanju produkcije kar bo samo po sebi prineslo stabilizacijo. Končno je izjavil, da bo glasoval proti poročilu.

Generalni tajnik Industrijske centrale Gjoka Čurčin je naglašal potrebo vsaj začasne stabilizacije dinarja. Ako je Narodna banka za dviganje valute, naj vsaj obenem tudi podpira z zadostnimi krediti našo industrijo, ki mora plačevati ogromne obresti privatnim bankam.

Nadaljnji govornik Arsa Stamenković se je pritoževal, zakaj banka ni delala na to, da bi se obnovili trgovinski stiki z Rusijo, ter se je izrekel za obdržanje deflacije. Voja Pavličević je kritiziral devizno politiko banke, ki škoduje narodnemu gospodarstvu. Pritoževal se je, da morajo izvozniki oddajati tretjino deviz. Trgovec Tihomir Panić je dejal, da nekateri uradniki Narodne banke sodelujejo v upravi drugih družb, dasi bi se to ne smelo zgoditi. Govoril je nadalje proti sladkornemu kartelu, v katerem sta dve državni tvornici, potem o visoki obrestni meri, ki doseže često 52—60 %, ter predlagal, da ukine kredit Narodne banke. Govoril je še zastopnik izvoznikov Milutin Stanojević, ki je naglašal, da so vrata Narodne banke za mnoge privrednike zaprta, ter prešel na izvozniške kredite, katerih se izvozniki ne morejo lahko posluževati spričo težkih formalnosti in ovir.

Glavni direktor Narodne banke dr. Dragoljub Novaković je odgovarjal na vse te napade. Bavil se je največ z devizno politiko in zatrjeval, da je banka storila vse potrebno za stabilizacijo dinarja. Citiral je poročilo švicarske Narodne banke, iz katerega se vidi, da je tudi ta intervenirala za stabilnost franka. Delo na stabilizaciji dinarja je uspelo.

Pri glasovanju je bilo poročilo odobreno. Enako predlog o razdelitvi dobička ter tolmačenje čl. 20. Nato se je prešlo na volitve 7 članov upravnega in 3 članov nadzornega odbora. V upravni odbor so bili izvoljeni: Dragutin K. Protić, dr. Karel Triller, Miloš Savčić, Gjorgje Radojlović, Vojislav Šola, Toma Popović in Svetozar Popović, v nadzorni odbor pa: Dimitrije Živadinović, dr. Gramberg in Mata Jovanović.

Dopisi

RIBNO PRI BLEDU. Dne 7. t. m. smo imeli v dvoran gasilnega doma igro «Testament«. Kljub slabemu vremenu je bil obiск polnoštevilen. Vodili so igro prijatelji fantje. Igralo se je v splošnem prav dobro, kljub temu, da so nekatere vloge zelo težke in to še za novince. Vsa čast našim gasilskim članom in članicam ter sploh vsem igralcem za požrtvovalno vzajemnost. Le tako naprej!

CERKNICA. V nedeljo dne 21. februarja je imela gostilničarska zadruga za sodni okraj cerkniški svoj II. redni občni zbor. Občni zbor je otvoril in spretno v dil načelnik g. Andrej Zgonc, ki je uvod ma omenjal društveno delovanje v minulem letu. Izrazil je željo da bi se člani bolj zanimali za zadrugo ter stremili za zboljšanjem svojega položaja. Novi odbor se je konstituiral takole: načelnik g. Andrej Zgonc, posestnik in gostilničar, podnačelnik Ivan Žumer, posestnik in gostilničar, oba v Cerknici; v odbor pa gg.: Josip Mele, Cerknica, Ivan Mlakar, Franc Bombač, oba z Rakeka, Fr. Gnezda, Unec, Ivan Remžgar, Žerovnica, Jakob Bernik, Begunje pri Cerknici, Al. Izl Žnidaršič, Krušče nad Cerknico, Andrej Knap, Cerknica. Imena pričajo, da so izvoljeni v odbor možje, ki bodo dali članom na roko in upoštevali njihove interese.

KRŠKO. Dramatični odsek Sokola v Krškem je uprizoril dne 6. in 7. t. m. s sijajnim uspehom opereto tridejanko «Čevljar baron«. Dvorana je bila obakrat pop lnoma razprodana. Obereto je naštudiral ravnatelj Vuškovič, režiralo pa je vodil strok. učitelj Stolovšek. Igralci in igralke so dovršeno rešili svoje vloge: nedosegljiv je bil v vlogi čevljarja barona Nacelina strok. uč eli Tone Gaspari. Dramatični odsek ponovi igro dne 14. t. m. v prid gradbenega fonda krškega Sokola v sokolskem domu v Rathenburgu, na kar opozarjamo zlasti Sevničane, ki bodo imeli prodno železniško zvezo.

DOBRNA PRI CELJU. Podružnica Rdečega križa v Dobrni je darovala 22 revnim učencem naše šole nove obleke. Predsednik društva upravnik drž. toplic gosp. dr. Jankovič je pokazal enetivno, da je naklonjen naši šoli in nje napredku. Za velikodušni dar prisrčna zahvala! Upravitelj šole na Dobrni.

KOSTANJEVICA. Preteklo soboto sta se vršili pri nas dve predavanji Hig. zavoda v dvorani g. Bučarja. Predaval nam je g. Puhar o «Alkoholizmu» in sicer popoldne za mladino in zvečer za odrasle. Udeležba pri obeh predavanjih je bila prav dobra. G. predavatelj je s svojimi prikupljivimi besedami prekinil nešteta srca naše, tako da bi ga kar naprej poslušali. Opisal nam je v jedrnatih potezah tega najhujšega sovražnika človeštva, nam orisal in pokazal v zvezi s skioptičnimi slikami grozotna razdejanja uživanja strupa — alkohola. Mladina in odrasli so mu sledili s solzami v očeh. Za to krasno predavanje se g. Puharju in Zvezi kult. društev najiskrenejše zahvaljujemo in obenem prosimo, da zopet kmalu pride med nas.

Ustanovitev Slovanske turistovske zveze

Že na sestanku zastopnikov planinskih društev v Češkoslovaški, Poljski, Jugoslaviji in Bolgarski, ki se je vršil septembra 1925. na Visoki Tatri, je bilo sklenjeno, da se ustanovi asociacija slovanskih turistovskih društev. Namen Zveze je medsebojno podpiranje in dovolitev olajšav pri potovanjih v vseh imenovanih državah. Kot upravni organ je bil sestavljen tedaj odbor, obstoječ iz treh članov vsakega društva, ki je bil izvoljen na štiri leta. Predsedstvo ima vsako leto svoj sedež v drugi državi. Za prvo leto je bila določena kot sedež Češkoslovaška.

Dne 5. t. m. se je vršila ustanovna seja predsedstva, na kateri so bili izvoljeni na poljski predlog za funkcijonarje predsedstva sledeči gospodje: dr. I. Guth-Jarkovsky za predsednika Zveze, prof. dr. V. Dvorsky za tajnika in ministerijalni tajnik I. Mühlmann za podpredsednika. Ugotovljeno je bilo, da je bil sklep ustanovitve Zveze sprejet od vseh planinskih društev in da so bili v svet asociacije odposlani sledeči delegati: Za «Bulgarsko turističesko družestvo» v Sofiji, Ilija Antonov, Ivan Rajov in Georgij Kozarov. — Za «Polski Towarzystwo Tatrzanski» v Krakovu inž. Czerwinski, prof. dr. V. Goetel in major B. Romaniszyn. — Za «Slovensko planinsko društvo v Ljubljani» dr. Fran Tominšek, Maks Hrovatin in prof. I. Ravnik. — Za «Klub čs. turistu» v Pragi dr. Guth-Jarkowsky, prof. doktor Dvorsky in ministerijalni tajnik I. Mühlmann.

Predsedstvo je sklenilo, da skliče plenarno sejo sveta za 25. do 28. septembra v Prago. Dalje je bilo sklenjeno, da se bo izdajala posebna publikacija v češkem in francoskem jeziku, v kateri bodo vsi potrebni podatki o slovanskih društvih, zastopanih v asociaciji kakor tudi seznam vseh planinskih koč, v katerih je zagotovljena članom društev medsebojna podpora. Dalje je bil sprejet predlog za uvedbo in izdajo posebnih znamk za turistovske legitimacije, ki bodo pričale o članstvu asociacije in nudile lastnikom v poštev prihajajoče ugodnosti. Poljski predlog za ustanovitev mednarodne planinske federacije je bil prepuščen v odločitev prihodnji plenarni seji.

Šah

Turnr za Semmeringu

Včerajšnje poročilo o 2. kolu turnirja popravljamo v toliko, da partija Roselli-Spielmann in dr. Tartakower-dr. Treybal nista bili prekinjeni, temveč je Spielmann v znatni premoči porazil svojega nasprotnika Rosellija, dr. Tartakower pa v izvrstni pozicijski igri dr. Treybala.

Danes se igra 3. kolo.

Kupite 1 par

nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

da se prepričate, kako en par traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah. Nogavice brez žiga „ključ so ponarejene. 93-a V

Gospodinje, šivilje, obrtniki!
Dosedaj neprekosljivi
KÖHLER šivalni stroji
z deset letnim jamstvom
se dobe v najmodernejših opremah za rodbino, šivilje, krojače in čevljarje pri tvrdki 1391
Ivan Auerhammer
Ljubljana, Kolodvorska ul. 3.
Prodaja se tudi na obroke!
1391-a

Če hočete svoje oči varovati,
poslužujte se samo lepo in pregledno
črtanih poslovnih knjig,
ki jih izdeluje po nizkih cenah
knjigoveznica K. T. D. v Ljubljani,
Kop tarjeva ulica 6 (II. nadstr.)
En gros 43 3 En detail

Za veliko noč je izšel
Sienkiewiczev zgodovinski roman
Potop I. del
Obsega 600 strani velikega formata ter je ilustriran.
Cena Din 110·—, v pol platno vezan Din 124·—, v celo platno 134·—.
Naročila sprejema knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani.
Poštnina Din 6·50·— več.

Dobro upeljana gradbena firma sprejme takoj
Inženjerja ali stavbenika
s prakso za samostojno vodstvo gradbenih poslov. Vstoni lahko kot družabnik, takojšnji kapital nepotreben. — Ponudbe pod „Samostojen“ na upravo Jutra, Maribor. 1461 a

Težki, močni
delovni konji
za vozove, kočije, enovprežnike
preskrbuje ceno 1311
Julio Hoffmann,
Cakovec, Jugoslavija, Tel. 31.

Prilika za nakup!
Dne 12. marca 1926 ob 10. se bo prodala na javni sodni dražbi pri okrajnem sodišču v Ljubljani soba štev. 16 enonadstropna hiša. Hiša je v Ljubljani, Valjavčeva cesta 23 (Kolezija), enonadstropna, zidana po vojski, v solidnem stanju. 1453a
Najmanjši ponudek Din 84.875.

Vsled opustitve moje trgovine manufakturnega in špecerijskega blaga ter radi izpraznitve trgovskega lokala in pomanjkanja prostora, prodam po ugodnih cenah vse blago skupaj z opravo. Medtem eno veliko sejmsko stojnico z nepremočljivo plahto, dalje 10 kompletnih okvirjev za okna s šipami in roletami. FRIEDRICH IRKOWITSCH, CELJE. 1209-a

Zdravje je pol bogastva.
Za uspešno duševno in telesno delo ter za uspeh v življenju sploh, je človeku predpogoj telesno zadovoljstvo. — Ne mučite svojega telesa pri vsakem koraku z trdimi usnjatimi petami, ker one povzročajo močne potresljaje. — Nosite tudi Vi PALMA-KAVČUK potplate in pete. Vi se potem ne bodete hoteli in kakor več odreči ugodnemu in elastičnemu koraku. — Palma-kavčuk pete so trikrat tako izdržljive in še ceneje kosnje. 59 a

Praktikanta
kateri je absolvent trgovske šole ter popolnoma vešč strojepisja in stenografije ter slovenskega in nemškega jezika
se sprejme.
Ponudbe pod značko „Praktikant“ na Aloma Company, Ljubljana 1469 a

Priporočamo novo izdajo Janko Kersnikovih romanov:
Cyclamen
Broš. 22 Din, vez. 27 Din, pošt. 1·25 Din
Agitator
Broš. 18 Din, vez. 23 Din, pošt. 1·25 Din
Izdala jih je Tiskovna zadruga v Ljubljani

«Jutrov» roman
LUCIFER
katerega skozinskozi napeta vsebina, prepletena s fantastičnimi zapletljaji od začetka do konca ki prinašajo navdušenemu čitatelju z interesantnim razmotrivanjem vsak hip presenečenja, ki mu te sledi razočaranje in konsternacija in zopet presenečenje tako, da so čitatelji nestrpno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je izšel in se dobiva pri upravi «Jutra» v Ljubljani.
Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za domače knjižnice.
Šolj zabavati Vas ne more nobena knjiga!
Vezana stane . . . . 55 Din
Broširano pa . . . . 45 Din

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Prireditve

Pravljice za deco
Opozarjamo še enkrat na današnji večer pravljic, ki ga priredi «Atena» v mali dvorani Narodnega doma. Ta večer obeta biti naši deci mala slavnost, ker pripoveduje pravljice ljubljani Anton Cerar-Danilo, ki je obhajal letos petdesetletnico svojega umetniškega delovanja. Začetek ob 5 popoldne. Vstopnine ni, pobirajo se le prostovoljni prispevki v kritje stroškov. 6434

Splošnega ženskega društva seja
je v sredo 10. marca ob 8. uri pop. v društvenih prostorih na Rimski c. 9. Pridite vsi! 6420

Koncert v Sok. domu na Viču
priredi pevski zbor «Narodnega tel. glasb. društva Sloga» iz Ljubljane pod vodstvom gosp. Mirka Premelča v nedeljo dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer. Ker vsebuje spored izbrane ljubke pesmi, se pričakuje obilnega obiska. 6451

Obrt

Kovaška dela
vseh vrst izvršuje redno, solidno in po primerni ceni V. Urbančič, kovaški mojster v Ljubljani, Žabjak. Preskrbi tudi kolarska dela 57

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibler, Ljubljana, Valvazorjev trg. 168

Radio-klinika
popravlja sestave, dele, služalke in akumulatorje — Polnitev akumulatorjev. J. Gorec, Ljblj. kreditna banka. 25-a II

STAMPILJE * T. RABIČ * Ljubljana KOLODVORSKA UL. 26

Pekarija
na selo prometnem prostoru v Novem Vodmatu, z večjim prostim stanovanjem se proda pod ugodnimi pogoji. Pojasnila daje F. Jerko, Črnuče, pošta Jeršica. 6209

Mizarska delavnica
7 miz (Hobelbank) z elektr. pogonom se radi okolnosti ugodno proda. Vprašati pri Novinski agenciji Voršič, Maribor, Vrbanova št. 19. 6031

Modni damski salon
Dular, Turjaški trg št. 2/II se priporoča cenj. damam v izdelavo oblek in plaščev po najnovejšem kroju ter najnižji ceni. 6476

Službe (dobe)

Posredovalnico za služkinje
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 4 poleg zmajskega mostu je otvorila Pavla Mrak, preje v posredovalnici Novotny, ter se najtopleje priporoča. 72

Brivski pomočnik
mlad, ne nad 20 let star, se sprejme. Petrovčič, Radovljica, Gorenjsko. 6358

Kuharico
dobro, zdravo, pošteno in ne nad 40 let staro ter **sobarico**
pridno in pošteno, do 30 let staro, iščem za odlično hišo v Beogradu. Javiti se je ta teden med 3.—4. uro na Resljevi cesti štev. 31, III. nadstr., levo. 6338

Urarski pomočnik
dober se sprejme takoj proti dobri plači v zasedeno ozemlje. Naslov pove uprava «Jutra». 6296

Kontoristinja
zmožna vseh pisarn. del, kakor tudi strojepisja in stenografije, se sprejme. — Lahko tudi začetnica. Ponudbe na naslov: Ivan Prešern, Kranj. 6183

Iščemo 2 pomočnika
za izdelovanje klobas, toda le take, ki imajo najmanj 5—6 let prakse, in ki so že delali v večjem izdelovanju klobas, posebno v sušenju mesa. Reflektiramo samo na izvrstne in solidne moči. Nastop takoj Ponudbe na: Prva Bjelovarska tvornica suhomesnate robe Josip Svoboda sinovi d. d., Bjelovar. 4164

Starejša prodajalka
ki je zmožna samostojno voditi trgovino z mešan. blagom, se sprejme. Kavcije zmožne imajo prednost. Stanovanje in hrana v hiši. Ponudbe z navedbo plače pod «Samostojna 6412» na upravo «Jutra». 6412

Za obisk privatnih strank
za Ljubljano išče tukajšnja industrija distingviranega in vestnega gospoda. Ponudbe pod «Lep zaslužek 9» na upravo «Jutra». 6426

Dekla
ki je vajena vseh poljskih del, se išče na posestvo in gostilno. Vajena mora biti v kuhinji in pospravljanja sob ter se obvezati, da ostane pri hiši vsaj do Božiča. Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava «Jutra» 6413

Strojnik
izprašan, samski, se sprejme s 1. aprilom na parni žagi Zaloka, pošta Mozirje, postaja Rečica ob Paki v Savinjski dolini. 6416

Deklica
boljših staršev, dobro vzgojena in otrokoljubna, se sprejme čez dan k 2 leti starí punčki. Hrana in plača po dogovoru. Naslov v upravi «Jutra». 6433

Čevljar. pomočnik
za splošno delo se išče. Naslov pove uprava «Jutra» 6437

Gospodična
trgovsko naobražena, išče kakršnokoli službo. Ponudbe pod «Takojšen nastop» na upravo «Jutra». 6423

Urarski pomočnik
dobra moč, se sprejme takoj ali pozneje pri firmi Zajec, optik, Ljubljana. 6613

Čevljar. pomočnik
za fino zbito in šivano delo se takoj sprejme pri Jegliču, Radeče. 6404

Službe (iščejo)

Knjigovodsko
in korespondenčno delo bi prevzela v prostem času. — Dopise na upravo «Jutra» pod «Zanesljiva 5/3350». 6353

Deklica
stara 15 let, želi mesta učenke v večji trgovini. — Gre tudi na deželo. Cenj. ponudbe na upravo «Jutra» pod «Učenka 21». 6170

Poštena sobarica
marljiva, dosedaj služila samo v boljši hiši, vešča kuhanja in drugih domačih opravil, išče mesta. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Marljiva in redoljubna». 6438

Gospodična
izučena v trgovini mešane stroke, želi mesta. Gre tudi na deželo, 1 mesec brezplačno. Govori slovensko in nemško. Cenjene ponudbe pod značko «Vestna 3432». 6441

Ključavničarski pomočnik
z dobrimi spričevali, išče službe. Star je 21 let. — Naslov: Ludvik Kardoš, Lucova, p. Petrovci, Prekmurje. 6411

Ključavničarski pomočnik
vešč v stavbnem in umetnem delu, išče službe. Cenj. ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ključavničar 3404». 6399

Gospodična
iz boljše hiše želi mesta k otrokom ali kot pomoč gospodinji, najraje v Zagreb. Pismene ponudbe na upravo «Jutra» pod «M. K.» 6439

2 restavracijski kuharici
želita službe za takoj. — Pismene ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod značko «Kuharice». 6458

Elektrotehnik
s primerno šolsko in strokovno izobrazbo ter daljšo prakso, vajen projektiranja in sestavljanja proračunov v vseh panogah elektroinstalacij in telefonskih naprav, dobi takoj mesto kot poslovodja ali družabnik v dobro vpeljanem elektrotehničnem podjetju. — Ponudbe z navedbo referenc, dosedanjega delovanja, družinskih razmer itd je poslati na upr. «Jutra» pod «Zanesljiv in energičen». 6094

Gospodična
s srednješolsko maturo, trgovsko naobražena, išče primerne službe. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Pridna 3029». 6444

Inteligentna gdč.
želi mesta k odraslim otrokom ali k starejši dami kot pomoč v gospodinjstvu Gre tudi za hotelsko blagajničarko. — Ponudbe pod «Mirna 4039» na upravo «Jutra». 6449

Dekle z dežele
pridno in pošteno, z večletnimi spričevali, išče službe kot pomočnica gospodinji, kuharica ali sobarica. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Nastopi lahko takoj». 6468

Učenka
poštenih staršev, z 2 razr. meščanske šole, išče mesta v trgovini. Dopise na naslov: Mara Legvart, Šoštanj. 6406

Starejše dekle
ali vdova brez otrok se išče k enoletnemu otroku. Pismene ponudbe s sliko na upravo «Jutra» pod «14». 6425

Oskrbnik (šafar)
poročen, brez otrok, strokovno naobražen v živinoreji, vinogradstvu in sadjarstvu, išče službe pri dobrem gospodarju. Cenjene dopise prosi na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Oskrbnik 500». 6459

Uradnik
trg. naobražen, zaposlen pri veliki srbski lesni industriji, zmožen vseh pisarniških opravil, bilancist, strojepisec, korespondent, perfekt. verziran v vsakovrstni lesni stroki, obvlada slovenski, srbohrv. in nemški jezik v govoru in pisavi, deloma tudi italijan. in madžarski, želi spremeniti sedanje mesto takoj. Gre tudi kot potnik ali obratovodja. — Cenj. dopise pod «Slovenec» na upr. «Jutra». 6462

Pouk

Angleški jezik
Iščem učitelja angleškega jezika. Ponudbe z navedbo honorarja na upr. «Jutra» pod «Nemško-angleško». 6440

Instrukcijo
nudi srednješolec ljudskošolcu ali srednješolcu prvih dveh razredov. Naslov v upravi «Jutra». 6421

Posor! Pozor!
Gospodične, gospe! Večerni tečaj
damskega krojenja in modeliranja. Jako ugodni plačilni pogoji za g. uradnice, učiteljice in gospe uradnikov, ki želijo izobrazbe v samostojnem delu oblek. — Vpisovanje 10.—15. Informacije daje obtastv. konc. krojna šola v Ljubljani, Stari trg 19/I. Izdelovanje najmodernejših damskih in moških krojev po vseh modelih. Razpošiljanje modnih listov za krojače in šivilje z velko poljubo. Cena polletno 12 Din. Krojni tečaj potom pošte. Pričetek 15. t. m. 6446

Kdo bi poučeval nemščino brezplačno ali proti nizkemu honorarju revnega 9letnega nadarjenega dečka? — Naslov se prosi poslati na upravo «Jutra» pod «Veselje do nemščine». 6452

Prodam

KOKS — ČEBIN
Wolfova 1/II. Telefon: 56 481/III

Pisalni stroj
«Underwood», malo rabljen se proda. Naslov pove upr. «Jutra». 6376

Mayers Konversations Lexikon
17 debelih zvezkov, jako dobro ohranjen — Leipzig 1887 — se proda za 2000 Din. Ponudbe pod značko «Lexikon» na upr. «Jutra». 6374

Jedilni in kavni servis
za 12 oseb ter mocca servis za 6 oseb, vse ena garnitura, popolnoma novo — češki porcelan, se poceni proda. Naslov pove uprava «Jutra». 6371

B. S. A.
3½ HP s priklopnim vozom in električno razsvetljavo, prodam radi nabave avtomobila. Naslov pove upr. «Jutra». 6325

«Ford» avto
novega tipa, rabljen, 4000 kilometrov, z vsem modernim aparatom, takoj raben, se proda. Naslov pove upr. «Jutra». 6198

Avto
štirisedežen, v dobrem stanju, karbidna razsvetljava, se proda za 16.000 Din. — Naslov pove uprava «Jutra» 6160

Priklopni motor
k dvokolesu, skoro nov, se ugodno proda. — Pojasnila daje Zajec, optik, Ljubljana. 4614

Velikonočne razglednice
in druge, pisemski papir itd. na debelo in drobno kupite najceneje pri L. Pevaleku v Ljubljani. Židovska ulica. 4468

2 starinski omari
krasni in ura naprodaj v Rožni dolini, cesta II, štev. 7, dvorišče, Viš pri Ljubljani. 6427

Nekaj oljnatih slik
in drugih s starinskimi okvirji prodam. Istotam se odda večja množina starih knjig in Mayer Lexikon. — Rožna dolina, cesta II, št. 7 (dvorišče), Viš pri Ljubljani. 6428

Narodna knjigarna
Prešernova ulica štev. 7 proda po zelo nizki ceni 3 obešalne izložbene omare, 1 registrirno blagajno, 3 obločnice za plinovo luč, 1 plinovo peč, 1 pisalni pult in več drugih predmetov za opremo trgovine. 6357

Pisalni stroj
«Mignon», popolnoma nov, s 3 tastaturami, se proda za 2500 Din ali zamenja za opeko, manufakturo, živež, usnje. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Mignon 1925». 6405

Trocevko
brezpetelinko, Sauer & Sohn, Suhl Cal. 12 × 12 × 6'6 prodam, event. zamenjam za trocevko Cal. 16 × 16 × 9'3. Več pove upr. «Jutra». 6418

Damsko kolo
dobro, se poceni proda. — Naslov pove uprava «Jutra» 6430

Železniških pragov
hrastovih, okoli 400 kom. 1.80, 2.20 in 2.50 m dolžine imam naprodaj Dopise na upravo «Jutra» pod značko «Pragi». 6445

„Varta“
akumulatorje pozna ves svet 5056-II

Damske obleke
moderne, malo nošene, se ugodno prodajo. — Vpraša se od 2.—4. ure na Bleiweisovi cesti 27/II. 6466

Steklena stena
se ugodno proda. Naslov v upravi «Jutra». 6471

Motorno dvokolo
prve švicarske tovarne, 6 do 8 HP, 2 prestavi, prosti tek, se ceno proda. Naslov v upravi «Jutra». 6465

Kupim

Leseno barako
ca 20 m², kupim. Ponudbe z navedbo cene na upravo «Jutra» pod «Stavbno podjetje». 6403

Pridelki

Krompir
več vagonov, kupi P. Brkljačić, Prezid. 6386

Kdo dobavi mleko
dnevno za prodajo? — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Mleko». 6220

Naravno vino
prvovrstno, lastnega pridelka, pa tudi sortirano graščinsko vino iz ptujskega okraja se dobi v vsaki množini tudi na vagone pri g. Štojnschegg v Rogaški Slatini, pod jako ugodnimi pogoji. 6146

Lokali

Prvovrstna, že nad 40 let obstoječa
en gros trgovina
za galanterijo in kratke robe, v najlepšem lokalu Ljubljane, se pod ugodnimi pogoji proda. Odda se tudi tozadevni lokal v I. nadstropju. — Naslov pove uprava «Jutra». 6121

Lokal za trgovino
z 2—3 prostori, v sredini mesta se išče za takoj. — Plača se tudi 1—2 leti naprej. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Cimpreje». 6464

Posest

Enonadstropna hiša
skoro nova, z več stanovanji, v lepi legi mesta Ljubljane, se brez posredovalcev proda za 125.000 Din. — Pismena vprašanja pod «Redka ugodnost» na upr. «Jutra». 6393

Lepa vila v Ptuju
gosposka, v jako dobrem stanju, z 5 sobami, 1 kabinetom in pritiklinami, s 5 obokanimi kletmi, na velikem vrtu, z vsemi stranskimi prostori, se radi bolezni po zelo nizki ceni (150.000 Din v gotovini) proda. — Naslov pove uprava «Jutra» 5265

Pozor, obrtniki,
upokojenci, tivinski trgovci in mesarji, imajo samo sedaj priložnost kupiti 10 minut od Ptuja ob glavni cesti ležečo lepo hišo z 20 metrov dolgim gospodarskim poslopjem, katero je za izvrševanje obrti zelo primerno, za zelo nizko ceno. Kupec potrebuje 50 do 60.000 Din kapitala in se lahko takoj vseli Več pove Knez, Zg. Breg pri Ptuju 49. 6415

Lepo posestvo
pol ure od postaje Sevnica, ki obsega 30 johov njiv, travnikov in gozdov, v lepi legi, hiša enonadstropna in novozidana, ter gospodarska poslopja v najboljšem stanju, z inventarjem ali brez, po zelo ugodni ceni, zaradi smrti gospodarja naprodaj. Ponudbe na naslov: Viktorija Ptičar, Sevnica ob Savi. 6414

Sobica
z električno razsvetljavo se takoj odda. — Naslov pove uprava «Jutra». 6469

1—2 sobi
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, nasproti kavarne «Evropa» oddam takoj. Naslov pove uprava «Jutra». 6477

Stanovanje
z vso oskrbo želi dobiti gospod pri kaki starejši vdovi ali mirni stranki. — Naslov poslati na upravo «Jutra» pod «Cela oskrba». 6447

Sostanovalec
se sprejme v sredini mesta. Poseben vhod in električna razsvetljava. Naslov v upr. «Jutra». 6470

Kapital

6000 Din posojila
za 3 mesece iščem proti visokim obrestim. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Nujno 88». 6368

Samostojna trgovka
išče družabnico z 10.000 Din kapitala Pismene ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Družabnica» 6457

Dopisi

Inteligentna vdova
srednjih let, čedna in marljiva, želi znanja s starejšim dobro situiranim gospodom blagega značaja, event. vdovcem ali ločencem z lastnim stanovanjem in pohištvom. — Dopise na upravo «Jutra» pod značko «Jesenska roža». 6400

Inka 3
Hvala. Sedaj tu. Ako pridek, piši. Mnogo spominov. 6410

Mdž.
Jutri nemogoče. — Pridem danes in potem v petek. T. Sm. 6456

Gospodično
z črnobeli obleki, ki je stala ob ograji na dijaškem stojišču, prosi gospod v modri obleki, za cenjeni naslov pod šifro «Grofica Marica 7/III». 6472

Ženitve

Mlad gospod
želi poročiti mlajšo gospodično, ki poseduje nekaj premoženja. — Dopise na upravo «Jutra» pod «24». 6356

Lovski pes
nemški kratkodlak, čistokrven, sobno dresiran, naprodaj. Ivan Ocepek, Šentvid Volčji potok, pošta Radomlje. 6429

Poduradnik
star 30 let, lepe zunanjosti, lepega vedenja ter neomadeževane preteklosti, želi se v svrho ženitve seznaniti z gospodično ali vdovo brez otrok. Prednost imajo šivilje. Le resne ponudbe se naj blagovolijo poslati, če mogoče s sliko, ki se vrne, pod «Vesna 8» na upravo «Jutra». Tajnost strogo zajamčena. 6461

Glasba

Kratek klavir
ali pianino, dobro ohranjen se kupi. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Klavir 4038». 6450

Klavir
se vzame v najem za v Trbovlje. Dopise pod šifro «Klavir 7» na upr. «Jutra» 6454

Lastniki gramofonov
kupujte samo «VOX» plošče po 35 in 55 Din v glavni zalogi H. Kenda, Ljubljana, Mestni trg 17. 6474

Živali

Psa volčje pasme
ali ptičarja kupim. Ponudbe samo do 15. t. m., ker odpotujem. Naslov v upravi «Jutra». 6467

Razno

Oddajte takoj
moške slamnike v snaženje
da jih dobite pravočasno Sprejema do 15 aprila P Magdič, Ljubljana. 66

Gostilna «Koroški dom»
toči pristna štajerska vina, poleg teh tudi črno dalmatinsko po 11 Din liter. Kuhinjo vodim zopet sama Se priporoča Kati Korošec. 6243

Podjetje se odda
Protokolirana tvrdka, izdelovalnica kosmetičnih sredstev s koncesijo za splošno parfumerijo, se brez lokala ugodno proda. Naslov pove uprava «Jutra». 6485

Lepa deklica
4 mesece stara, se odda za svojo. Naslov pove uprava «Jutra». 6424

Perilo v pranje
sprejmem na dom. Naslov pove uprava «Jutra». 6417

Hotel «Triglav» v Malinski na otoku Krku
nudi letoviščarjem prvovrstno bivališče in celo oskrbo po najnižji ceni. 6475

Gostilna
dobro idoča, s polno ledenico ledu, tik cerkve, se radi selitve proti odkupnini odda. Naslov pove podružnica «Jutra» v Mariboru 6460

Lepa vila
enonadstropna, s krasnim obsežnim vrtom, na mirnem kraju, solnčna lega, se pod jako ugodnimi plačilnimi pogoji proda. — Stanovanje takoj na razpolago. Naslov v upravi «Jutra». 6475

Stanovanja

Meblovana soba
s posebnim vhodom in zajtrkom, se odda gospodični. Naslov pove uprava «Jutra» 6387

2—3 sobe
za pisarno se oddajo na Miklošičevi cesti. Vprašanja pod «Palača 13» na upravo «Jutra». 6366

Prazno sobico
pri družini, išče samostojna gospa. Naslov na upravo «Jutra». 6343

Stanovanje
dobi tisti, ki odkupi pohištvo. Naslov pove upr. «Jutra». 6398

Sobo s kuhinjo
in pritiklinami išče mlad zakonski par, ki je ves dan odsoten. Plača 300—350 Din mesečno, event. za celo leto naprej. Ponudbe pod «Dobri ljudje» na upravo «Jutra». 6224

Elektromehan. delavnica
v polnem obratu, z mnogimi stalnimi odjemalci, med temi prva podjetja, najmoderneje urejena z dvema transformatorjema, tričnotkalnim strojem, novo vrtilno mizo, kompletno poskusno postajo za istosmerni, menjalni in vrtilni tok in velikim materijalnim in orodnim skladiščem, se zaradi starosti posestnika ta- — Pojasnila daje Novinska agencija Voršič, Maribor, Vrbanova 19. 6032

Sostanovalka
se sprejme v lepo sobo z električno razsvetljavo. — Naslov pove uprava «Jutra» 6442

Opremljeno sobo
lepo in s posebnim vhodom, v centru ali neposredni bližini v kaki vili, po možnosti s uporabo kopalnice, išče s 15. marcem samostojen gospod (tujec). — Ponudbe poslati portirju hotela «Union». 6431

Dve prazni sobi
v solnčni legi, oddam takoj Naslov pove uprava «Jutra» 6432

Stanovanje
v Zeleni jami, obstoječe iz sobe in kuhinje, se zamenja z enakim stanovanjem. Naslov pove uprava «Jutra» 6436

2 opremljeni sobi
se oddasta s 1. aprilom. — Naslov pove uprava «Jutra» 6422

Stanovanje
2 sob in kuhinje v Mariboru zamenjam z enakim v Ljubljani. Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Zamenjam 3». 6401

Kot sostanovalec
se sprejme gospod v lepo zračno sobo z elektr. razsvetljavo in dobro hrano v sredini mesta. — Rojnik, Pred šolo 21/III. 6402

Podstrešna soba
z 2 posteljama in elektr. razsvetljavo se takoj odda po 100 Din. — Naslov pove uprava «Jutra». 6407

Na stanovanje
in hrano, oziroma z vso oskrbo se sprejme gospod. Julijana Voljč, Ljubljana, Grajska planota (Grad). 6409

Sobo v Celju
opremljeno, zračno in svetlo, išče gospod. Pismene ponudbe na upravo «Jutra» v Ljubljani pod «Takoj 5». 6419

Soba se odda
event. tudi s hrano 1 ali 2 gospodoma v bližini kavarne «Evropa». Naslov v upravi «Jutra». 6443

Opremljena soba
se takoj odda gospodu. — Istotam se sprejme več gospodov na dobro hrano. — Sv. Petra cesta štev. 29/I. 6463

Stanovanje
2—3 sob, kuhinje in pritiklin, išče za takoj ali s majem v mestu mirna, boljša stranka 3 oseb. — Plača event. nekaj naprej ali da nagrado. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Čisto in suho». 6453

Dve sobi
s posebnim vhodom, v sredini mesta, išče boljši gospod za takoj. Eno bi potreboval za pisarno, drugo za stanovanje, torej opremljeni. Ponudbe pod značko «Takoj 14» na upr. «Jutra» 6478

1465-a
Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega ljubljenega sina in brata, gospoda

Jožefa Gerbeca

se vsem najprisrčnejše zahvaljujemo

Posebna zahvala pa bodi izrečena osobju postaje Kranj, darovalcem vencev in cvetja ter končno vsem, ki so našega dragega pokojnika spremili v tako mnogobrojnem številu na njegovi zadnji poti.

Žalujoča rodbina Gerbec.

V globoki žalosti naznanjamo, da nam je naša srčnoljubljena, dobra mama, stara mama, gospa

Terezija Gerbec roj. Weber

v ponedeljek, 8. t. m., po dolgi mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne nam pokojnice bo v sredo, dne 10. t. m. ob pol 5. uri pop. iz hiše žalosti Dunajska cesta 47 na pokopališče k Sv. Križu. 1452a

V Ljubljani, dne 9. marca 1926.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod.

Lesne industrije, pozor!

Solidna dobrovpeljana parna žaga v Srbiji (ob Donavi)

išče večjega dobavitelja

kateri bi ji dobavljal mehki les za obdelavo ter bi z njo **zajedno sodeloval.**

Rentabilna prodaja lesa je zasigurana ker je na razpolago velika klijentela. (V okolici 300 km se ne nahaja nobeno podobno podjetje).

Gornje podjetje bi vzelo v sodelovanje tudi izvežbano osebo, ki bi dajala v prodajo izgotovljeno robo t. j. deske, letve itd. 1457 a

Točne pismene ponudbe je poslati pod šifro **„Solidna zveza“** na Aloma Company, Ljubljana.

Mag. št. 6404/1926. 1454 a
ref. IX.

Razpis.

Mestni magistrat ljubljanski razpisuje oddajo

ključavničarskih, mizarskih in steklarskih del

za nove objekte v mestni klavnici.

Vsi podatki so na vpogled in se dobe v mestnem gradbenem uradu med uradnimi urami.

Pravilno opremljene ponudbe je vložiti do 20. marca 1926 opoldne v mestnem gradbenem uradu.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 9. marca 1926.

Zahvala.

Vsem, ki so izrazili sožalje, ki so položili na krsto vence in cvetje, ki so spremili pokojnika, gospoda

Ivana Velkavrha

na njegovi zadnji poti in vsem, ki so ga za njegove težke bolezni obiskovali in mu lajšali gorje, bodi izrečena najsrčnejša zahvala. 1456 a

V Ljubljani, dne 7. marca 1926.

Žalujoči ostali.

OSEBNI AUTO
Type Steyer
4 sedeži, 23 H. P. malo rabljen se proda. Reflektanti naj pošljejo pismen. ponudbe na upravo Jutra pod šifro „Osebni auto 25“. 1457

EM. FISCHER, Zagreb,
Jurišičeva ul. 6. Sodička ul. 3. dobavlja privatnikom dvokolesa (biciklje) in dele za iste, šivalne stroje, gramofone, gramofonske plošče, nogometne žoge, tehnične potrebščine po najnižjih cenah. Sportna društva, mehaniki in obrtniki dobe popust. 79
Zahtevajte brezplačni ilustrovani cenik!

Polenovko
namočeno 669
marinade vseh vrst
po konkurenčnih cenah
morske in sladkovodne ribe
dobite vsak dan v specijalni trgovini „RIBA“ Gradišče št. 7. Ljubljana.

Zahvala.

Potrtim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, gospod

JOSIP RENKO ml.
trgovec in posestnik

danes dne 8. marca ob pol 21. uri zvečer, v 27. letu svoje mladosti, po kratki mučni bolezni previden s svetimi zakramenti mirno v Gospodu zaspal. 1460 a

Pogreb dragega rajnkega se bo vršil v sredo, dne 10. marca ob 17 uri (ob petih) popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Sevnici

Sv. maše zadušnice se bodo brale v četrtek, dne 11. marca ob 9. uri zjutraj v farni cerkvi.

Predragega rajnkega priporočamo v blag spomin.

Sevnica-Borovlje, 8. marca 1926.

Milka, soproga, rodbina **Renko,** rodbina **Lamper.**

Zahvala.

Vsem onim, ki so spremili našega dragega soproga, očeta

ing. Julija Hilberta

k zadnjemu počitku, darovalcem krasnega cvetja in za izraze sočutja, najiskrenejšo zahvalo izreka 1468 a

žalujoča rodbina.

Zahvala.

Dolžnost nam je zahvaliti se ob prerani izgubi našega dobrega soproga, očeta, brata, svaka, strica in tasta gospoda

Franc Kočevarja

za toliko izrazov iskrenega sočutja in sožalja.

Predvsem se zahvaljujemo gostilničarski zadrugi, vrhniškemu in borovniškemu „Sokolu“, gg. pevcem in končno vsem, ki so tako številno spremili našega nepozabnega pokojnika na zadnji poti in njegovo krsto obsuli s cvetjem

Posebna zahvala še g. univ. prof. dr. E. Štaimerju, dr. Pavel Krajcu in dr. Franc Šabcu za požrtvovalno in skrbno zdravljenje.

Še enkrat iskrena zahvala vsem in vsakomur.

Vrhnika, dne 8. marca 1926.

Žalujoča rodbina.

1458 a

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani